

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Materiał opracowany przez Fundację Socjometr Laboratorium Rozwiązań Społecznych, współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”

Kraków, 2021

Raport opracowany w ramach projektu „Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju” realizowanego przez Federację LGD Małopolska.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl

Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania.

1. Badania wykazały, iż wartością dodaną wdrażania LSR są konkretne, mierzalne efekty w dziedzinie rozwoju gospodarczego, kultury lokalnej i aspektów społecznych. Efekty zrealizowanych przedsięwzięć są widoczne dla postronnego obserwatora i zostały zauważone przez ankietowanych mieszkańców, są doceniane przez radę programową LGD i samorządy lokalne. Organizacje pozarządowe, których jest wiele na obszarze LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”, rozwijają swą działalność, co jest dowodem na to, iż wsparcie ich działalności za pośrednictwem LGD stało się impulsem do rozwijania już prowadzonej działalności. Organizacje te – funkcjonujące w różnych formach prawnych – przyczyniają się bowiem do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, angażują się w życie społeczne, są inicjatorami oddolnego podejmowania przedsięwzięć lokalnych.
2. Analiza wykazała, iż proces wdrażania LSR przebiegał bez problemów. Nabory wniosków aplikacyjnych przebiegały sprawnie. Poziom realizacji LSR – oceniając go przez pryzmat wskaźników realizacji budżetu – jest generalnie na dobrym poziomie. Dla przedsięwzięć celu ogólnego pierwszego pn. Zintegrowany rozwój obszaru w oparciu o zasoby lokalne poziom realizacji budżetu wynosi 100%, a jego rozliczenie 80%. Dla przedsięwzięć celu ogólnego drugiego pn. Rozwój obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców poziom realizacji budżetu wynosi 55,9%, a dla przedsięwzięć celu ogólnego trzeciego budżet został zrealizowany w 77,2%.
3. Ocena postępu rzeczowo-finansowego w procesie wdrażania lokalnej strategii rozwoju pozwala sprawdzić na ile osiągnięte efekty korespondują z założeniami strategii, w tym z określonymi w trakcie tworzenia LSR wskaźnikami, jakie lokalna grupa działania spodziewa się osiągnąć. Ewaluacja jest więc możliwa na podstawie danych dotyczących wskaźników wartości produktu, przypisanych do poszczególnych przedsięwzięć na etapie tworzenia LSR. Zakładane wskaźniki są zatem narzędziem służącym ewaluacji postępów w realizacji strategii. Dlatego też umiejętny dobór wskaźników zwiększa możliwość dobrej orientacji w realizowaniu celów szczegółowych.
4. Analiza postępu w wykonaniu budżetu zaplanowanego na cele realizacji LSR wykazała, iż w przypadku celu pierwszego zakontraktowano projekty na całość przeznaczanego na ten cel budżetu (rozliczono do tej pory 80% zakontraktowanych środków). W przypadku celu drugiego budżet został zrealizowany w 55,9% środków ogółem, ale rozliczono już 90% zakontraktowanych środków. W celu trzecim budżet został zrealizowany w 77,2%, ale rozliczono 52% zakontraktowanych środków.
5. Dane dotyczące wpływu działalności LGD na kapitał społeczny obszaru Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” świadczą o jej znaczącej roli w tym zakresie. Przeprowadzone

badania ewaluacyjne wskazują na pozytywne zmiany w kwestii jakości kapitału społecznego, stopnia zaangażowania lokalnej społeczności w podejmowanie przedsięwzięć związanych z podnoszeniem jakości życia, udziału w przedsięwzięciach organizowanych przez LGD, występowanie z inicjatywami społecznymi i gospodarczymi mającymi przynieść pozytywne efekty dla ogółu społeczeństwa. Potwierdziły to zarówno wyniki badań mające na celu ocenę działań rzeczowych w ramach LSR, ale także badania IDI przeprowadzone w biurze LGD, badania FIG z przedstawicielami zarządu i rady programowej, oraz badania ankietowe mieszkańców i beneficjentów LGD.

6. Dokonując analizy porównawczej zmian ilościowych na obszarze w zakresie wskaźników przedsiębiorczości, np. liczby przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców (i na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym), liczby turystycznych obiektów noclegowych, infrastruktury turystycznej etc. – można zauważyć znaczące zmiany *in plus*. Zaplanowane i zrealizowane cele i przedsięwzięcia odpowiadały opracowanej diagnozie i potrzebom mieszkańców. Nie jest łatwo stwierdzić na ile realizacja LSR przyczyniła się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów oraz niwelacji negatywnych zjawisk, ponieważ trudno jednoznacznie wskazać zakres udziału LGD w tych zmianach. Niewątpliwie jednak działania LGD miały swój udział w opisanych procesach i zwiększeniu nasycenia obszaru przedsiębiorczością, świadczy o tym liczba zrealizowanych projektów związanych przedsiębiorczością. Z badań wynika, iż w kolejnej LSR należy także wziąć pod uwagę przedsiębiorczość (tworzenie i rozwój przedsiębiorstw), ma ona bowiem wpływ na rynek pracy, aktywizację zawodową ludności, wyzwalanie inicjatyw indywidualnych i społecznych, budowanie dobrych relacji osobistych i biznesowych, podejmowanie przedsięwzięć innowacyjnych, a w rezultacie na rozwój lokalny.
7. Śliwkowy Szlak to obszar o dużych tradycjach sadowniczych, to także oferta turystyczna i rekreacyjna, to walory przyrodnicze i kulturowe. Stąd turystyka – jak zauważono w LSR dla obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” jest jednym z ważnych obszarów działalności gospodarczej. Analizując wyniki badań związanych z infrastrukturą turystyczną i liczbą turystów odwiedzających obszar LGD zauważono, iż mimo bezsprzecznych walorów turystycznych i podejmowanych przedsięwzięć turystycznych i okołoturystycznych wciąż jest jeszcze wiele do zrobienia, np. w zakresie infrastruktury turystycznej (przy szlakach turystycznych i trasach rowerowych), w zakresie rozwoju bazy hotelowej (w ostatnim roku ubyto dwa obiekty hotelarskie), ale też w zakresie promocji regionu (być może warto w przyszłości wziąć pod uwagę kompleksową i komplementarną promocję poprowadzoną przez wszystkich aktorów rynku turystycznego obszaru LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" i sąsiednich LGD).

8. Ideą zaplanowanych przedsięwzięć było zmniejszenie liczby osób wykluczonych, wprowadzenie przynajmniej części z nich na rynek pracy, ograniczenie migracji zarobkowej poza obszar LGD oraz ograniczenie liczbowe beneficjentów pomocy społecznej. Analizując dane statystyczne dotyczące tego obszaru działania wskaźniki są pozytywne (z wyjątkiem salda migracji). Generalnie wzrosła liczba zatrudnionych, w tym kobiet, a więc zmniejszył się poziom bezrobocia (najwyższy wzrost zatrudnionych ogółem w roku 2019 wyrażony w odsetkach w odniesieniu do roku 2015, nastąpił w gminach Iwkowa, Gnojnik i Korzenna). Należy przypuszczać, iż zmiany te nastąpiły częściowo wskutek działania LGD i wdrażania przedsięwzięć zapisanych w LSR, ale także wskutek zmian makroekonomicznych. W analizowanym okresie wzrosły także wskaźniki dotyczące liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w systemie REGON, czy działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby indywidualne. Zmiany te dotyczą przedsiębiorczości – jak już wspominaliśmy wyżej – ale także częściowo osób z grup defaworyzowanych, które tę działalność podjęły. Zmniejszył się poziom bezrobocia i liczba beneficjentów pomocy społecznej, co dotyczy wszystkich grup społecznych obszaru LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku". A zatem można postawić tezę, iż działalność LGD miała w tym zakresie także pewien pozytywny udział.
9. Odnosząc się do projektów realizowanych w ramach LSR na obszarze LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku", można stwierdzić, iż właściwie każdy projekt nosi w sobie pewną dawkę innowacyjności. Nawet jeśli zaplanowane elementy projektu są znane na danym obszarze, to w odniesieniu do aktualnej sytuacji zewnętrznej i warunków wewnętrznych przedsiębiorstwa ubiegającego się o wsparcie finansowe przedsięwzięcia, projekt ten może być innowacyjny, usprawniający proces produkcji, organizację pracy, czy wnoszący efekt w postaci nowego produktu, który dotąd nie był wytwarzany przez tego przedsiębiorcę. Ocena innowacyjności danego projektu jest więc trudna i powinna uwzględniać także warunki lokalne i warunki przedsiębiorstwa, a nie tylko ogólne kryteria innowacyjności.
10. W okresie objętym analizą, LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" uczestniczyła w realizacji jednego projektu współpracy pn. *Marka Lokalna szansą rozwoju regionu*. Projekt jest jeszcze w trakcie realizacji ponieważ został zaplanowany na 30 miesięcy, stąd trudno jeszcze mówić o efektach wdrażania tego projektu. Można natomiast wskazać jego założenia. Projekt zakłada następujące efekty w wyniku jego realizacji: wzrost rozpoznawalności marki produktów lokalnych, wzrost zainteresowania marką lokalną wśród mieszkańców i turystów, wzrost sprzedaży produktów oznaczonych marką lokalną; wzrost liczby osób korzystających z ofert edukacyjno-turystycznych, a także wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD. W realizacji tego projektu zaangażowane są także osoby z grup defaworyzowanych. Z uwagi na to, iż współpraca partnerów projektu

przebiega pomyślnie, zdaniem pracowników biura LGD można by w przyszłości kontynuować tego typu przedsięwzięcia, lecz z uwagi na sprawność organizacyjną, przy uczestnictwie mniejszej liczby LGD.

11. Analiza działalności LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" wykazała, że sprawność organizacyjna biura LGD jest na wysokim poziomie. Działalność informacyjno-doradcza, organizacja i prowadzenie naborów wniosków aplikacyjnych, opierają się na kompetencjach pracowników biura, które oceniono wysoko. Potwierdzają to szczególnie badania ankietowe beneficjentów oraz badania FGI. Świadczy o tym także skuteczność działania i jego efekty wyrażone wskaźnikami realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Na dzień ewaluacji (31.05.2021) znaczna część spośród zaplanowanych wskaźników rzeczowych została już zrealizowana. W procesach naborów uczestniczyło ogółem 240 podmiotów, zaopiniowano pozytywnie 180 złożonych wniosków aplikacyjnych (23 wnioski oczekują na akceptację), a podpisano 118 umów na ich realizację (nie wliczono tu umów oczekujących na podpisanie). Skuteczność wdrażania LSR była na poziomie 66%, biorąc pod uwagę tylko liczbę podpisanych umów w porównaniu do liczby zaakceptowanych wniosków. Jednakże biorąc pod uwagę realizację poszczególnych operacji, skuteczność ta w wielu przypadkach jest na znacznie wyższym poziomie (w przypadku niektórych operacji przekroczyła liczbę zakładanych wskaźników).

2. Spis treści.

Spis treści

1. Streszczenie najważniejszych wyników badania	3
2. Spis treści.....	7
3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.	8
4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.	13
Metody i techniki badawcze.....	13
Uzasadnienie wykorzystania poszczególnych technik badawczych.....	14
Wielkości i struktura próby	15
Harmonogram realizacji badania	16
Podstawowe założenia realizacji Zlecenia.....	17
5. Opis wyników badań wraz z ich interpretacją.....	19
5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia	20
5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR	41
5.3. Projekty współpracy	66
5.4. Działania poza RLKS	67
5.5. Działalność Biura LGD	67
5.6. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności	85
6. Odpowiedź na wszystkie pytania badawcze.	94
6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR	94
6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny	95
6.3. Przedsiębiorczość	97
6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe	98
6.5. Grupy dewaforyzowane	99
6.6. Innowacyjność	100
6.7. Projekty współpracy	101
6.8. Ocena funkcjonowania LGD	102
6.9. Ocena procesu wdrażania	102
6.10. Wartość dodana podejścia LEADER.....	103
7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje.	105
8. Spis tabel i wykresów.	108
9. Ankiety tworzone w toku realizacji badania.	110
Ankieta dla mieszkańców obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku	110
Ankieta dla beneficjentów LGD Na Śliwkowym Szlaku	114

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

W odpowiedzi na przesłane drogą mailową dnia 17 maja 2021 roku zapytanie ofertowe dotyczące realizacji badań ewaluacyjnych małopolskich lokalnych strategii rozwoju, Fundacja Socjometr Laboratorium Rozwiązań Społecznych, NIP 5130234526 z siedzibą w 32-087 Pętkowice, ul. Ojcowska 15/1 (gm. Zielonki) przedstawiła ofertę zgodną z wskazanymi w zapytaniu wytycznymi. W ramach zlecenia Fundacja Socjometr przeprowadziła badania, analizy oraz przygotowała raporty dla wszystkich 32 grup z terenu małopolski. Każdy LGD otrzymał zindywidualizowany raport powstały na bazie przesłanych przez LGD danych oraz przeprowadzone badania jakościowe i ilościowe przez ekspertów Fundacji Socjometr.

Fundacja Socjometr to niezależny podmiot specjalizujący się w badaniach społecznych, spełniający wymogi przedstawione w Wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Opis doświadczenia niezbędnego do wykonania badań ewaluacyjnych stanowił załącznik do oferty.

Ewaluacja Lokalnych Strategii Rozwoju jest badaniem specyficznym i wymaga wiedzy z zakresu funkcjonowania programu LEADER, a także podmiotów je wdrażających – Lokalnych Grup Działania. Są to organizacje, które realizują swoje zadania w myśl zasad określanych jako Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Międzysektorowość, a także oddolny charakter realizacji strategii ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia założeń programowych powołania wspomnianych instytucji, dlatego ich ewaluacja musi uwzględniać nie tylko badania dotyczące realizowanych celów strategicznych, ale także zaangażowania społecznego i współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi na obszarze wdrażania strategii.

Ewaluacja ex-post wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania została wykonana w okresie od początku czerwca do końca października 2021 i objęła okres od początku wdrażania LSR w okresie programowania 2014-2020 do 31.05.2021 roku, zgodnie z:

- Wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez

społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, które dostępne są na stronie Internetowej <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020/Rozwoj-Lokalny-Kierowany-przez-Spolecznosc-RLKS>,

- Wskazówkami zawartymi w Podręczniku Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju, który dostępny jest na stronie Internetowej <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020/Rozwoj-Lokalny-Kierowany-przez-Spolecznosc-RLKS>,
- Postanowieniami Lokalnej Strategii Rozwoju aktualnej na dzień 31.05.2021 r.

Data 31.05.2021 roku została ustalona jako dzień, w którym będzie analizowany stan wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Takie założenie było niezbędne do tego, aby rozpocząć prace analityczne i aby uniknąć sytuacji, w której LGD w okresie od początku czerwca do końca października dostarczałby aktualnych danych na bieżąco tym samym uniemożliwiając analizę.

Badanie zostało zakończone opracowaniem raportów z badań dla poszczególnych LGD odrębnie oraz opracowaniem ponad 15 minutowego filmu promującego program LEADER i LGD w województwie małopolskim, a także prezentacji multimedialnej, która została zaprezentowana w formie publicznej na spotkaniu online w dniu 15.10.2021 roku.

Ze względu na specyfikę realizacji badania wynikającą ze wspólnego zlecenia przygotowanego przez Federację LGD Małopolska, Fundacja Socjometr przygotowała uniwersalny schemat badawczy dla każdej z Lokalnych Grup Działania. Taka procedura, czyli przeprowadzenie badania w każdym z LGD w oparciu o wystandardyzowane metody, techniki i narzędzia badawcze, zapewniła sprawne przeprowadzenie procesu, porównywalność wyników badań oraz tworzenie zestawień i wniosków dla całego województwa. Dzięki takiemu podejściu uzyskano niewątpliwe, dodatkowe korzyści ze zrealizowanego zlecenia. Była to okazja do zebrania unikalnych danych ważnych z punktu widzenia tak pojedynczego LGD, Federacji LGD Małopolska jak i Instytucji Zarządzającej, jak i wszystkich innych instytucji działających na obszarze województwa małopolskiego, które zajmują się szeroko rozumianym rozwojem lokalnym. Dodatkowo, przygotowany w oparciu o to założenie plan badawczy pozwolił na przeprowadzenie tak obszernego badania, jakim jest ewaluacja wszystkich lokalnych strategii rozwoju województwa małopolskiego, stosując triangulację

metod i technik badawczych w tak krótkim czasie z zachowaniem wysokich standardów realizacji badań społecznych.

Realizacja zlecenia wymagała przeprowadzenia szeregu badań z wykorzystaniem zróżnicowanych metod i technik badawczych. Część z nich ma charakter zapośredniczony (np. CAWI, kwestionariusz ankiety), co oznacza, że do ich realizacji badacz nie musi wchodzić w relacje typu face-to-face z osobą badaną. Wśród zaproponowanych technik są jednak również takie, które w założeniu wymagają kontaktu bezpośredniego (IDI, FGI).

Zasadniczym celem badania ewaluacyjnego była, zgodnie z zapytaniem ofertowym identyfikacja i ocena efektów realizacji LSR dla poszczególnych LGD działających na obszarze województwa małopolskiego.

Przedmiotem badania, którego wyniki zaprezentowane zostały w niniejszym raporcie, jest Lokalna Strategia Rozwoju przygotowana w okresie programowania UE 2014-2020. W zakresie ewaluacji uwzględniono zróżnicowane działania podjęte w celu jej skutecznego wdrażania, a także działania Lokalnej Grupy Działania wykraczające poza samą strategię, a wpisujące się w statutowe obszary działalności Stowarzyszenie.

Analiza wyników przeprowadzonych badań ewaluacyjnych została przeprowadzona z uwzględnieniem przyjętych przez Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne kryteriów oceny, do których zaliczyć należy:

Trafność – kryterium to pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym projektem i/lub realnym potrzebom beneficjentów,

Spójność – kryterium to pozwala ocenić stopień spójności LSR z innymi dokumentami programowymi i strategiami obejmującymi obszar realizacji LSR,

Efektywność – kryterium to pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” projektu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów. Nakłady rozumiane są tu jako zasoby finansowe, ludzkie i poświęcony czas,

Skuteczność – kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte,

Użyteczność – kryterium to pozwala ocenić stopień zaspokojenia potrzeb odbiorców działań w wyniku osiągnięcia rezultatów operacji,

Trwałość efektów – kryterium to pozwala ocenić czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora, regionu czy kraju¹.

Z wykorzystaniem powyższych kryteriów ewaluacji, w badaniach starano się odpowiedzieć na sformułowane na podstawie Wytycznych 5/3/2017 pytania badawcze, które zostały przypisane do następujących obszarów badawczych.

1. Ocena wpływu na główny cel LSR
 - a. Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
 - b. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?

¹ Standardy ewaluacji, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne, <http://pte.org.pl/o-ewaluacji/>

- c. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- 6. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
- 7. Projekty współpracy
 - a. Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
 - b. Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?
- 8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
- 9. Ocena procesu wdrażania
 - a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
 - b. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
 - c. Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
 - d. Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?
- 10. Wartość dodana podejścia LEADER
 - a. Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
 - b. Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
 - c. Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?

- d. Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Szczegółowe obszary działań LGD, które zostały poddawane ocenie to:

1. Działalność biura LGD, w tym w szczególności jakość i efektywność świadczonego doradztwa dla beneficjentów,
2. Realizacja planu komunikacji, rozpoznawalność LGD, wymiana informacji z mieszkańcami obszaru oraz jakość podejmowanych działań komunikacyjnych,
3. Realizacja rzeczowo-finansowa Lokalnej Strategii Rozwoju,
4. Funkcjonowanie organów LGD,
5. Działania na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej oraz włączenia społecznego (w szczególności wsparcie udzielone przedstawicielom grupy defaworyzowanej),
6. Działania LGD w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oraz turystyki i dziedzictwa kulturowego,
7. Promowanie innowacyjności na obszarze objętym LSR,
8. Realizacja projektów współpracy,
9. Realizacja projektów wykraczających poza RLKS.

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.

Metody i techniki badawcze

Ewaluacja ex-post została przeprowadzona w oparciu o zróżnicowane metody i techniki badawcze. Fundacja Socjometr w przypadku każdego z zadań badawczych uwzględnił już stosowane przez LGD narzędzia badawcze, aby – jeśli to możliwe – zachować kontynuację trwającego na przestrzeni wdrażania LSR procesu badawczego. Wśród zastosowanych metod i technik badawczych należy wskazać:

- a) Desk research (analizę danych zastanych) - analiza dokumentacji wytworzonej przez biuro i organy LGD. Analiza ogólnodostępnych danych statystycznych (Bank Danych Lokalnych, Vademecum Samorządowca, Wskaźniki dochodów podatkowych gmin Ministerstwa Finansów, Główny Urząd Statystyczny). Analiza desk research poprzedziła całość badań empirycznych i oprócz istotnego wkładu do raportu, umożliwiła dobre przygotowanie się badaczy do zadań terenowych.

b) Przeprowadzenie badań jakościowych wśród przedstawicieli biura, Zarządu, Rady LGD:

a. wywiady eksperckie - wywiady indywidualne wśród pracowników biura,

b. zogniskowane wywiady grupowe (FGI) – przeprowadzone wśród przedstawicieli Zarządu i Rady LGD pozwoliły zebrać wiedzę dotyczącą tak bieżących jak i strategicznych działań LGD,

c. ankieta online skierowana do Przedstawicieli Zarządu oraz Rady – ankieta została wysłana do dwóch osób w każdym z LGD po przeprowadzeniu wywiadów w terenie. Ankieta umożliwiła respondentom uzupełnienie wypowiedzi z wywiadów.

c) Przeprowadzenie badań ilościowych:

a. Badanie ankietowe mieszkańców obszaru LGD – badanie ilościowe przeprowadzone za pośrednictwem badań online, techniką CAWI. Ankiety w formie elektronicznej zostały przesłane do każdego LGD w celu ich zamieszczenia na swoich stronach internetowych oraz (jeśli są) portalach społecznościowych. Badanie służyło do zebrania wiedzy np. na temat rozpoznawalności LGD, działalności LGD, kanałów komunikacyjnych stosowanych przez LGD, oceny realizacji celów strategicznych oraz pojedynczych operacji,

b. Badanie ankietowe wśród beneficjentów – badanie ilościowe przeprowadzone za pomocą formularza internetowego (CAWI). Ankieta została wypełniona przez beneficjentów i pozwoliła na analizę efektywności interwencji podjętych w ramach wdrażania LSR oraz przysłużyła się do badania poziomu jakości świadczonego doradztwa.

Proces badawczy oparty został o triangulację metod (ilościowe i jakościowe) oraz technik badawczych (ankieta CAWI, ankieta drukowana, wywiady indywidualne, wywiady grupowe, desk research). Zróżnicowane zostały również same źródła pozyskiwania danych, oprócz już wspomnianych danych wywołanych, eksperci Fundacji Socjometr przeanalizowali również dane zastane, wytworzone w ramach działań monitoringowych i sprawozdawczych w LGD. Analizie zostały poddane również dane ze statystyki publicznej.

[Uzasadnienie wykorzystania poszczególnych technik badawczych](#)

Wywiad pogłębiony IDI (ang. Individual In-depth Interview) – polega na uzyskaniu interesujących danych w trakcie indywidualnej i bezpośredniej rozmowy z respondentem, skoncentrowany na opiniach i poglądach respondenta (skupia się na osobistych

doświadczeniach), ma na celu poznanie postaw, wrażeń, motywów kierujących działaniami respondenta, znaczeń im przypisywanych. Zwykle trwa 1-2 godziny. Jest oparty o scenariusz rozmowy, jednak zwykle nie silnie ustrukturyzowany.

Zogniskowany wywiad grupowy FGI (ang. Focus Group Interview) – przeprowadzany jednocześnie z kilkoma osobami, często przy użyciu technik projekcyjnych i wspomagających. Zwykle trwa 1.5 – 2.5 godziny. Wywiad grupowy to sytuacja bliższa sytuacjom rzeczywistym – opinie kształtują się w kontakcie z innymi ludźmi, a nie w odosobnieniu. Taka sytuacja symuluje rzeczywistą sytuację życiową, w której ludzie reagując na bodziec – ujawniają swoje opinie, które często w kontaktach z innymi ulegają pewnym modyfikacjom.

Ankieta CAWI (ang. Computer Assisted Web Interview) – jest częścią metodologii opartej na ankiecie dostarczonej respondentowi za pomocą linka w panelu lub na stronie internetowej. Metoda CAWI jest uważana za jeden z najbardziej ekonomicznych sposobów zbierania danych ankietowych, ponieważ nie wymaga ankieterów, urządzeń, ani dodatkowych narzędzi. Z tych wszystkich powodów ankiety CAWI, zwane również kwestionariuszami internetowymi, są jedną z najbardziej powszechnych metod zbierania informacji. W badaniu CAWI cała uwaga jest skupiona na konstrukcji kwestionariusza, ponieważ wskaźnik odpowiedzi jest bezpośrednio związany z jakością samego kwestionariusza. Wykorzystanie tego typu narzędzia pozwala w krótkim czasie dotrzeć do dużej liczby osób.

Wielkości i struktura próby

Wielkość i struktura próby zostały zaprezentowane w tabeli poniżej. Warto podkreślić, że badania będą przeprowadzone osobno, w każdym LGD podlegającym ewaluacji zgodnie ze wskazaniem w zapytaniu ofertowym. Poniższa tabela przedstawia zatem matrycę wielkości i struktury w odniesieniu do pojedynczego LGD.

Badanie	Próba (n)	Uwagi
Badania ilościowe		
Badanie ankietowe online mieszkańców obszaru LGD	n>100 osób	Zebrano opinie mieszkańców za pomocą metody badań online od minimum 100 mieszkańców badanego obszaru działania LGD. W badaniach na bieżąco sprawdzane były podstawowe parametry demograficzne, aby zapewnić możliwie prawidłowy rozkład badanej próby w odniesieniu do populacji. Należy jednak pamiętać, że w badaniach tego

		typu, badacz ma niewielką kontrolę na to, kto wypełnia ankietę. LGD zostało poproszone o promowanie linku na swoich stronach i kanałach społecznościowych, aby zwiększyć szansę na uzyskanie odpowiednich parametrów.
Badanie ankietowe online wśród beneficjentów	n>20	Ankieta została przesłana do beneficjentów (osób, które pozyskały i rozliczyły otrzymane z LGD środki finansowe na realizację operacji) danego LGD. Minimalna liczba ankiet do zebrania wyniosła 20.
Badania jakościowe		
Badania IDI /FGI wśród pracowników biura	2 IDI	W LGD przeprowadzono wywiad IDI z pracownikami biura.
Badania FGI wśród członków Zarządu LGD	1 FGI	Przeprowadzono jeden zogniskowany wywiad grupowy.
Badania FGI wśród członków Rady LGD	1 FGI	Przeprowadzono jeden zogniskowany wywiad grupowy.
Badanie ankietowe online wśród Prezesów Zarządu LGD	1 osoba	Wypełnienie ankiety online było opcjonalne, skierowane do osób, które chciały uzupełnić wiedzę przekazaną podczas wywiadu.
Badanie ankietowe online wśród Przewodniczących Rady LGD	1 osoba	Wypełnienie ankiety online było opcjonalne, skierowane do osób, które chciały uzupełnić wiedzę przekazaną podczas wywiadu.

Harmonogram realizacji badania

Harmonogram realizacji poszczególnych zadań w ramach prowadzonych badań ewaluacyjnych został przedstawiony na wykresie Gantta zamieszczonym poniżej.

ZADANIE	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik
1. Podpisanie umowy					
2. Przygotowanie procesu badawczego, jego zaplanowanie					
3. Przygotowanie wzoru procedury przeprowadzania ewaluacji ex-post do aktualizacji LSR w każdym z LGD					
4. Analiza sytuacji bieżącej w LGD, wprowadzenie odpowiednich metod i narzędzi zbierania danych niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia ewaluacji ex-post					
5. Przygotowanie baz danych, narzędzi oraz instrukcji kodowych dla wszystkich zadań badawczych					
6. Przeprowadzenie badań i analiz w zakresie opisanym w procedurze badawczej					
a. Desk research					
b. Ankieta dla Prezesów Zarządów i Przewodniczących Rad Programowych LGD					
c. Badania online wśród mieszkańców obszarów działania LGD					
e. Badania ankietowe beneficjentów					

f. IDI/FGI wśród pracowników

g. FGI wśród przedstawicieli Zarządów i Rad Programowych

7. Opracowanie raportu końcowego z badań

8. Opracowanie filmu przedstawiającego dobre praktyki wdrażania programu LEADER na terenie małopolski

9. Opracowanie prezentacji multimedialnej podsumowującej realizację badań

10. Prezentacja przygotowanej prezentacji multimedialnej

Podstawowe założenia realizacji Zlecenia

Podsumowując podstawowe jej założenia techniczne, które stanowiły fundament prawidłowego przebiegu badań:

1. Badania prowadzone były w oparciu o uniwersalny schemat badawczy w każdej z Lokalnych Grup Działania przystępujących do realizacji zlecenia Federacji LGD Małopolska – zaproponowane przez Fundację Socjometr metody i techniki badawcze były stosowane w badaniach w każdej z Lokalnych Grup Działania.
2. Sprawna komunikacja i wymiana dokumentów – sprawna komunikacja z przedstawicielami Federacji LGD Małopolska oraz przedstawicielami poszczególnych LGD była wymagana między innymi w procesie dostarczania niezbędnych do rozpoczęcia etapu badawczego danych ze strony każdej z LGD. LGD otrzymały konkretne wskazówki i wytyczne dotyczące tego, jakie dane i jakie dokumenty są potrzebne do rozpoczęcia analiz. W celu usprawnienia procesu zbierania danych od wszystkich LGD, Fundacja Socjometr przygotowała pliki z tabelami do wypełnienia przez pracowników LGD. Oprócz opracowanych przez Fundację Socjometr tabel, LGD zostało poproszone o przesłanie sprawozdań rocznych z wdrażania LSR za lata 2015-2020, a także aktualną na dzień 31.05.2021 Lokalną Strategię Rozwoju. Aspekt komunikacji był również ważny na etapie wysyłania kolejnych narzędzi badawczych, tj. ankiet. W przypadku badań ankietowych, ważne było sprawne umieszczenie przez pracowników LGD na stronach internetowych narzędzia skierowanego do mieszkańców, a także przesłanie przez nich narzędzi do beneficjentów realizowanych projektów. Na etapie umawiania spotkań, również bardzo ważne było zaangażowanie pracowników LGD. Szczególnie ważne było tutaj efektywne zorganizowanie spotkań z osobami podlegającymi badaniu zgodnie ze schematem

(dotyczy badań IDI oraz FGI), czyli umówienie respondentów na spotkanie w określonym miejscu i czasie.

5. Opis wyników badań wraz z ich interpretacją.

Lokalna Strategia Rozwoju obszaru objętego działaniami LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” jest dokumentem wypracowanym oddolnie, przy aktywnym udziale lokalnej społeczności, co znalazło odbicie w akceptacji LSR i sprzyja jej realizacji.

Inicjatorem powołania LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” – jak podają autorzy LSR – był wójt gminy Iwkowa wraz ze Stowarzyszeniem Rozwoju i Promocji Gminy Iwkowa. Celem priorytetowym utworzonej w 2008 roku LGD było wzmocnienie kapitału społecznego, poprawa stopnia samoorganizacji mieszkańców, lepsze zarządzanie zasobami na poziomie obszaru oraz rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych i tradycji kulturowych. I ten cel, rozpisany na przedsięwzięcia realizowany był w okresie programowania 2007-2013. Poza realizacją przedsięwzięć w ramach PROW 2007-2013, LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” realizowała kilka projektów finansowanych z innych źródeł, co pozwoliło na zdobycie doświadczenia w zarządzaniu wielofunduszowym budżetem. Realizacja tej pierwszej strategii przyniosła wiele pozytywnych skutków dla obszaru objętego działaniem analizowanej LGD oraz szerokie indywidualne doświadczenie członków i pracowników biura LGD. Społeczność lokalna uczestnicząca aktywnie we wdrażaniu poprzedniej strategii zauważała te pozytywne zmiany na obszarze i zdecydowała o kontynuowaniu podobnych działań w następnym okresie programowania, wskazując kolejne obszary niezbędnej interwencji.

Te pozytywne efekty stanowiły płaszczyznę odniesienia w procesie budowy LSR na lata 2014-2020. W całym procesie tworzenia LSR na lata 2014-2020 myślą przewodnią była nie tylko identyfikacja problemów i potrzeb obszaru działania, ale też efektywna realizacja formułowanych celów i przedsięwzięć. Stąd w budowie strategii i projektowaniu działań wykorzystano nie tylko wiedzę, doświadczenie członków LGD, ale przede wszystkim potrzeby i oczekiwania mieszkańców i pomysły organizacji pozarządowych związane głównie z integracją społeczną i aktywizacją osób wykluczonych z różnych przyczyn z życia społecznego, kulturowego i zawodowego. Jako grupy defaworyzowane zidentyfikowano osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem, w szczególności ze względu na dostęp do pracy, w tym młodzieży, osób starszych, kobiet i osób niepełnosprawnych oraz wykluczonych społecznie ze względu na ograniczony dostęp do kultury.

Proces planowania celów i przedsięwzięć miał logiczny ciąg zdarzeń, a mianowicie rozpoczęto od powołania zespołu ds. opracowania LSR, zgodnie z zasadą szerokiej i reprezentatywnej partycypacji społecznej, w tym przedsiębiorców różnych branż (turystycznej, okołoturystycznej, rzemieślników, rolników i sadowników), młodzieży, organizacji pozarządowych, przedstawicieli jednostek samorządów lokalnych, przedstawicieli zidentyfikowanych grup docelowych i grup defaworyzowanych, parafii, a ze strony LGD

przedstawicieli zarządu i biura LGD. Ponadto przy opracowaniu dokumentu LSR korzystano z zebranych opinii turystów. Partycypacja w procesie budowania LSR opierała się na zasadzie struktury przepływu informacji: informowanie – konsultacje – uczestnictwo. Najczęściej wykorzystywano tu metodę World Cafe, polegającą na uwspólnianiu wiedzy, wymianie informacji, pobudzaniu kreatywnego myślenia, a także metodę FGI – moderowanego badania fokusowego. W procesie partycypacji korzystano równolegle z dwu systemów analizy: szerokie, otwarte konsultacje społeczne i konsultacje eksperckie z grupami posiadającymi wiedzę tematyczną i doświadczenie we wdrażaniu LSR oraz ekspertami zewnętrznymi.

W całym procesie budowy LSR wykorzystywano także powszechnie znane metody i techniki, a mianowicie analizę SWOT, badania ilościowe i jakościowe, spotkania diagnostyczne (m.in. kawiarnia obywatelska, dialog społeczny, konferencje i wizyty studyjne, otwarte punkty konsultacyjne, warsztaty uczestniczące, karty projektu), czy cieszące się dużą frekwencją spotkania pn. *Poranek z LGD przy kawie i śliwce*. Wśród narzędzi w analizie i diagnozie obszaru wykorzystano także e-konsultacje, poprzez media internetowe – portal LGD, portal społecznościowy Facebook, badania CAWI. Cele formułowano i budowano ich strukturę za pomocą logiki interwencji. Natomiast wskaźniki, procedury, zasady i kryteria wyboru projektów tworzą metodą konsultacji przy wykorzystaniu różnych narzędzi, zakończonej opinią prawnika. Podobnie tworzą zasady monitorowania i ewaluacji postępu rzeczowego i finansowego LSR, a także plan komunikowania. Takie podejście znalazło odzwierciedlenie w efektach realizacji LSR na obszarze LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”.

5.1. Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność oraz jej podstawowe założenia

Przystępując do budowy LSR obszaru działania LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” zespół planowania korzystał z wielu dokumentów i danych statystycznych obrazujących sytuację gospodarczą i społeczną, posiadane zasoby (w tym zasoby intelektualne) oraz opisujących istniejące problemy i oczekiwania mieszkańców wymagające interwencji w ramach opracowanej strategii na lata 2014-2020. Niżej zaprezentowane zostały w ujęciu rocznym zmiany wskaźników statystycznych dotyczące zagadnień gospodarczych i społecznych w okresie wdrażania LSR na obszarze LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”.

Prezentacja obszaru

W skład obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” wchodzi siedem gmin: Czchów, Gnojnik, Gródek nad Dunajcem, Iwkowa, Korzena, Lipnica Murowana, Łososina Dolna. Jedną z nich jest gminą miejsko-wiejską, a pozostałe gminami wiejskimi. Gminy

Czchów, Gnojnik i Iwkowa to gminy z obszaru powiatu brzeskiego, Lipnica Murowana położona jest na terytorium powiatu bocheńskiego, a gminy Gródek nad Dunajcem, Korzenna i Łososina Dolna leżą na terytorium powiatu nowosądeckiego. Obszar LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” prezentuje schematyczna rys. 1.

Rysunek 1 Gminy wchodzące w skład obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku

Źródło: dokumenty LGD Na Śliwkowym Szlaku, 2021.

Gminy tworzące LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” charakteryzują się podobnymi cechami dotyczącymi struktury administracyjnej (sołectwa), podobną powierzchnią oraz zbliżoną liczebnością mieszkańców (z wyjątkiem gmin Korzenna i Łososina Dolna, które są największymi gminami pod względem liczby ludności). Łącznie powierzchnia obszaru LGD wynosi 507,78 km², a zamieszkuje go 64 942 osób. Wszystkie gminy wchodzące w skład LGD Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” znajdują się w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego, przede wszystkim na obszarze geograficznym Pogórza Wiśnickiego, granicząc od wschodu z Pogórzem Rożnowskim, a od południa z pasmem Beskidu Wyspowego (Pasma Łososińskiego). Charakterystycznymi wyróżnikami obszaru LGD jest sąsiedztwo zbiornika wodnego – jezior Rożnowskiego i Czchowskiego, doliny Dunajca oraz miast powiatowych – Bochni, Brzeska, Nowego Sącza i Tarnowa.

Ludność

Łączna liczba mieszkańców obszaru analizowanej LGD w momencie rozpoczynania wdrażania LSR (na dzień 31 XII 2015) wynosiła 61 489. Obecnie liczba ta wynosi 64 942,

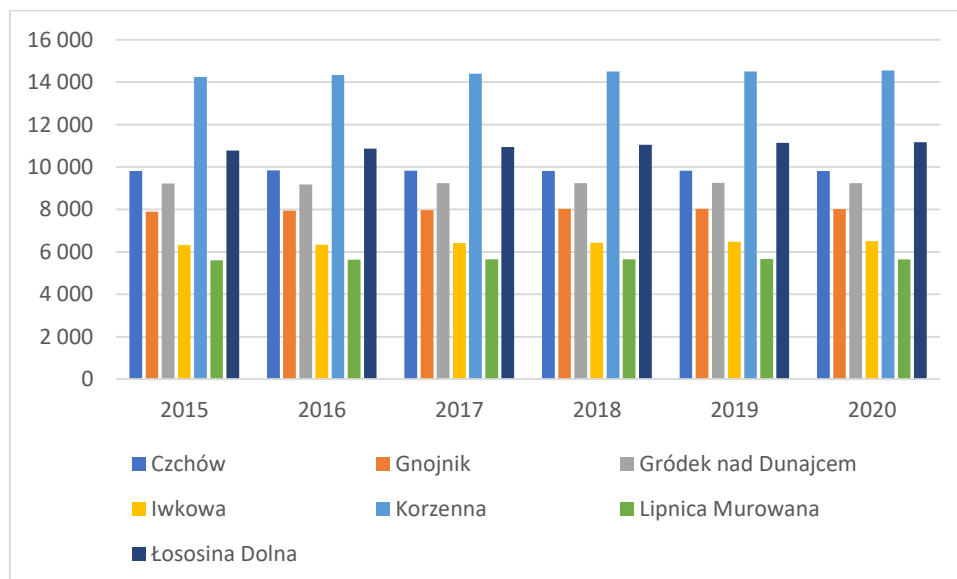
a więc przyrost ludności ogółem na obszarze LGD jest niewielki. Największą gminą, pod względem powierzchni jest gmina Korzenna (107 km²), ma ona również obecnie najwięcej mieszkańców. Najwyższy przyrost liczbowy ludności w analizowanym okresie nastąpił w gminach Korzenna, Iwkowa, Łososina Dolna, a najmniejszy w gminach Czchów i Lipnica Murowana. Jeśli przyrosty te odniesiemy do ogółu ludności w poszczególnych gminach, to w zasadzie stopa procentowa wzrostu jest zbliżona we wszystkich gminach obszaru LGD.

Tabela 1 Liczba ludności ogółem w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku

Gminy	Liczba ludności					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Czchów	9 813	9 834	9 826	9 803	9 828	9 814
Gnojnik	7 889	7 936	7 965	8 027	8 029	8 020
Gródek nad Dunajcem	9 216	9 175	9 235	9 239	9 252	9 243
Iwkowa	6 320	6 341	6 415	6 426	6 483	6 512
Korzenna	14 242	14 331	14 397	14 500	14 497	14 546
Lipnica Murowana	5 601	5 633	5 648	5 642	5 659	5 642
Łososina Dolna	10 776	10 868	10 944	11 049	11 144	11 165
Ogółem obszar LGD	63 857	64 118	64 430	64 686	64 892	64 942

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 1 Liczba ludności ogółem w gminach wiejskich obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku,

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Dochody gmin (wskaźnik G)

W określaniu potencjału finansowego gminy istotnym elementem są dochody. Ważnym wskaźnikiem będącym wyrazem zdolności dochodowej gmin jest wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca (wskaźnik G). Wskaźnik G – zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych gminy za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy. Na sumę dochodów podatkowych składają się kwoty z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, wpływów z opłaty skarbowej, wpływów z opłaty eksploatacyjnej, udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych. Wskaźnik G stanowi podstawę do wyliczenia rocznych kwot części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat.

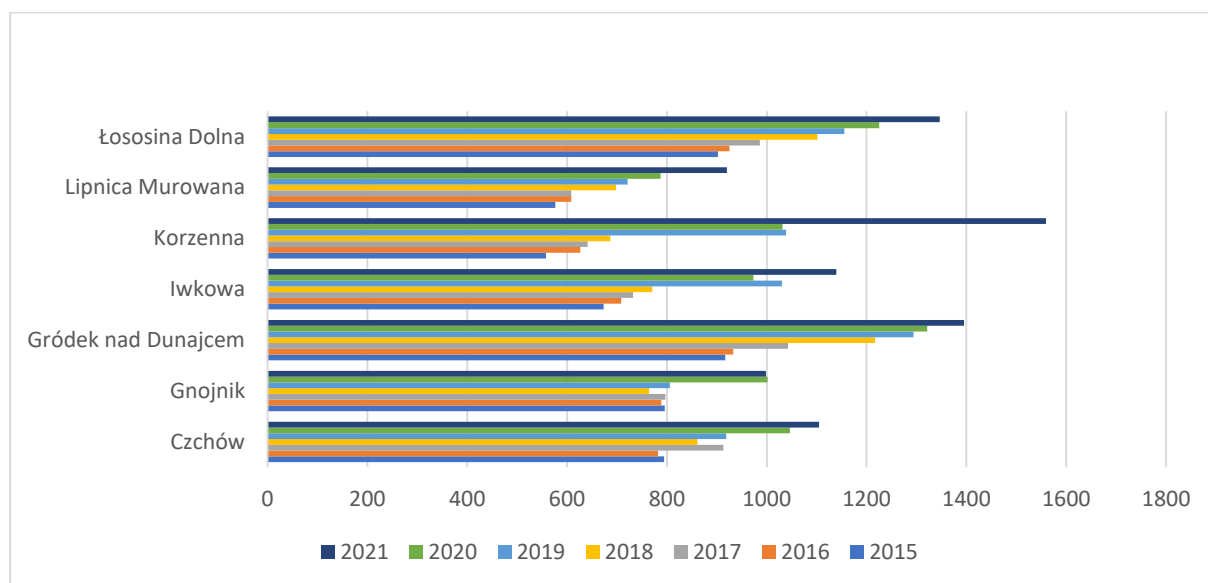
W analizowanych latach 2015-2021 wskaźniki G dla gmin wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” kształtowały się w roku 2015 na poziomie od 557,98 w gminie Korzenna do 916,89 w gminie Gródek nad Dunajcem, a w roku 2021 na poziomie od 920,21 w gminie Lipnica Murowana do 1 559,21 w gminie Korzenna. Generalnie wskaźniki G miały we wszystkich gminach obszaru analizowanej LGD tendencję wzrostową. Największy wzrost wskaźnika G w porównaniu do roku 2015 nastąpił w badanych latach w gminie Korzenna (blisko trzykrotnie) oraz w gminie Iwkowa (blisko dwukrotnie).

Tabela 2 Dochody gmin obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku (wskaźnik G podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej)

Gminy	Wskaźnik G						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Czchów	794,19	782,32	912,78	861,39	918,61	1046,60	1104,58
Gnojnik	796,03	788,65	797,17	764,47	806,26	1001,32	998,22
Gródek nad Dunajcem	916,89	932,81	1042,69	1216,94	1294,30	1321,72	1395,35
Iwkowa	673,50	708,68	732,53	770,79	1030,25	973,47	1139,47
Korzenna	557,98	626,40	640,92	686,83	1038,49	1031,95	1559,21
Lipnica Murowana	576,33	608,40	608,46	698,54	721,61	787,46	920,21
Łososina Dolna	902,34	925,00	986,11	1101,49	1155,35	1225,25	1346,68

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 2 Dochody gmin obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku (wskaźnik G podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wydatki gmin na 1 mieszkańca

Wydatki gmin wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” są z każdym rokiem coraz wyższe. Analizując lata 2015-2019 stwierdzono, iż najwyższy wzrost wydatków w tym okresie w przeliczeniu na 1 mieszkańca nastąpił w gminie Gnojnik z kwoty 3 284,98 zł w roku 2015 do kwoty 7 337,75 zł w roku 2019 oraz w gminie Iwkowa z kwoty 3 276,71 w roku 2015 do kwoty 7 501,90 w roku 2019. Najniższy wzrost wydatków odnotowano w gminie Korzenna z kwoty 3 714,06 zł w roku 2015 do kwoty 5 870,24 zł w roku 2019. Wydatki w gminach skierowane są przede wszystkim na oświatę i wychowanie.

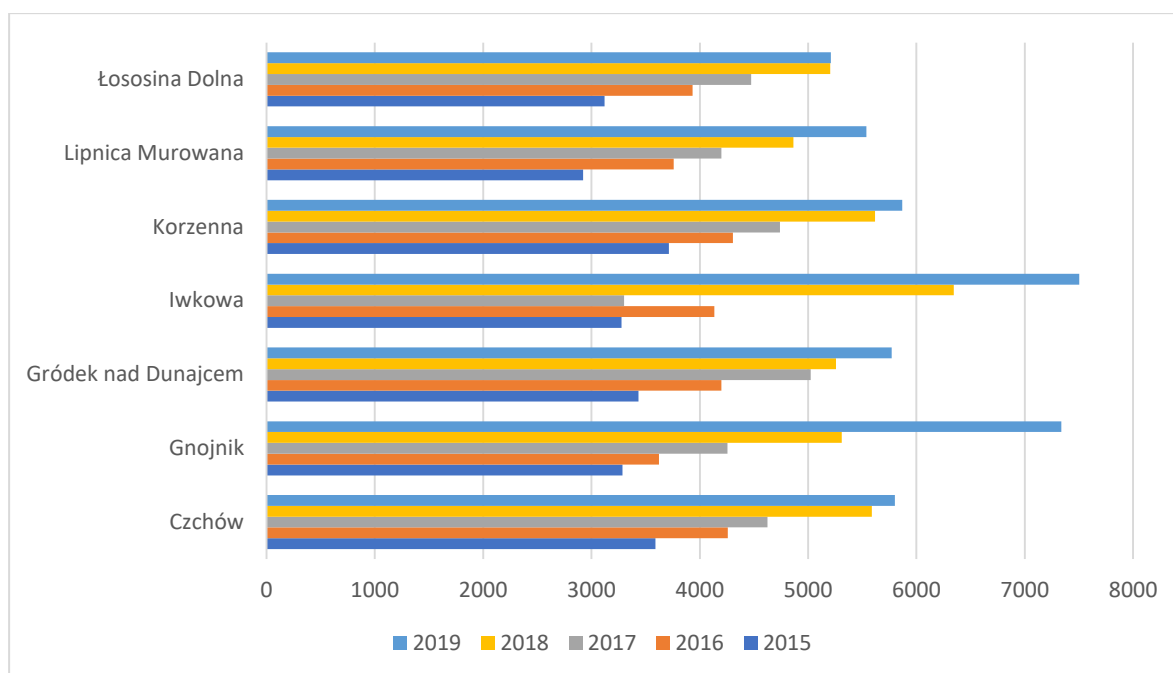
Tabela 3 Wydatki gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach obszaru

Gminy	Wydatki ogółem [w zł]				
	2015	2016	2017	2018	2019
Czchów	3 591,48	4 259,45	4 625,83	5 587,00	5 800,04
Gnojnik	3 284,98	3 624,19	4 256,87	5 310,63	7 337,75
Gródek nad Dunajcem	3 432,80	4 200,15	5 025,20	5 257,16	5 770,91
Iwkowa	3 276,71	4 132,79	3 299,56	6 345,50	7 501,90
Korzenna	3 714,06	4 304,64	4 740,29	5 619,06	5 870,24
Lipnica Murowana	2 921,37	3 757,69	4 197,90	4 864,61	5 538,88
Łososina Dolna	3 121,77	3 932,57	4 474,95	5 204,42	5 210,64

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 5.1.3. Wydatki gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach wiejskich obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015-2019 (stan na 31.12.)

Wykres 3 Wydatki gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach obszaru

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Lokata analizowanych gmin na tle województwa małopolskiego

Jeśli chodzi o miejsce analizowanych gmin obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” na tle gmin województwa małopolskiego, to pod względem dochodów własnych budżetu gminy na jednego mieszkańca najwyższą plasuje się gmina Czchów, zajmując 85 pozycję i gmina Gródek nad Dunajcem z 90 pozycją (na 182 gminy ogółem). Pod względem wielkości środków finansowych w dochodach gminy przeznaczonych na finansowanie projektów Unii Europejskiej na 1 mieszkańca najwyższą pozycję (2) zajmuje gmina Iwkowa i (4) gmina Gnojnik. Podobnie, w kwestii wydatków budżetu gminy na 1 mieszkańca gmina Iwkowa i Gnojnik są na pozycjach wiodących (odpowiednio 3 i 4 miejsce). Jeśli chodzi o liczbę podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców, najwyższą pozycję wśród gmin obszaru LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku” zajmuje również gmina Iwkowa (61) i Czchów (96).

Tabela 4 Gminy wchodzące w skład LGD Na Śliwkowym Szlaku, na tle wszystkich małopolskich gmin w roku 2019

Gmina	Lokaty gmin w województwie w poszczególnych kategoriach w roku 2019			
	Dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca	Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie projektów UE na 1 mieszkańca	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności
Czchów	85	74	34	96
Gnojnik	120	4	4	146
Gródek nad Dunajcem	90	69	37	147
Iwkowa	116	2	3	61
Korzenna	157	48	42	148
Lipnica Murowana	137	57	56	139
Łososina Dolna	108	142	81	136

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Ludność w wieku przed- i po- i produkcyjnym

LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” obejmuje obszar zamieszkały przez 64 942 osób (dane GUS za rok 2020). W analizowanym okresie liczba ludności ogółem wzrosła o około 1,6%. W liczbach bezwzględnych – jak już wspomniano – najwyższy przyrost ludności ogółem był w gminach Korzenna, Iwkowa i Łososina Dolna, a najniższy w gminach Czchów i Lipnica Murowana. W gminie Łososina Dolna nastąpił najwyższy wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i najwyższy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz najniższy przyrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Najwyższy spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym miał miejsce w gminie Gródek nad Dunajcem, a najwyższy przyrost osób w wieku poprodukcyjnym – w gminach Łososina Dolna i Gnojnik.

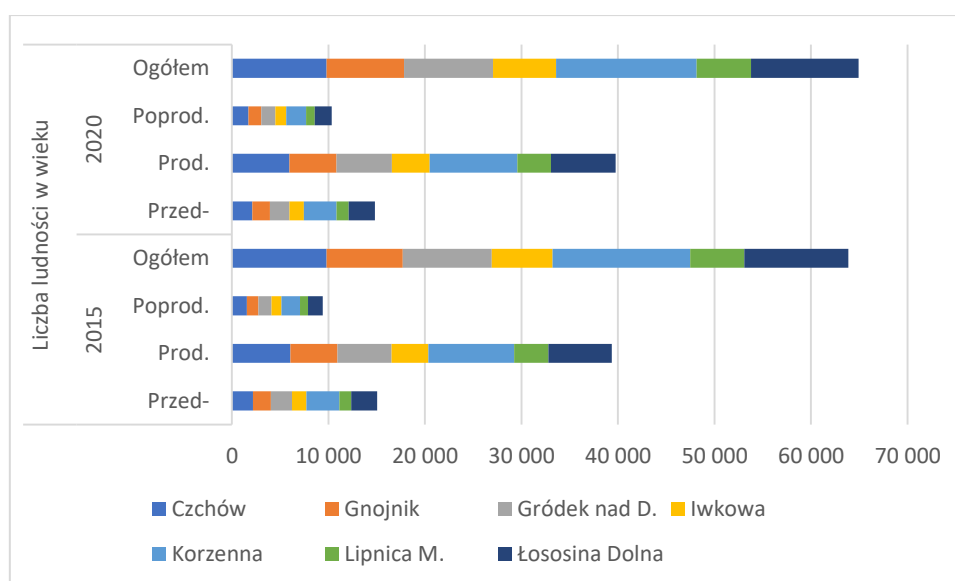
Lokalna Strategia Rozwoju wśród istotnych zagrożeń wskazywała m.in. starzejące się społeczeństwo i trend ten w ostatnich latach jeszcze się pogłębiał. Dane zawarte w tabeli wskazują na wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym we wszystkich gminach obszaru LGD. Ogółem liczba osób w wieku poprodukcyjnym w badanym okresie wzrosła o 11%. Badania wykazały również spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym ogółem na obszarze analizowanej LGD, ale w trzech gminach nastąpił niewielki wzrost ludności w tej grupie ekonomicznej (Iwkowa, Lipnica Murowana i Łososina Dolna). W grupie osób w wieku produkcyjnym nastąpił również niewielki wzrost w czterech gminach, ale w dwu spadek (Czchów i Lipnica Murowana).

Tabela 5 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2020 (stan na 31.12.)

Gminy	Liczba ludności w wieku							
	2015				2020			
	Przed-	Prod.	Poprod.	Ogółem	Przed-	Prod.	Poprod.	Ogółem
Czchów	2 188	6 077	1 548	9 813	2 133	5 961	1 720	9 814
Gnojnik	1 845	4 853	1 191	7 889	1 818	4 881	1 321	8 020
Gródek nad D.	2 207	5 625	1 384	9 216	2 020	5 743	1 480	9 243
Iwkowa	1 499	3 796	1 025	6 320	1 507	3 904	1 101	6 512
Korzenna	3 417	8 912	1 913	14 242	3 370	9 090	2 086	14 546
Lipnica M.	1 226	3 549	826	5 601	1 271	3 483	888	5 642
Łososina Dolna	2 688	6 568	1 520	10 776	2 717	6 707	1 741	11 165
Obszar LGD	14 583	37 923	8 983	61 489	14 357	38 354	9 908	64 942

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2020 (stan na 31.12.)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Pracujący w gminach

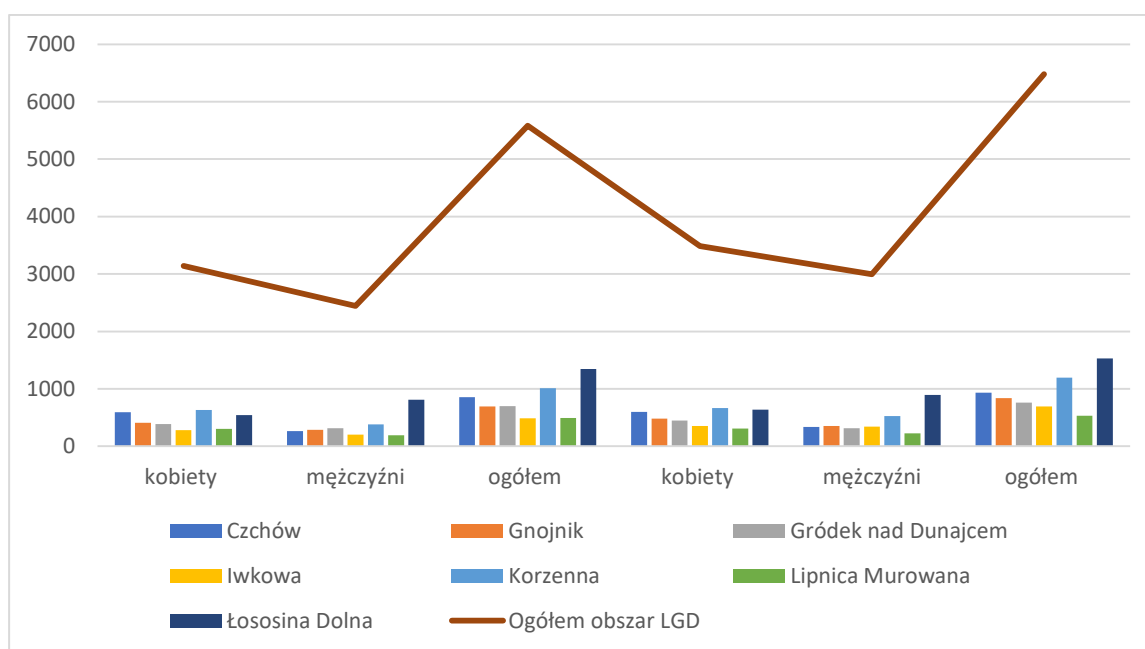
Sytuacja na rynku pracy w poszczególnych gminach na obszarze LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” była następująca. Ogółem liczba zatrudnionych w roku 2019 w porównaniu do roku 2015 wzrosła o 900 osób, w tym kobiet o 349 osób, a mężczyzn o 551. Najwyższy wzrost zatrudnionych ogółem w roku 2019 wyrażony w odsetkach w odniesieniu do roku 2015, nastąpił w gminach Iwkowa, Korzenna oraz Łososina Dolna.

Tabela 6 Pracujący ogółem i według płci w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2019 (stan na 31.12)

Gminy	Pracujący ogółem [w liczbach bezwzględnych]					
	2015			2019		
	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem
Czchów	590	266	856	596	337	933
Gnojnik	406	286	692	483	354	837
Gródek nad Dunajcem	387	312	699	446	316	762
Iwkowa	283	203	486	351	342	693
Korzenna	631	379	1 010	667	526	1 193
Lipnica Murowana	302	189	491	307	226	533
Łososina Dolna	540	808	1 348	638	893	1 531
Ogółem obszar LGD	3 139	2 443	5 582	3 488	2 994	6 482

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 5 Pracujący ogółem i według płci w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2019 (stan na 31.12)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Analizując zmiany w zatrudnieniu w obu porównywanych latach według płci, stwierdzono, iż we wszystkich gminach nastąpił wzrost zatrudnienia kobiet, w tym najwyższy w gminach Łososina Dolna, Gnojnik oraz Iwkowa.. Natomiast wśród mężczyzn odnotowano wzrost zatrudnienia we wszystkich gminach, w tym zdecydowanie najwyższy w gminach Korzenna i Iwkowa. Jak należy przypuszczać, częściowo zmiany te nastąpiły wskutek działania LGD i

wdrażania przedsięwzięć zapisanych w LSR, w tym związanych z aktywizacją zawodową, a częściowo zapewne ze zmianami makroekonomicznymi na rynku pracy.

Przedsiębiorczość

Położenie gmin analizowanej LGD nie predestynuje ich do tworzenia atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, mogących stanowić zachętę dla znaczących inwestycji zewnętrznych (rodzimych i zagranicznych). Gminy położone są przede wszystkim na terenach rolnych i obszarach chronionych. Tereny inwestycyjne znajdują się w obrębie ośrodków miejskich (stolice powiatów) w pobliżu LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”, jak np. Bocheńska Strefa Aktywności Gospodarczej, Powiatowa Społeczna Strefa Aktywności Gospodarczej, Nowosądecki Obszar Gospodarczy, Brzeska Strefa Gospodarcza. A zatem inwestycje na obszarze LGD mają charakter endogeniczny (inwestycje rodzime), dotyczą sektora MSP, z dominującym znaczeniem usług, handlu i turystyki, wraz z gastronomią.

Przedsiębiorczość w najszerszym rozumieniu to działalność gospodarcza oraz organizacje tworzące miejsca pracy. Na koniec 2013 r. w gminach obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” działały 3 953 podmioty gospodarcze. Największa liczba przedsiębiorców (według rejestru REGON) w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2013 r. była w gminie Iwkowa, przy czym we wszystkich gminach wskaźnik ten nie przekroczył średniej dla Małopolski, która wyniosła 1059 podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Natomiast najmniejsza liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców występowała w gminach Korzenna i Gródek nad Dunajcem. Najwyższy udział w strukturze podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność na obszarze LGD miały firmy z obszaru budownictwa, stosunkowo wysoki udział zanotowały również podmioty z sekcji handlu hurtowego i detalicznego, naprawa pojazdów samochodowych, najniższy udział dotyczył tzw. pozostałej działalności usługowej.

Jeśli chodzi o przedsiębiorczość społeczną, to na obszarze LGD w roku 2013 działała jedna spółdzielnia socjalna w gminie Korzenna. Prowadzone w ramach procesu przygotowywania do obecnie realizowanej LSR badania wykazały, iż istnieje potrzeba rozwoju przedsiębiorczości społecznej i utworzenie kolejnych podmiotów ekonomii społecznej. W LSR zaplanowano pobudzenie tego rodzaju działalności poprzez utworzenie dwu inkubatorów przetwórstwa lokalnego w formie przedsiębiorstw ekonomii społecznej.

Kluczowymi branżami mającymi znaczący wpływ na rozwój obszaru LGD i mającymi największe szanse rozwoju są turystyka i rekreacja, przetwórstwo, sadownictwo, ogrodnictwo, zielarstwo (np. działalność w zakresie produktów lokalnych). W związku z powyższym cele oraz działania LGD zostały ukierunkowane na pobudzenie rozwoju tych dziedzin gospodarki.

Dla tej grupy beneficjentów w analizowanej LSR przewidziano około 50% budżetu na działalność mającą pobudzić gospodarkę lokalną, szczególnie w kierunku rozwoju turystyki i rekreacji, tworząc jednocześnie miejsca pracy. Zaplanowano, iż wspierane będą także działania nastawione na współpracę biznesową. Jak zdiagnozowano podczas badania ankietowego przedsiębiorców, główną barierą rozwojową był brak kapitału. Wsparcie na tworzenie i rozwój przedsiębiorstw jest odpowiedzią na potrzeby przedsiębiorców. Wśród tej grupy beneficjentów istotną wagę przyłożono do wsparcia producentów produktów lokalnych. Działania LGD zaplanowane w LSR miały właśnie zmierzać w kierunku tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw, działalności centrum przetwórstwa oraz projektu współpracy. W przedsiębiorczości zwrócono także uwagę na turystów jako grupę docelową – pokładano bowiem nadzieję na wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

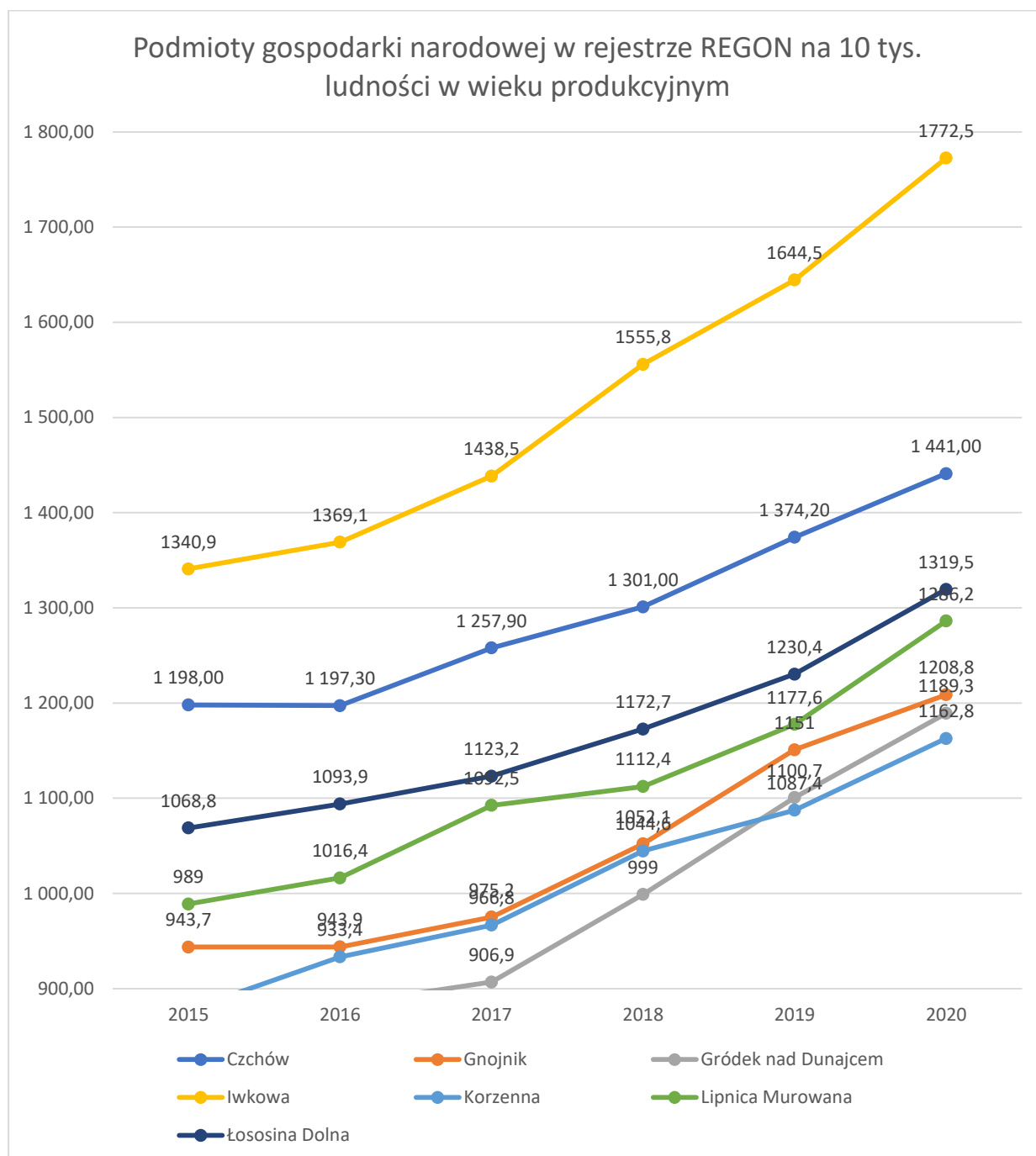
W gminach obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”, w latach 2015-2020 odnotowano wzrost zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym. Największy ich wzrost w odniesieniu do roku 2015 stwierdzono w gminie Iwkowa (wzrost o 431,6). W pozostałych gminach także nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarczych, lecz nieco niższy niż w Iwkowej.

Tabela 7 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015-2020

Gminy	Podmioty gospodarki narodowej [liczba/10 tys. ludności w wieku produkcyjnym]					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Czchów	1 198,0	1 197,3	1 257,9	1 301,0	1 374,2	1 441,0
Gnojnik	943,7	943,9	975,2	1052,1	1151,0	1208,8
Gródek nad Dunajcem	878,2	883,3	906,9	999,0	1100,7	1189,3
Iwkowa	1340,9	1369,1	1438,5	1555,8	1644,5	1772,5
Korzenna	877,5	933,4	966,8	1044,6	1087,4	1162,8
Lipnica Murowana	989,0	1016,4	1092,5	1112,4	1177,6	1286,2
Łososina Dolna	1068,8	1093,9	1123,2	1172,7	1230,4	1319,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 6 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności

Na obszarze LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” stwierdzono także, iż w latach 2015-2020 wzrasta liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Największy wzrost liczby podmiotów odnotowano w

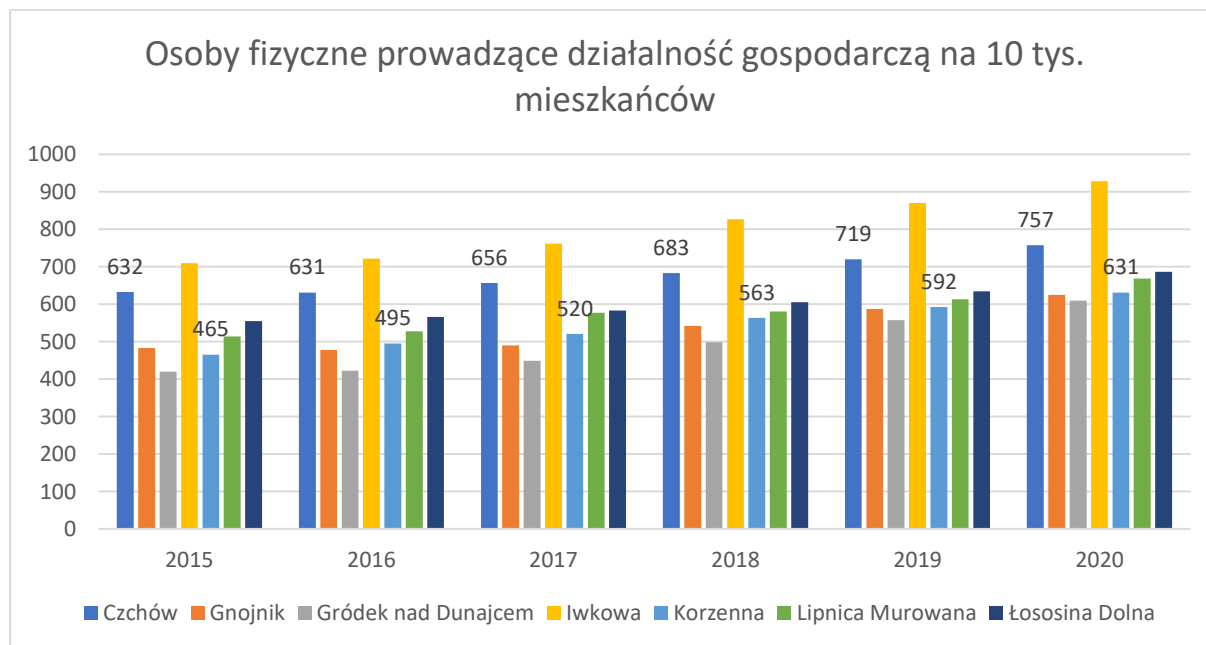
gminie Iwkowa, a najmniejszą w gminie Czchów. Jak można przypuszczać pandemia CoViD nie miała wpływu na wzrost liczby podmiotów gospodarczych.

Tabela 8 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015-2020 (stan na 31.12.)

Gminy	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą [liczba/10 tys. mieszkańców]					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Czchów	632	631	656	683	719	757
Gnojnik	483	478	490	542	587	625
Gródek nad Dunajcem	420	422	449	498	557	609
Iwkowa	709	721	761	826	870	928
Korzenna	465	495	520	563	592	631
Lipnica Murowana	514	527	577	580	613	668
Łososina Dolna	555	566	583	605	634	686
Ogółem obszar LGD	3 778	3 840	4 036	4 297	4 572	4 904

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015-2020 (stan na 31.12.)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Aktywność zawodowa kobiet

Analizując tabelę zawierającą dane dotyczące liczby pracujących według płci, można stwierdzić, iż w gminach leżących w obszarze działania LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” liczba pracujących kobiet w 2015 roku była wyższa niż mężczyzn, z wyjątkiem gminy Łososina Dolna. Podobnie sytuacja kształtowała się w roku 2019. Jak można przypuszczać wiąże się to nie tylko z większą aktywnością zawodową kobiet, ale także z wyższą ich liczbą w populacji i wyższą liczbą w grupie osób w wieku produkcyjnym.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

W LSR podkreślano, że wskaźnik udziału bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców jest wysoki (stan na 2014). W każdej z gmin wśród bezrobotnych przeważały kobiety i notowano znaczący wzrost liczby bezrobotnych we wszystkich gminach. Wówczas najliczniejszą grupę bezrobotnych zarejestrowanych stanowiły osoby młode, w przedziałach 18-24 i 25-34 lata. Najwyższy odsetek najmłodszych bezrobotnych (18-24 lata) był w gminie Iwkowa, gdzie grupa ta stanowiła prawie połowę bezrobotnych (46%) oraz w Lipnicy Murowanej (37%). Sumarycznie osoby młode (do 35 roku życia) stanowiły ponad połowę (55%) w powiatach bocheńskim, brzeskim i nowosądeckim (na obszarze tych powiatów leżą gminy wchodzące w skład LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku"). Na obszarze LGD wskaźnik ten był znacznie wyższy w odniesieniu do osób w wieku do 35 lat. I tak dla gminy Lipnica Murowana i dla Iwkowej wynosił on 72%, dla gminy Łososina Dolna 63%, dla gminy Gródek nad Dunajcem 61%. Największe problemy ze znalezieniem pracy miały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (stanowiąc 30% ogółu bezrobotnych), następnie z wykształceniem średnim i policealnym, a 12% wśród bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem wyższym.

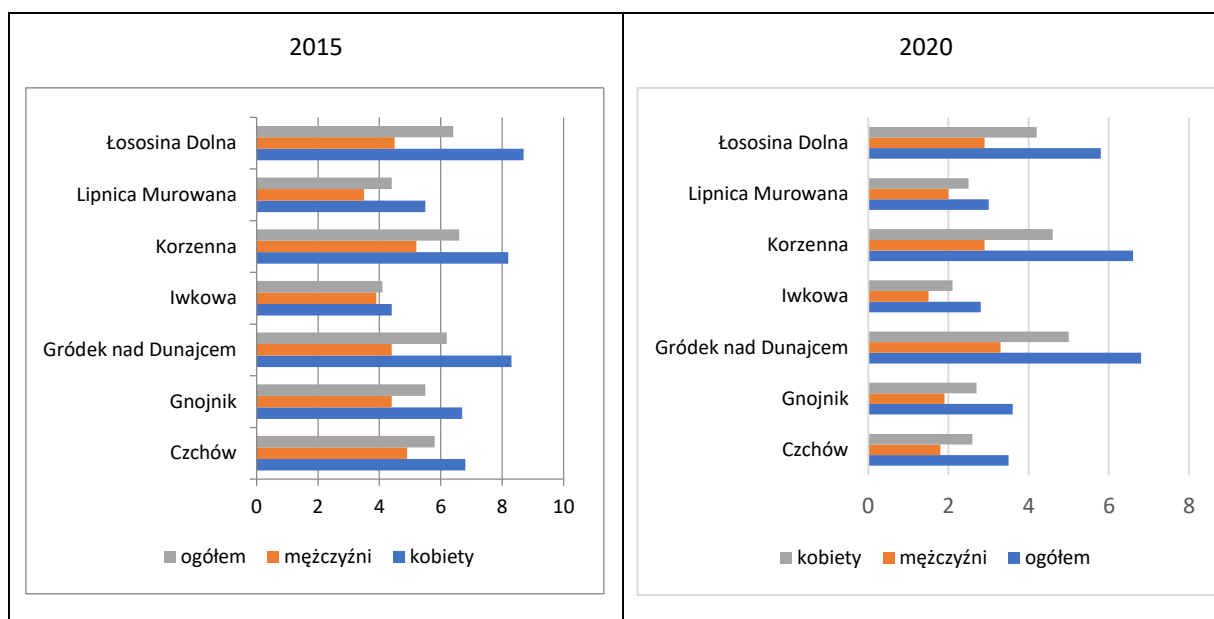
W okresie objętym ewaluacją udział bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze LGD w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym wynosił w roku 2015 od 4,1% w Iwkowej do 6,6 w Korzennej. I w każdej z gmin wśród bezrobotnych przeważały kobiety. W odniesieniu do roku bazowego (2015) wskaźnik ten zmniejszył się w 2020 w przypadku wszystkich gmin i wynosił od 2,1% w Iwkowej do 5,0% w gminie Gródek nad Dunajcem.

Tabela 9 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w gminach obszarów LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2020 (stan na 31.12.)

Gminy	Bezrobotni zarejestrowani ogółem i według płci [w %]					
	2015			2020		
	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem
Czchów	6,8	4,9	5,8	3,5	1,8	2,6
Gnojnik	6,7	4,4	5,5	3,6	1,9	2,7
Gródek nad Dunajcem	8,3	4,4	6,2	6,8	3,3	5,0
Iwkowa	4,4	3,9	4,1	2,8	1,5	2,1
Korzenna	8,2	5,2	6,6	6,6	2,9	4,6
Lipnica Murowana	5,5	3,5	4,4	3,0	2,0	2,5
Łososina Dolna	8,7	4,5	6,4	5,8	2,9	4,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 8 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w gminach obszarów LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2020 (stan na 31.12.)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Saldo migracji

W roku 2019 saldo migracji w większości gmin obszaru analizowanej LGD miało wartości ujemne (z wyjątkiem Łososiny Dolnej i Iwkowej). Analizując saldo migracji w badanym okresie nie można dostrzec wyraźnych trendów. Jakkolwiek w gminie Gnojnik dodatnie saldo migracji utrzymywało się przez trzy lata, by zmienić się w ujemne w 2019 roku. W gminie Lipnica Murowana ujemne saldo utrzymuje się przez cały analizowany okres.

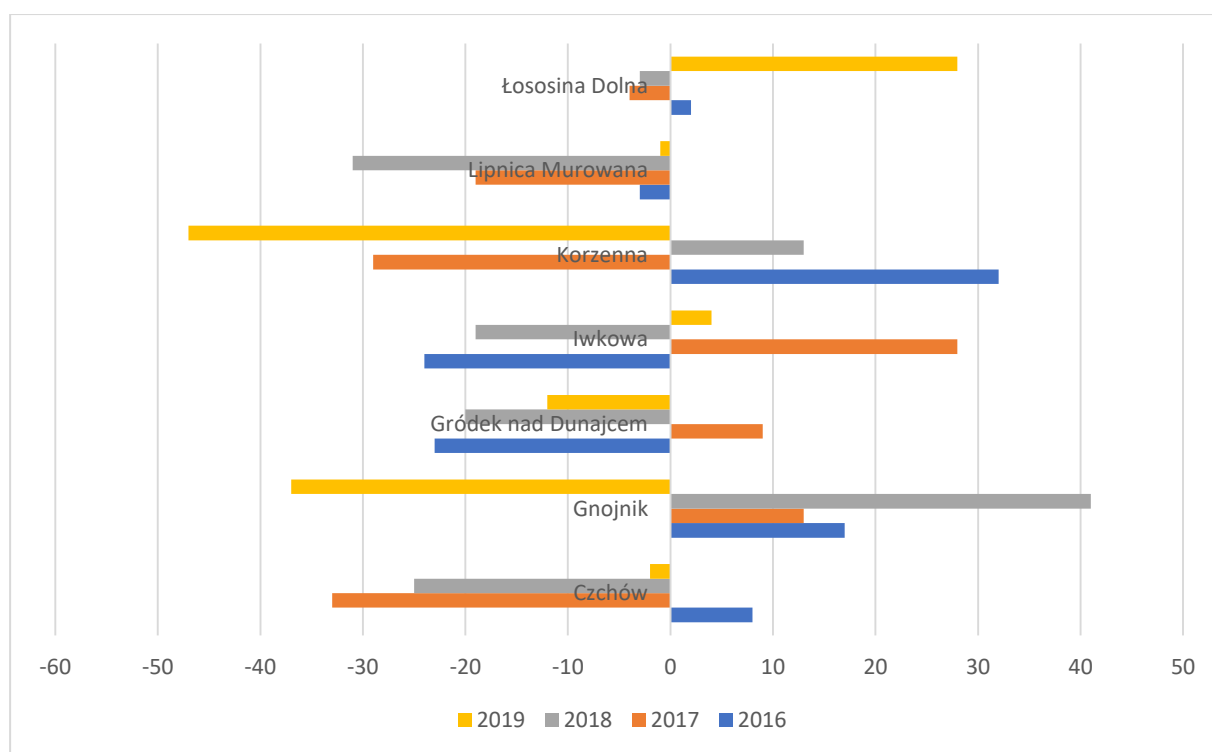
Podobna sytuacja jest w Czchowie, jakkolwiek w 2017 roku było wyraźnie wysokie saldo ujemne.

Tabela 10 Migracja ludności – saldo migracji ogółem w gminach obszaru LGD

Gminy	Migracje ogółem			
	2016	2017	2018	2019
Czchów	8	-33	-25	-2
Gnojnik	+17	+13	+41	-37
Gródek nad Dunajcem	-23	+9	-20	-12
Iwkowa	-24	+28	-19	+4
Korzenna	+32	-29	+13	-47
Lipnica Murowana	-3	-19	-31	-1
Łososina Dolna	+2	-4	-3	+28

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 9 Migracja ludności – saldo migracji ogółem w gminach obszaru LGD

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Analizując opinie wyrażone w LSR i porównując je z danymi zaprezentowanymi w tabeli na wykresie potwierdza się określona w LSR tendencja migracji ludności poza obszar LGD w celu znalezienia pracy i lepszych perspektyw życia. Wpływ na migracje – jak się wydaje – ma też większa mobilność społeczeństwa i mniejsze przywiązanie do miejsca urodzenia, czy osiedlenia.

Grupy defaworyzowane

Analiza prowadzona w procesie budowy LSR wykazała, iż grupami defaworyzowanymi na obszarze LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” były osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem ze względu na dostęp do miejsc pracy; wykluczenie społeczne, kulturowe; wykluczenie z uwagi na niepełnosprawność, utrudnione włączenie do działań aktywnej społeczności lokalnej. Zdiagnozowano pięć grup defaworyzowanych: (1) młodzież do 35 roku życia narażona na wykluczenie z powodu braku pracy; (2) osoby powyżej 50 roku życia, z uwagi na pogłębiające się zjawisko starzenia się społeczeństwa; (3) Kobiety narażone na wykluczenie zawodowe i kulturowe z uwagi na brak możliwości powrotu na rynek pracy po okresie wychowywania dzieci; (4) Osoby z różnymi niepełnosprawnościami, które mimo swych ograniczeń pragną być aktywne w lokalnej wspólnotcie, ale nie mają wystarczających umiejętności jak tego dokonać; (5) Osoby z ograniczonym dostępem do kultury, z uwagi na brak lub niewystarczającą liczbę obiektów i podmiotów, które w pełny sposób mogłyby realizować działania związane z kulturą i sztuką, skierowane do mieszkańców obszaru LGD, co powoduje ograniczenia w sensie społecznym.

W LSR przewidziano specyficzne narzędzia działania w ramach zidentyfikowanych obszarów interwencji związanych z grupami defaworyzowanymi, np. w ramach procedury wyboru projektów wprowadzono kryteria preferujące pozyskiwanie środków przez osoby z grup defaworyzowanych, udział w projektach oraz realizację projektów przez te osoby i dla tych osób, w szczególności tworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych. Ponadto LGD planowało wzmocnić wsparcie poprzez organizację specjalistycznego forum dla pierwszych czterech wymienionych grup pn. *Forum Dialogu Obszarów Wiejskich*, w ramach którego miało działać *Forum Kobiet Ślikowego Szlaku*, angażujące osoby z grup defaworyzowanych, przedstawicieli instytucji i organizacji z zakresu opieki społecznej, rynku pracy oraz organizacji pozarządowych zajmujących się problemami bezrobocia oraz wykluczenia społecznego. Zadaniem forum miał być m.in. czynny udział w konsultacjach związanych z potrzebami grupy, zakresami szkoleń i warsztatów oraz kierunkami dalszych działań na rzecz włączenia oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Innym narzędziem miała być baza ofert w formie zakładki na stronie internetowej LSR zawierająca inicjatywy dedykowane osobom w wieku 50+, będąca równocześnie platformą wymiany informacji pomiędzy seniorami ze wszystkich gmin Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”, a

także podejmowanie szeroko pojętych działań integrujących grupę defaworyzowanych z innymi grupami społecznymi.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

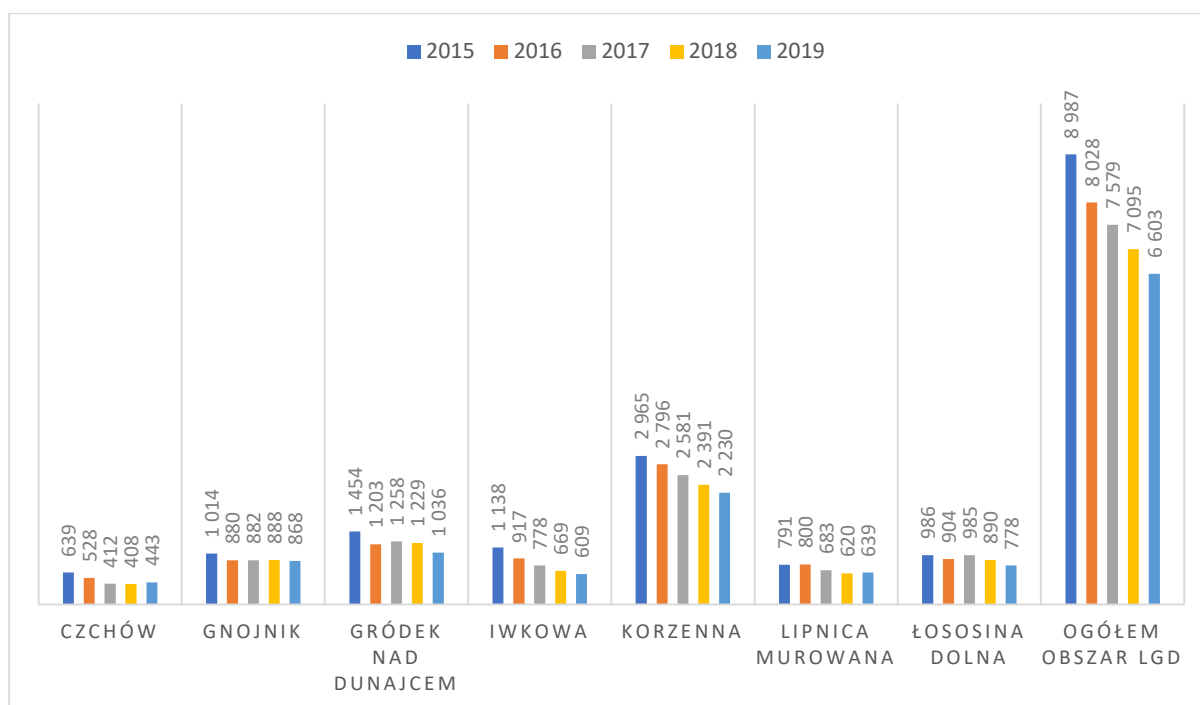
Analizując dane dotyczące pomocy społecznej w gminach obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” można zauważyć generalnie tendencję spadkową liczby beneficjentów tej pomocy we wszystkich gminach LGD. W roku 2019 na obszarze LGD nastąpił spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej o 2 384 w porównaniu do roku 2015. Najwyższy spadek miał miejsce w gminie Iwkowa, gdzie w 2019 roku liczba beneficjentów pomocy społecznej obniżyła się o blisko połowę w porównaniu z rokiem bazowym. Zapewne jedną z przyczyn takiego stanu jest zmiana kryteriów przyznawania pomocy (obniżenie poziomu dochodowego, decydującego o przyznaniu pomocy, co przekłada się na spadek potencjalnych beneficjentów). Inną przyczyną poprawy sytuacji w tym zakresie mogło być obniżenie poziomu bezrobocia i związane z tym wyższe dochody rodzin.

Tabela 11 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminach obszaru LGD

Gminy	Beneficjenci na 10 tys. ludności				
	2015	2016	2017	2018	2019
Czchów	639	528	412	408	443
Gnojnik	1 014	880	882	888	868
Gródek nad Dunajcem	1 454	1 203	1 258	1 229	1 036
Iwkowa	1 138	917	778	669	609
Korzenna	2 965	2 796	2 581	2 391	2 230
Lipnica Murowana	791	800	683	620	639
Łososina Dolna	986	904	985	890	778
Ogółem obszar LGD	8 987	8 028	7 579	7 095	6 603

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 10 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminach obszaru LGD

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Organizacje pozarządowe

W Lokalnej Strategii Rozwoju sporo miejsca poświęcono działalności sektora społecznego i rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego. Podkreślono, iż na obszarze LGD w 2013 funkcjonowało wiele organizacji zajmujących się kultywowaniem lokalnych tradycji, zwyczajów i folkloru. Organizacje te działały w formach fundacji, stowarzyszeń, klubów etc. Są one inicjatorami oddolnego podejmowania przedsięwzięć lokalnych zaangażowanych w życie społeczne, czy też w budowę społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywność i umiejętność samoorganizowania się, określania i osiągania celów bez impulsu władz państwa. Według danych GUS w roku 2013 organizacje te stanowiły 4% ogółu podmiotów sektora prywatnego na terenie obszaru LGD. Dane z urzędów gmin z roku 2013 wskazują, że na terenie LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” było 145 tych organizacji, z czego 5 o statusie organizacji pożytku publicznego. Najwięcej NGOs w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców było w gminie Gnojnik (32) – nieco mniej niż średnia dla Małopolski. W każdej z gmin obszaru LGD, oprócz NGOs działają instytucje kultury, które współpracują z NGOs i pełnią rolę aktywizującą społeczność lokalną.

Dzięki działalności i współpracy NGO, gmin i instytucji kultury na obszarze LGD było i jest podejmowane szereg działań związanych z budowaniem społeczeństwa obywatelskiego. Odbywa się to w oparciu o inicjatywy indywidualne, jak również współpracę ze Stowarzyszeniem „Na Śliwkowym Szlaku”. Świadczą o tym liczne inicjatywy LGD,

w tym projekty finansowane ze środków innych niż PROW (np. Program Operacyjny, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Program Operacyjny Kapitał Ludzki), których głównym celem jest integracja i edukacja na rzecz społeczeństwa obywatelskiego. Ponadto LGD organizuje liczne wydarzenia, w które zaangażowane są organizacje społeczne (akcja *Spotkajmy się na... Śliwkowym Szlaku*, konkursy, *Śliwkowe Szkoły*, wizyty studyjne oraz wydarzenia promocyjne). Efektem tych działań jest pobudzanie działalności organizacji pozarządowych i instytucji samorządowych na obszarze Śliwkowego Szlaku do budowania współpracy z mieszkańcami i integrowania obszaru w oparciu o lokalne zasoby. Z LSR wynika, iż jednym z głównych kierunków dalszej działalności LGD miało być wspieranie, pobudzanie i dążenie do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Turystyka

Jak zauważono w LSR, turystyka ma duże znaczenie dla rozwoju obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”. Występują tu ważne przyrodniczo obszary chronione, a mianowicie *Wiśnicko-Lipnicki Park Krajobrazowy* (częściowo obejmujący gminę Lipnica Murowana), *Ciężkowicko-Rożnowski Park Krajobrazowy* (gminy Czchów, Gródek nad Dunajcem, Korzenna), rezerwat przyrody nieożywionej *Diable Skąły* w Bukowcu (gmina Korzenna), rezerwat leśny *Cisy* w Mogilnie (Korzenna), rezerwat przyrody *Białowodzka Góra nad Dunajcem* w gminie Łososina Dolna, rezerwat *Bukowiec* w gminie Czchów. Gminy Gródek nad Dunajcem, Korzenna, Łososina Dolna należą do zespołu jednostek włączonych do *Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu* (362 402 ha). Ponadto w większości miejscowości na obszarze funkcjonowania LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” znajdują się lokalne pomniki przyrody, enklawy przyrodnicze i miejsca podlegające szczególnej ochronie przyrodniczej (siedliska fauny). Obszary chronione są naturalnym magnesem przyciągającym turystów i z tego powodu są wielkim atutem dla mieszkańców w zakresie rozwoju turystyki i rekreacji. Analiza wskazała także na atrakcyjność obszaru z uwagi na bogate dziedzictwo kulturowe, instytucje kultury, liczne zespoły folklorystyczne, orkiestry, atrakcyjność obszaru LGD pod kątem zabytkowej architektury oraz udziału mieszkańców i turystów w wielu imprezach cyklicznych, np. Święto Suszonej Śliwki. W LSR zwrócono także uwagę na potencjał rozwijającej się turystyki wędkarskiej, która ma możliwości rozwoju, jednak wymaga wsparcia będąc elementem popularnej turystyki i rekreacji specjalistycznej pozwalającej na zachęcenie kolejnych osób do przyjazdu na teren Śliwkowego Szlaku.

Potwierdziła to także analiza SWOT wykonana dla potrzeb opracowanej LSR wskazując rozwój turystyki oraz przemysłu czasu wolnego jako istotny element gospodarki lokalnej gmin obszaru Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”. W dokumencie LSR wskazano, iż uczestnicy każdego spotkania konsultacyjnego wskazali elementy odnoszące się do

turystyki, rekreacji czy też dziedzictwa. Ich powtarzalność świadczy również o znaczeniu, jakie obszar przywiązuje do rozwoju gospodarki w tym właśnie kierunku. Wzrost zainteresowania turystów tradycją i dziedzictwem kulturowym i poszukiwanie niebanalnej rozrywki został zdiagnozowany, jako jedna z istotnych szans rozwoju terenu. Wzmocniony przez światowy trend zdrowego odżywiania, daje możliwości zintegrowanego rozwoju obszaru poprzez połączenie zasobów turystycznych i kulturowych ze zidentyfikowanymi produktami i usługami lokalnymi.

Turystyczne obiekty noclegowe

Według stanu na dzień opracowania LSR, na terenie obszaru LGD było piętnaście turystycznych obiektów noclegowych i zauważano tendencje wzrostu ich liczby. Wskazano na słabo rozwiniętą działalność turystyczną, słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną, a istniejącą niewykorzystaną w sposób zadowalający, a także niewystarczający poziom promocji oraz brak zintegrowanej oferty turystycznej.

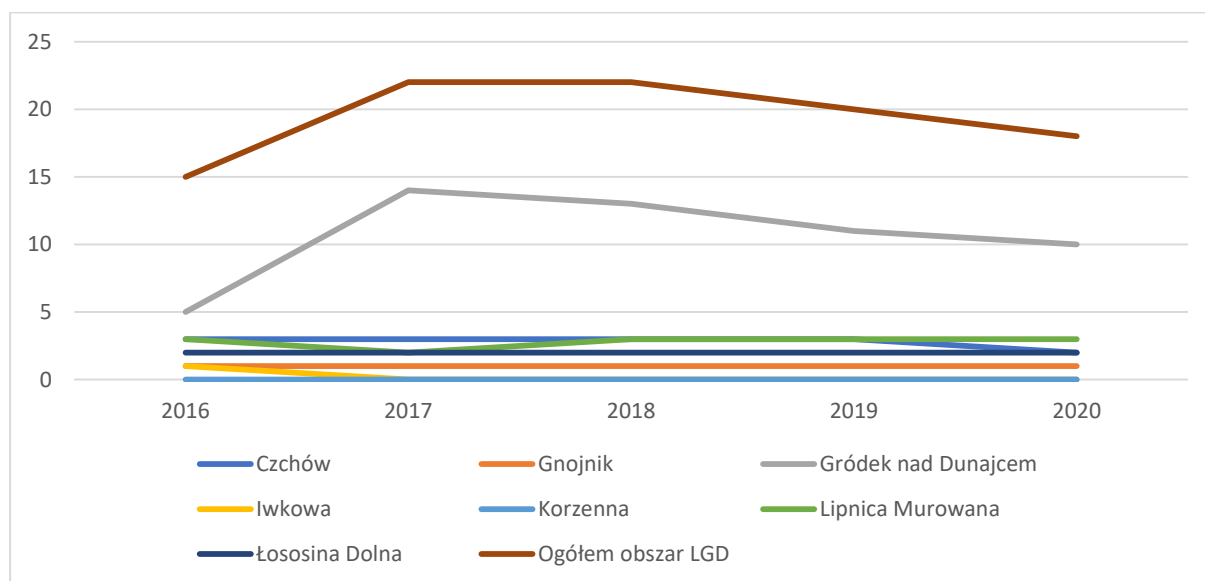
Według danych GUS z lipca 2021 roku na terenie obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” odnotowano w roku 2020 większą o 3 liczbę obiektów noclegowych w porównaniu do bazowego roku 2016. Ale w porównaniu do kolejnych dwu lat liczba ta w roku 2020 była mniejsza o 4 obiekty. Najwięcej turystycznych obiektów noclegowych przybyło w gminie Gródek nad Dunajcem. Według BDL w gminie Korzenna nie ma żadnego obiektu turystycznego, podobnie w gminie Iwkowa, z wyjątkiem roku 2016, jakkolwiek dane te nie obejmują obiektów noclegowych prowadzonych w ramach agroturystyki.

Tabela 12 Turystyczne obiekty noclegowe w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, oraz w Małopolsce w latach 2016-2020 (stan na 31.07.)

Gminy	Liczba obiektów noclegowych				
	2016	2017	2018	2019	2020
Czchów	3	3	3	3	2
Gnojnik	1	1	1	1	1
Gródek nad Dunajcem	5	14	13	11	10
Iwkowa	1	0	0	0	0
Korzenna	0	0	0	0	0
Lipnica Murowana	3	2	3	3	3
Łososina Dolna	2	2	2	2	2
Ogółem obszar LGD	15	22	22	20	18

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

Wykres 11 Turystyczne obiekty noclegowe w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, oraz w Małopolsce w latach 2016-2020 (stan na 31.07.)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2021)

5.2. Rzeczowy i finansowy postęp w realizacji LSR

Opis celów strategii

Lokalna strategia rozwoju LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” wytycza dwa cele ogólne, które są odzwierciedleniem głównych kierunków rozwoju obszaru. W ramach celów ogólnych określono sześć celów szczegółowych, a w nich jedenaście przedsięwzięć. Jak już wyżej wspomniano, LSR zbudowana została metodą oddolną, przy wykorzystaniu wielu technik partycypacji i narzędzi gromadzenia opinii, zgłaszania potrzeb i propozycji, dyskusji i akceptacji dokonywanych wyborów. Zgromadzony i uporządkowany materiał został skonfrontowany z analizą SWOT obszaru, a efektem końcowym były sformułowane cele i przedsięwzięcia.

Efektem prowadzonych konsultacji było określenie trzech celów ogólnych, pięciu szczegółowych i dziewięciu przedsięwzięć. Pierwszy cel ogólny pn. *Zrównoważony rozwój obszaru w oparciu o lokalne zasoby* zawiera trzy cele szczegółowe: 1.1. Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego; 1.2. Wzrost atrakcyjności obszaru w zakresie walorów Śliwkowego Szlaku; 1.3. Rozwój oferty kulturalnej i dziedzictwa obszaru. Cel ogólny drugi pn. *Rozwój obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców* zawiera 2 cele szczegółowe: 2.1. Tworzenie i rozwój przedsiębiorstwa poprzez wykorzystanie potencjału obszaru i jego mieszkańców; 2.2. Włączenie współpracy w rozwój rynku lokalnego produktów i usług.

Cel ogólny trzeci pn. *Rozwój obszaru na bazie działań LGD* zawiera dwa cele szczegółowe: 3.1. Wzmocnienie działalności LGD; 3.2. Wzmocnienie współpracy ponadlokalnej.

Biorąc pod uwagę metodykę prowadzenia procesu budowy LSR dla obszaru LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku", cele zostały określone prawidłowo. Uwzględniono tu przede wszystkim diagnozę obszaru, dokonaną w oparciu o analizę danych zastanych, wyniki analizy SWOT oraz konsultacje społeczne.

Badania FGI przeprowadzone z zarządem i radą potwierdzają, iż diagnoza i cele postawione w LSR były dobrze przygotowane. W okresie wdrażania LSR udało się wiele osiągnąć dzięki temu, iż przy opracowywaniu obecnie realizowanej strategii punktem odniesienia była nie tylko diagnoza obszaru, ale i poprzednia LSR i zapisane w niej cele, które z niewielką modyfikacją były kontynuowane w obecnej strategii. Obecna LSR zawierała zatem cele i zadania związane z przedsiębiorczością – odpowiadało to na oczekiwania społeczności lokalnych. Drugi ważny cel wymagający dofinansowania to sfera kultury, tradycji, aktywizacji – na przedsięwzięcia w tym zakresie zawsze jest zapotrzebowanie. Trzeci cel to turystyka – ze względu na walory krajobrazowe obszaru LGD i oczekiwania dwu podmiotów: lokalnych beneficjentów i turystów. Cele postawione w LSR w trakcie jej wdrażania nie uległy dezaktualizacji. Jedynie uległy pewnej modyfikacji i przesunięciu w czasie z uwagi na pandemię CoViD-19.

Odnosnie kolejnej LSR, uczestnicy badania FGI wyrażają opinię, iż powinny się tam znaleźć również działania z zakresu przedsiębiorczości, gdyż dzięki temu obszary wiejskie mogą się rozwijać. W kwestii dostępu rolników – właścicieli gospodarstw rolnych – badani sugerują, by mogli wnioskować o środki na różnicowanie działalności gospodarczej w kierunku przedsiębiorczości nierolniczej, gdyż ich zdaniem „połączenie produkcji rolniczej z nierolniczą może doprowadzić do likwidacji tzw. szarej strefy”.

Reasumując, zaprezentowane wyżej dane statystyczne i ich zmiany na przestrzeni mijającego okresu realizacji LSR, a także opinie zarządu i rady programowej, sugerują, iż diagnoza zaprezentowana w LSR była trafna. Zaplanowane cele i przedsięwzięcia odpowiadały opracowanej diagnozie i potrzebom mieszkańców. Grupy docelowe zostały określone prawidłowo. Do stwierdzenia na ile realizacja LSR przyczyniła się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów oraz niwelacji negatywnych zjawisk niezbędna jest głębsza analiza danych pozyskanych w wyniku badań.

Zmiany w LSR w ujęciu historycznym

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” w okresie realizacji strategii wprowadziła ogółem 58 zmian, głównie dotyczących procedur oceny i wyboru operacji (zmiany polegały na uszczegółowieniu procedur) oraz związanych z tym korekt w

planie działania i planie komunikacji. Inne zmiany związane były głównie z nowelizacją rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020. Wprowadzane zmiany nie miały więc przyczyn w nieprawidłowościach opracowanej LSR, lecz były wymuszone przede wszystkim nowelizacją aktów prawnych dotyczących zasad i procedur wdrażania LSR.

Tabela 13 Historia zmian z LSR wprowadzonych przez LGD Na Śliwkowym Szlaku

Lp.	Data wprowadzenia zmiany*	Zakres zmian
1.	7 czerwca 2016 r.	Aktualizacji procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD - uszczegółowienie procedury;
2.	7 czerwca 2016 r.	Aktualizacja procedury oceny i wyboru oraz rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorców w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 – uszczegółowienie procedury
3.	7 czerwca 2016 r.	Aktualizacji procedury oceny i wyboru operacji własnych LGD w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 - uszczegółowienie procedury
4.	6 września 2016 r.	Aktualizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014 – 2020 – zmiany w zakresie projektów współpracy oraz Sposobie wyboru i oceny operacji oraz sposobu ustanawiania kryteriów wyboru oraz planie działania
5.	6 września 2016 r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” - uzasadnianie kryteriów
6.	21 września 2016 r.	Aktualizacji kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” - zmiany techniczne
7.	10 października 2016 r.	Aktualizacji Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014 – 2020- zmiany w sposobie wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru oraz planie działania

8.	13 października 2016 r.	Zmiany „Procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD” – dostosowanie dokumentu do nowelizacji Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
9.	4 listopada 2016 r.	Aktualizacji Procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” - uszczegółowienie procesu wstępnej oceny wniosków
10.	8 grudnia 2016 r.	Procedury oceny i wyboru operacji własnych LGD w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020- uszczegółowienie procesu oceny i wyboru operacji własnych LGD oraz dostosowanie dokumentu do nowelizacji przepisów prawa
11.	13 grudnia 2016r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”- doprecyzowanie kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców
12.	3 stycznia 2017 r.	Aktualizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - zmiany dotyczące projektów współpracy oraz możliwych form i wysokości wsparcia
13.	25 stycznia 2017 r.	Aktualizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 – zmiany związane z projektem współpracy
14.	15 marca 2017 r.	Aktualizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014 – 2020 – zmiany dotyczące poddziałania 19.3
15.	3 kwietnia 2017 r.	Aktualizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 – zmiany dotyczące poddziałania 19.3
16.	21 czerwca 2017 r.	Aktualizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014 – 2020- zmiany m.in. dotyczące sposobu wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru, budżetu LSR, planu działania oraz celów i wskaźników

17.	21 czerwca 2017 r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”- doprecyzowanie dokumentu
18.	21 czerwca 2017 r.	Zmiany „Procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD”- doprecyzowanie zapisów do zmieniających się przepisów prawa
19.	21 czerwca 2017 r.	Przyjęcie procedury oceny i wyboru operacji własnych LGD w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 - doprecyzowanie zapisów do zmieniających się przepisów prawa
20.	21 czerwca 2017 r.	Przyjęcie procedury oceny i wyboru grantobiorców oraz oceny realizacji projektu grantowego Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 – doprecyzowanie zapisów do zmieniających się przepisów prawa
21.	6 lipca 2017 r.	Aktualizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - zmiany związane z rozdziałem 5 LSR, czyli cele i wskaźniki.
22.	6 lipca 2017 r.	Zmiany „Procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD”- doprecyzowanie dokumentu
23.	17 lipca 2017r.	Aktualizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - dotyczące sposobu wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru, planu działania oraz celów i wskaźników.
24.	17 lipca 2017 r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”- doprecyzowanie dokumentu
25.	19 lipca 2017 r.	Aktualizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014 – 2020- zmiany dotyczące celów i wskaźników oraz planu działania.
26.	31 lipca 2017 r.	Aktualizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - zmiany dotyczące celów

		i wskaźników oraz planu działania
27.	31 lipca 2017 r.	Aktualizacja procedury oceny i wyboru grantobiorców oraz oceny realizacji projektu grantowego Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 – zmiany dotyczące celów i wskaźników oraz planu działania
28.	14 września 2017 r.	Aktualizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014 – 2020- zmiany dotyczące celów i wskaźników oraz planu działania
29.	5 października 2017 r.	Zmiana procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD- doprecyzowanie dokumentu
30.	5 października 2017 r.	Zmiany procedury oceny i wyboru oraz rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorców w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020- zmiany związane z przepisami ochrony danych osobowych, z przepisami prawa oraz wytycznymi w zakresie realizacji projektu grantowego
31.	10 października 2017r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”- zmiana m.in. związana z rekomendacją UMWM
32.	21 listopada 2017 r.	Aktualizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 – zmiany w zakresie celów i wskaźników oraz planu działania
33.	30 listopada 2017 r.	Aktualizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020- zmiany w zakresie diagnozy i planu działania
34.	15 marca 2018 r.	Aktualizacji kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”- doprecyzowanie dokumentu
35.	15 marca 2018 r.	Zmiany „Procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD - doprecyzowanie dokumentu
35.	9 kwietnia 2018 r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji Stowarzyszenia „Na

		Śliwkowym Szlaku”- doprecyzowanie dokumentów
36.	9 kwietnia 2018 r.	Aktualizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - zmiany w diagnozie oraz w sposobie wyboru i oceny operacji oraz sposobie ustanawiania kryteriów wyboru
37.	6 lipca 2018 r.	Aktualizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - zmiany w celach i wskaźnikach oraz w planie działania
38.	10 września 2018 r.	Zmiany procedury oceny i wyboru grantobiorców oraz oceny realizacji projektu grantowego Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 - doprecyzowanie dokumentu
39.	21 listopada 2018 r.	Aktualizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - zmiany w celach i wskaźnikach oraz planie działania.
40.	11 grudnia 2018r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”- doprecyzowanie dokumentu
41.	10 stycznia 2019 r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”- doprecyzowanie dokumentu
42.	18 stycznia 2019 r.	Zmiany „procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD”- doprecyzowanie dokumentu
43.	18 stycznia 2019 r.	Zmiany „Procedury oceny i wyboru operacji własnych LGD w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020”- doprecyzowanie dokumentu
44.	27 maja 2019 r.	Aktualizacja Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014 – 2020- zwiększenie środków w budżecie LSR
45.	18 lipca 2019 r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów wyboru grantobiorców Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”- doprecyzowanie dokumentu

46.	18 lipca 2019 r.	Aktualizacja Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014 – 2020- zmiana w celach i wskaźnikach oraz planie działania
47.	20 marca 2020 r.	Aktualizacja Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - dodatkowe środki, zmiany w zakresie celów i wskaźników, planu działania
48.	8 maj 2020 r.	Aktualizacja Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - zmiany w sposobie wyboru i oceny operacji oraz sposobie ustanawiania kryteriów wyboru oraz planie działania
49.	5 czerwca 2020 r.	Aktualizacja kryteriów wyboru operacji Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”- doprecyzowanie dokumentu
50.	4 sierpnia 2020 r.	Aktualizacja Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - zwiększenie środków w budżecie LSR oraz zmiany związane z projektem współpracy
51.	7 sierpnia 2020 r.	Aktualizacja Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - skorygowana LSR
52.	7 stycznia 2021 r.	Zmiany „Procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD”- doprecyzowanie dokumentu
53.	7 stycznia 2021 r.	Zmiany „Procedury oceny i wyboru operacji własnych LGD w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020”- doprecyzowanie dokumentu
54.	7 stycznia 2021 r.	Zmiany „Procedury oceny i wyboru grantobiorców oraz oceny realizacji projektu grantowego Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” w ramach wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020” – doprecyzowanie dokumentu
55.	12 stycznia 2021 r.	Zmiany „Procedury oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD”- doprecyzowanie dokumentu
56.	24 marca 2021r.	Aktualizacja Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - zmiany związane

		z podziałaniem 19.3 i 19.4
57.	20 kwietnia 2021 r.	Aktualizacja Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - alokacja środków na realizację Przedsięwzięcia 1.3.1
58.	31 maj 2021 r.	Aktualizacja Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 - możliwość przewalutowania LSR na walutę euro

*Data wprowadzenia zmiany dotyczy daty podjęcia uchwały Walnego Zebrania Członków lub Zarządu w sprawie aktualizacji/zmian

Źródło danych: dokumentacja LGD Na Śliwkowym Szlaku, 2021.

Nabory wniosków aplikacyjnych

Nabory wniosków aplikacyjnych w okresie wdrażania LSR organizowane były 47 razy, w tym w ramach konkursów 41, operacji własnych – 2, projektów grantowych – 4 nabory. W ramach konkursu najczęściej zorganizowanych naborów było na przedsięwzięcia z zakresu zakładania działalności gospodarczej (15) oraz na rozwój przedsiębiorczości (7). Na wzmacnianie kapitału społecznego przeprowadzono dwa nabory wniosków w ramach projektów grantowych. Na tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego przeprowadzono siedem naborów wniosków aplikacyjnych, a sześć na zachowanie dziedzictwa lokalnego. Na rozwój infrastruktury niekomercyjnej turystycznej i rekreacyjnej – cztery nabory wniosków. Najwięcej naborów zorganizowano w roku 2017 (12 naborów) oraz w latach 2018 i 2020 (11 naborów). Szczegóły zawierające rodzaje przedsięwzięć oraz liczby poszczególnych rodzajów projektów prezentuje tabela.

Badania FGI przeprowadzone z przedstawicielami zarządu i rady wykazały, iż projekty grantowe (jakkolwiek było ich niewiele) generowały pewne problemy. Na poziomie LGD cały proces aplikowania o wsparcie projektów grantowych przebiegł bez potknięć. Problem pojawił się na linii UM – LGD, kiedy trzeba było składać wyjaśnienia i uzasadnienia poniesionych kosztów, np. zakupu nowoczesnych urządzeń do projektu związanego z tradycyjną kuchnią (urzędnicy podważyli ten zakup z uwagi na „kolizję nowoczesności z tradycją”). Inny problem to zbyt długi okres oceny wniosków przez UM powodujący chaos w organizacji pracy w LGD.

Tabela 14 Nabory wniosków na przedsięwzięcia w ramach konkursów, operacji własnych

Lata	Rodzaj przedsięwzięć	Liczba naborów wniosków				Ogółem w latach
		Konkursy	Operacje własne	Projekty grantowe	Razem	
2016	Podejmowanie działalności gospodarczej (K)	1	0	0	1	1
2017	Podejmowanie działalności gospodarczej (K)	2	0	0	2	12
2017	Rozwijanie działalności gospodarczej (K)	1	0	0	1	
2017	Budowa, przebudowa i rozwój infrastruktury turystycznej (K)	2	0	0	2	
2017	Zachowanie dziedzictwa lokalnego (K)	2	0	1	3	
2017	Wzmocnienie kapitału społecznego (G)	0	0	2	2	
2017	Promowanie obszaru (G)	0	0	1	1	
2017	Operacja własna (O)	0	1	0	1	
2018	Tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego (K)	5	0	0	5	11
2018	Zachowanie dziedzictwa lokalnego i kulturowego (K)	3	0	0	3	
2018	Rozwijanie działalności gospodarczej (K)	1	0	0	1	
2018	Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej (K)	1	0	0	1	
2018	Operacja własna (O)	0	1	0	1	
2019	Podejmowanie działalności gospodarczej (K)	6	0	0	6	9
2019	Rozwijanie działalności gospodarczej (K)	2	0	0	2	
2019	Zachowanie dziedzictwa lokalnego i kulturowego (K)	1	0	0	1	
2020	Tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego (K)	2	0	0	2	11
2020	Podejmowanie działalności gospodarczej (K)	4	0	0	4	

2020	Rozwijanie działalności gospodarczej (K)	2	0	0	2	
2020	Zachowanie dziedzictwa lokalnego... (K)	2	0	0	2	
2020	Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej... (K)	1	0	0	1	
2021	Podjęmowanie działalności gospodarczej (K)	2	0	0	2	3
2021	Rozwijanie działalności gospodarczej	1	0	0	1	
Razem		41	2	4	47	47

Źródło danych: dokumentacja LGD Na Śliwkowym Szlaku, 2021.

Większość naborów spotkała się ze sporym zainteresowaniem ze strony beneficjentów. Zdecydowanie największą popularnością cieszyły się nabory wniosków aplikacyjnych na podejmowanie działalności gospodarczej, a w dalszej kolejności na jej rozwój. Ze sporym zainteresowaniem spotkały się też nabory wniosków o wsparcie projektów w ramach działania zachowanie dziedzictwa kulturowego. Ogólna liczba złożonych wniosków wynosiła w analizowanym okresie ogółem 240, spośród których 180 zaopiniowano pozytywnie, a na ich realizację podpisano 118 umów. Złożono 10 protestów w formie odwołań od decyzji, spośród których uwzględniono 1 protest.

Tabela 15 Nabory wniosków aplikacyjnych w okresie wdrażania LSR przez LGD Na Śliwkowym Szlaku (stan na 31.05.2021)

Data naboru od... do...	Przedsięwzięcie (w nawiasie K – konkurs, O – operacja własna, G – projekt grantowy)	Liczba złożonych wniosków	Liczba wybranych wniosków*	Liczba podpisanych umów**	Protesty złożone***	Protesty / odwołania uwzględnione
28.11-19.12. 2016	1/2016 – Podejmowanie działalności gospodarczej (K)	22	7	6	3	0
23.01-17.02. 2017	1/2017 – Rozwijanie działalności gospodarczej (K)	19	14	5	5	1
01-15.02. 2017	2/2017 – budowa i przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (K)	5	5	4	-	-
01-15.02. 2017	3/2017 – zachowanie dziedzictwa lokalnego (K)	12	12	9	-	-
31.10-20.11. 2017	4/2017 – podejmowanie działalności gospodarczej (K)	5	4	4	-	-
31.10-20.11. 2017	5/2017 – podejmowanie działalności gospodarczej (K)	16	14	2	1	0
31.10-20.11. 2017	6/2017 - rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (K)	7	7	6	-	-
31.10-20.11. 2017	7/2017 – zachowanie dziedzictwa lokalnego w tym wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego (K)	10	10	8	-	-
31.10-24.11. 2017	1/2017/G - wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych (G)	8	7	7	-	-
31.10-24.11. 2017	2/2017/G - wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych (G)	8	8	8	-	-
31.10-24.11. 2017	3/2017/G – promowanie obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych (G)	14	14	14	-	-

31.10-24.11. 2017	4/2017/G – zachowanie dziedzictwa lokalnego (G)	8	8	8	-	-
19.11-18.12. 2017	Ogłoszenie zamiaru realizacji operacji własnej Nr 1/2017/OW (O)	1	1	0	-	-
03-19.01. 2018	1/2018 – zachowanie dziedzictwa lokalnego (K)	7	7	1	-	-
03-19.01. 2018	2/2018 – tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących przedsiębiorstwami spożywczymi (K)	0	0	0	-	-
08-22.03. 2018	3/2018 – tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących przedsiębiorstwami spożywczymi (K)	1	1	0	-	-
07-21.05. 2018	4/2018 – rozwijanie działalności gospodarczej (K)	4	4	2	-	-
15-29.06. 2018	5/2018 – tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących przedsiębiorstwami spożywczymi (K)	1	1	1	-	-
09-23.07. 2018	6/2018 - rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (K)	1	1	1	-	-
09-23.07. 2018	7/2018 – zachowanie dziedzictwa lokalnego w tym wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego (K)	1	1	1	-	-
09-23.07. 2018	8/2018 – zachowanie dziedzictwa lokalnego (K)	6	6	5	-	-
18.07-16.08. 2018	Ogłoszenie zamiaru realizacji operacji własnej Nr 1/2018/OW (O)	1	1	1	-	-
06-20.08. 2018	9/2018 – tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących przedsiębiorstwami spożywczymi (K)	0	0	0	-	-
24.09-08.10. 2018	10/2018 – tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących przedsiębiorstwami spożywczymi (K)	1	1	0	-	-

18.02-08.03. 2019	1/2019 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	5	3	2	-	-
18.02-08.03. 2019	2/2019 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	3	2	0	-	-
18.02-08.03. 2019	3/2019 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	0	0	0	-	-
20.02-07.03. 2019	4/2019 - rozwijanie działalności gospodarczej (K)	12	12	4	-	-
19.02-05.03. 2019	5/2019 - zachowanie dziedzictwa lokalnego w tym wyposażenie mając na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego (K)	3	2	1	1	0
16-30.09. 2019	6/2019 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	5	3	2	-	-
16-30.09. 2019	7/2019 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	1	1	1	-	-
16-30.09. 2019	8/2019 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	1	1	1	-	-
03-17.10. 2019	9/2019 - rozwijanie działalności gospodarczej (K)	6	3	1	-	-
24.03-06.04. 2020	1/2020 - tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących przedsiębiorstwami spożywczymi (K)	0	0	0	-	-
22.06-06.07. 2020	2/2020 - tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących przedsiębiorstwami spożywczymi (K)	1	1	0	-	-
06-20.07. 2020	3/2020 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	3	2	1	-	-
06.07-20.07. 2020	4/2020 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	0	0	0	-	-
06-20.07. 2020	5/2020 - rozwijanie działalności gospodarczej (K)	3	1	0	-	-
01-15.09. 2020	6/2020 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	2	2	2	-	-

01-15.09. 2020	7/2020 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	2	1	1	-	-
01-15.09. 2020	8/2020 - rozwijanie działalności gospodarczej (K)	5	5	2	-	-
01-15.09. 2020	9/2020 - zachowanie dziedzictwa lokalnego (K)	2	2	2	-	-
01-15.09. 2020	10/2020 - zachowanie dziedzictwa lokalnego w tym wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego (K)	4	4	4	-	-
01-15.09. 2020	11/2020 - rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej (K)	1	1	1	-	-
24.05-07.06. 2021	1/2021 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	9	W trakcie	W trakcie	-	-
24.05-07.06. 2021	2/2021 - podejmowanie działalności gospodarczej (K)	3	W trakcie	W trakcie	-	-
24.05-07.06. 2021	3/2021 - rozwijanie działalności gospodarczej (K)	11	W trakcie	W trakcie	-	-
Razem		240	180 ¹	118 ²	10	1

Źródło danych: dokumentacja LGD Na Śliwkowym Szlaku, 2021.

*dotyczy wszystkich wniosków, również wykraczających poza limit;

**w przypadku grantów - liczba umów z grantobiorcami;

***w przypadku grantów – odwołania;

1 – nie zostały tu ujęte 23 wnioski aplikacyjne, które są jeszcze w procesie oceny;

2 – nie zostały tu ujęte umowy oczekujące na podpisanie

Rzeczowa realizacja celów oraz przedsięwzięć w LSR (stan na 31.05.2021)

Ocena postępu rzeczowo-finansowego w procesie wdrażania lokalnej strategii rozwoju pozwala sprawdzić na ile osiągnięte efekty korespondują z założeniami strategii, w tym z określonymi w trakcie tworzenia LSR wskaźnikami, jakie lokalna grupa działania spodziewa się osiągnąć. Ewaluacja jest więc możliwa na podstawie danych dotyczących wskaźników wartości produktu, przypisanych do poszczególnych przedsięwzięć na etapie tworzenia LSR. Zakładane wskaźniki są zatem narzędziem służącym ewaluacji postępów w realizacji strategii. Stąd umiejętny dobór wskaźników zwiększa możliwość dobrej orientacji w realizowaniu celów szczegółowych.

Analizując dane zamieszczone w tabeli można zauważyć, iż założone wskaźniki rezultatu dla celu ogólnego 1: *Zrównoważony rozwój obszaru w oparciu o zasoby lokalne*, w przypadku celu szczegółowego związanego z wzmocnieniem społeczeństwa obywatelskiego, w przypadku jednego z przedsięwzięć przekroczyły nawet zakładane wartości – chodzi o przedsięwzięcie *Podnoszenie kompetencji społeczeństwa lokalnego, w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych*. Na uwagę zasługuje także poziom osiągnięcia zakładanych wartości wskaźników w przedsięwzięciu polegającym na *zbudowaniu partnerstwa lokalnego, w tym w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, innowacji oraz nowych technologii* (do końca maja 2021 osiągnięto wskaźnik realizacji 114,29%). W przypadku celu szczegółowego polegającego na *wzroście atrakcyjności obszaru w zakresie walorów Śliwkowego Szlaku* jest podobna sytuacja. W jednym przedsięwzięciu pn. *Działania promujące zasoby i walory obszaru, w szczególności w oparciu o markę Śliwkowego Szlaku* osiągnięte wskaźniki przekroczyły zakładane wartości. Natomiast w innym polegającym na *rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej lokalnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, w tym z wykorzystaniem zasobów lokalnych* – wskaźniki realizacji są na niskim poziomie. celu szczegółowym pn. *Rozwój oferty kulturalnej i dziedzictwa obszaru*, osiągnięcie wskaźników realizacji w poszczególnych grupach przedsięwzięć nie budzi obaw. W zakresie celu ogólnego 2: *Rozwój obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców* osiągnięcie zakładanych wskaźników nie budzi większych obaw. W części planowanych w tym celu przedsięwzięć wskaźniki są ogólnie na poziomie zbliżającym je do zakładanych wartości. W przypadku celu ogólnego 3: *Rozwój obszaru na bazie działań LGD* osiągnięte wskaźniki w dwu celach szczegółowych zbliżają się do wyznaczonej wartości. Ale w jednym celu szczegółowym osiągnięto poziom wartości wskaźników między 33,33% a 50,00%, dotyczyło to przedsięwzięcia pn. *Współpraca międzynarodowa oparta o rozwój przedsiębiorczości i produkty lokalne*. Natomiast w innym przedsięwzięciu polegającym na *współpracy ponadlokalnej opartej o rozwój turystyki* do końca maja 2021 nie osiągnięto założonych wskaźników.

Przeprowadzone **badania IDI** wykazały, że w trakcie wdrażania LSR występowały pewne trudności w osiąganiu wskaźników, dotyczyło to głównie zadań, w których w grę wchodziły projekty współpracy, a pandemia sprawiła, iż tempo osiągania wskaźników trochę zwolniło. Wśród najciekawszych operacji zrealizowanych w ramach zaplanowanych przedsięwzięć wymieniono projekt współpracy związany z marką produktu lokalnego (zrealizowany z sąsiednimi LGD); inkubator przetwórstwa lokalnego w Korzennej, natomiast w zakresie projektów infrastruktury społecznej – wybudowano siłownię zewnętrzną w Iwkowej.

Opinie zarządu i rady programowej LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” w tym zakresie są bardziej ogólne i podzielone, ale projekt związany z marką produktu lokalnego we wszystkich opiniach jest wymieniany na jednym z pierwszych miejsc. W przeprowadzonych badaniach FGI uczestnicy stwierdzili, iż „nie ma projektu, do którego nie przywiązywalibyśmy dużej uwagi, każde środki to były środki wydane racjonalnie, celowo i miały swoje miejsce w rozwoju obszaru”. Najciekawsze ich zdaniem były projekty realizowane przez NGOs, związane z doposażeniem orkiestr; zespołów folklorystycznych, świętem suszonej śliwki – generalnie projekty kulturowe, które mobilizują społeczność lokalną do działania, dają nowe możliwości, nowe usługi, aktywizują społecznie i gospodarczo mieszkańców obszaru LGD i służą jego promocji. Samorządowcy natomiast zwracali uwagę na infrastrukturę, wyróżniając działania w kierunku ujednolicenia architektury centrum gmin na obszarze działania LGD, argumentując, iż to właśnie pokazało spójność i solidarność, a równocześnie wspólnotowość wszystkich specyficznych przecież gmin zaangażowanych w tym jednym projekcie. Dzięki tym projektom infrastrukturalnym odnowiono centra gmin wykorzystując wspólny dla obszaru design, jakkolwiek architektonicznie są one różne.

Generalnie, postęp w realizacji lokalnej strategii rozwoju dla obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” nie budzi większych zastrzeżeń. Warto podkreślić, iż znaczna część spośród zaplanowanych wskaźników została już zrealizowana. Poziom realizacji przedsięwzięć zbliża LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” do osiągnięcia zamierzonych w LSR celów.

Tabela 16 Rzeczowa realizacja celów oraz przedsięwzięć LSR na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku (stan na 31.05.2021)

Cel ogólny 1: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARU W OPARCIU O ZASOBY LOKALNE													
Cel szczegółowy 1.1: Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego													
Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)									
				2017		2018		2019		2020		31.05.2021	
				U	P	U	P	U	P	U	P	U	P
1.1.1. Podnoszenie kompetencji społeczeństwa lokalnego, w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych	Liczba szkoleń	szt.	11	0,00	0,00	109,09	109,09	109,09	0,00	109,09	109,09	109,09	109,09
1.1.2. Zbudowanie partnerstwa lokalnego, w tym w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, innowacji oraz nowych technologii	Liczba operacji mających na celu zbudowanie partnerstw lokalnych, w tym zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, innowacji oraz nowych technologii	szt.	7	0,00	0,00	0,00	0,00	114,29	0,00	114,29	114,29	114,29	114,29
Cel szczegółowy 1.2. Wzrost atrakcyjności obszaru w zakresie walorów Śliwkowego Szlaku													
1.2.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej lokalnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, w tym z wykorzystaniem zasobów lokalnych	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, w tym z wykorzystaniem zasobów lokalnych	szt.	77	23,53	0,00	23,53	23,53	70,59	41,18	15,58	15,58	18,18*	15,58

1.2.2. Działania promujące zasoby i walory obszaru, w szczególności w oparciu o markę Śliwkowego Szlaku	Liczba inicjatyw wokół budowy i rozwoju marki "Śliwkowy Szlak"	szt.	12	0,00	0,00	0,00	0,00	116,67	0,00	116,67	116,67	116,67	116,67
	Liczba działań łączących inicjatywy wokół marki "Śliwkowy Szlak"	szt.	7	0,00	0,00	0,00	0,00	171,43	0,00	171,43	0,00	171,43	0,00
Cel szczegółowy: 1.3. Rozwój oferty kulturalnej i dziedzictwa obszaru													
1.3.1. Budowa lub rozwój oferty kulturalnej na rzecz mieszkańców obszaru i turystów	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	szt.	7	0,00	0,00	100,00	100,00	114,29	0,00	114,29	114,29	114,29	114,29
	Liczba operacji, obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	szt.	16	66,67	0,00	77,78	77,78	100,00	100,00	66,67	66,67	93,75	62,50
1.3.2. Remont, odnowienie, zagospodarowanie obiektów dziedzictwa kulturowego, jako wkład w zachowanie tradycji	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	szt.	31	0,00	0,00	88,23	0,00	96,67	56,67	96,67	70,97	96,67	70,97
Cel ogólny 2: ROZWÓJ OBSZARU W OPARCIU O PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ MIESZKAŃCÓW													
Cel szczegółowy: 2.1. Tworzenie i rozwój przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie potencjału obszaru i jego mieszkańców													
2.1.1. Tworzenie przedsiębiorstw,	Liczba operacji polegających na	szt.	13	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	8,33	46,15	38,46	69,23	46,15

w szczególności z zakresu branży turystycznej, rekreacyjnej i małego przetwórstwa	utworzeniu nowego przedsiębiorstwa												
	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa z zakresu branży turystycznej, rekreacyjnej lub małego przetwórstwa	szt.	9	0,00	0,00	50,00	50,00	50,00	50,00	55,56	44,44	66,67	44,44
	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa, w szczególności z zakresu branży turystycznej, rekreacyjnej i małego przetwórstwa	szt.	7	87,71	0,00	85,71	85,71	85,71	85,71	100,00	100,00	100,00	100,00
2.1.2 Rozwój przedsiębiorstw, w szczególności z zakresu branży turystycznej, rekreacyjnej i małego przetwórstwa	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa, w szczególności z zakresu branży turystycznej, rekreacyjnej i małego przetwórstwa	szt.	22	20,00	0,00	31,82	4,54	68,42	31,58	54,55	40,91	63,64	45,45
Cel szczegółowy: 2.1. Włączenie współpracy w rozwoju rynku lokalnego produktów i usług													
2.2.1. Działalność centrum przetwórstwa lokalnego	Liczba centrów przetwórstwa lokalnego	szt.	2	0,00	0,00	50,00	0,00	50,00	0,00	50,00	50,00	50,00	50,00
Cel ogólny 3: ROZWÓJ OBSZARU NA BAZIE DZIAŁAŃ LGD													
Cel szczegółowy 3.1. Wzmocnienie działalności LGD													

3.1.1 Aktywizacja w zakresie Śliwkowego Szlaku	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	szt.	40	52,50	0,00	39,06	39,06	87,50	87,50	92,50	92,50	92,50	92,50
	Liczba działań aktywizujących podmioty	szt.	25	44,00	0,00	44,00	44,00	80,00	80,00	88,00	88,00	88,00	88,00
	Liczba działań analityczno-badawczych związanych z działalnością LGD	szt.	10	10,00	0,00	0,00	0,00	50,000	50,00	60,00	60,00	60,00	60,00
	Liczba przygotowanych projektów współpracy lokalnej inicjowanych przez LGD	szt.	20	10,00	0,00	10,00	0,00	40,00	40,00	45,00	45,00	45,00	45,00
3.1.2. Sprawne funkcjonowanie LGD	Liczba działań związanych z bieżącym funkcjonowaniem LGD	szt.	8	25,00	0,00	25,00	25,00	50,00	50,00	62,50	62,50	62,50	62,50
	Liczba działań komunikacyjnych związanych z działalnością LGD	szt.	25	24,00	0,00	24,00	24,00	56,00	50,00	88,00	88,00	88,00	88,00
	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	szt.	80	42,80	0,00	57,80	57,00	61,25	61,25	67,50	67,50	67,50	67,50
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	szt.	250	42,80	0,00	61,20	61,20	48,80	48,80	48,80	48,80	48,80	48,80
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	400	57,75	0,00	115,00	115,00	153,75	153,75	176,25	176,25	176,25	176,25
Cel szczegółowy 3.2: Wzmocnienie współpracy ponadlokalnej													
3.2.1. Współpraca ponadlokalna oparta o rozwój turystyki	Liczba zrealizowanych krajowych projektów współpracy	szt.	3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	szt.	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Liczba oznakowanych turystycznych tras, miejsc, ścieżek i szlaków	szt.	9	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Liczba spotkań	szt.	7	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2 Współpraca międzynarodowa oparta o rozwój przedsiębiorczości i produkty lokalne	Liczba zrealizowanych międzynarodowych projektów współpracy	szt.	2	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	50,00	0,00	50,00	0,00
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	szt.	18	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00
	Liczba działań mających na celu rozwój rynku produktów lokalnych	szt.	2	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	50,00	0,00	50,00	0,00

*dodatkowo podpisane umowy;

Źródło danych: dokumentacja LGD Na Śliwkowym Szlaku, 2021.

Finansowa realizacja celów oraz przedsięwzięć w LSR – budżet (stan na 31.05.2021)

Analizując realizację budżetu LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” zaplanowanego na okres wdrażania lokalnej strategii rozwoju można zauważyć, iż środki finansowe zostały podzielone następująco: na dwa pierwsze cele ogólne wielkości środków finansowych są podobne, a mianowicie na cel ogólny 1: Rozwój obszaru w oparciu o zasoby lokalne zaplanowano budżet w kwocie blisko 5 mln zł, a na cel ogólny 2: Rozwój obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców – budżet w kwocie nieco ponad 5 mln zł. Natomiast na cel 3: Rozwój obszaru na bazie działań LGD zaplanowano budżet wielkości około 2,5 mln zł. Analizując postęp w realizacji budżetu na koniec maja 2021 stwierdzono, iż na realizację przedsięwzięć w celu ogólnym pierwszym rozdysponowano budżet w 100%, natomiast rozliczono 80% przyznanych środków. Na realizację przedsięwzięć w ramach celu drugiego przyznano pomoc w kwocie 2 974 963,00 zł, co stanowi 55,9% budżetu przeznaczanego na ten cel, a wypłacono 90% przyznanej kwoty.

W badanym okresie, **jak wynika z badań IDI**, LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” otrzymała dwa bonusy i przeznaczyła otrzymane z tego tytułu dodatkowe środki finansowe na rozwój przedsiębiorczości, głównie na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej oraz na działania niekomercyjne, np. na odnowę zabytków, czy wyposażenie KGW. Pandemia w nikłym stopniu wpłynęła na realizację budżetu – tylko w nielicznych przypadkach umowy zostały nieco później rozliczone. Z badań tych wynika, iż obecny budżet był wystarczający na realizację zaplanowanych przedsięwzięć, jakkolwiek mógłby być większy na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej. Ale – paradoksalnie – na realizację niektórych przedsięwzięć (w kilku naborach) było zbyt mało wniosków aplikacyjnych. A w kolejnym okresie programowania powinny być realizowane nadal podobne przedsięwzięcia w ramach podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej oraz działalności niekomercyjnej, np. dla organizacji społecznych, na ochronę zabytków, infrastrukturę społeczną, z budżetem nie mniejszym niż obecnie (około 9 mln zł). Jak przypuszczają uczestnicy badania powodem mniejszego zainteresowania tymi naborami mógł być pewien niepokój beneficjentów o przyszłość po pandemii.

Tabela 17 Finansowa realizacja celów oraz przedsięwzięć LSR na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w latach 2016-2021 (stan na 31.05.2021)

Budżet w LSR	Postęp finansowy narastająco											
	2016		2017		2018		2019		2020		2021 (stan na 31.05.)	
	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona	Pomoc przyznana	Pomoc wypłacona
Cel ogólny 1: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARU W OPARCIU O ZASOBY LOKALNE (poziom realizacji budżetu 100%, rozliczenie 80,00%)												
4 804 000,00	0,00	0,00	1 002 036,00	0,00	3 880 063,06	727 314,76	3 931 448,06	2 018 752,76	3 944 094,00	3 842 384,56	4 804 000,00	3 842 389,56
Cel szczegółowy 1.1. Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego												
185 220,00	0,00	0,00	0,00	0,00	178 218,00	0,00	178 225,00	0,00	178 218,00	174 756,96	251 220,00	174 756,96
1.1.1. Podnoszenie kompetencji społeczeństwa lokalnego, w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych												
65 628,00	0,00	0,00	0,00	0,00	58 626,00	0,00	58 626,00	0,00	58 626,00	58 073,96	58 628,00	58 073,96
1.1.2. Zbudowanie partnerstwa lokalnego, w tym w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, innowacji oraz nowych technologii												
119 592,00	0,00	0,00	0,00	0,00	119 592,00	0,00	119 592,00	0,00	119 592,00	116 683,00	192 592,00	116 683,00
Cel szczegółowy 1.2. Wzrost atrakcyjności obszaru w zakresie walorów Śliwkowego Szlaku												
2 983 662,00	0,00	0,00	639 825,00	0,00	2 528 662,30	355 307,00	2 528 662,30	1 112 171,00	2 536 517,00	2 478 813,84	2 536 517,00	2 478 813,84
1.2.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej lokalnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej w tym z wykorzystaniem zasobów lokalnych												
2 695 164,00	0,00	0,00	639 825,00	0,00	2 240 164,30	355 307,00	2 240 164,30	1 112 171,00	2 248 019,00	2 240 164,00	2 248 019,00	2 240 164,00
1.2.2. Działania promujące zasoby i walory obszaru, w szczególności w oparciu o markę Śliwkowego Szlaku												
288 498,00	0,00	0,00	0,00	0,00	288 498,00	0,00	288 498,00	0,00	288 498,00	238 649,84	288 498,00	238 649,84
Cel szczegółowy 1.3. Rozwój oferty kulturalnej i dziedzictwa obszaru												
1 635 118,00	0,00	0,00	362 211,00	0,00	1 173 182,76	372 007,76	1 224 560,76	906 581,76	1 229 359,00	1 188 813,76	1 229 359,00	1 188 818,76
1.3.1. Budowa lub rozwój oferty kulturalnej na rzecz mieszkańców obszaru i turystów												
859 288,00	0,00	0,00	0,00	0,00	532 194,00	48 700,00	584 287,00	499 657,00	584 594,00	583 545,00	584 594,00	583 545,00
1.3.2. Remont, odnowienie, zagospodarowanie obiektów dziedzictwa kulturowego, jako wkład w zachowanie tradycji												
775 830,00	0,00	0,00	362 211,00	0,00	640 988,76	323 307,76	640 273,76	406 924,76	644 765,00	605 273,76	644 765,00	605 273,76
Cel ogólny 2: ROZWÓJ OBSZARU W OPARCIU O PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ MIESZKAŃCÓW (poziom realizacji budżetu 55,9%)												
5 320 000,00	0,00	0,00	697 217,00	0,00	2 667 379,00	458 200,00	2 857 749,00	1 505 643,00	2 974 963,00	2 509 438,00	2 974 963,00	2 687 250,00
Cel szczegółowy 2.1. Tworzenie i rozwój przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie potencjału obszaru i jego mieszkańców												
4 320 000,00	0,00	0,00	697 217,00	0,00	1 667 379,00	458 200,00	2 357 749,00	1 505 643,00	2 474 963,00	2 009 438,00	2 474 963,00	2 187 250,00

2.1.1. Tworzenie przedsiębiorstw, w szczególności z zakresu branży turystycznej, rekreacyjnej i małego przetwórstwa												
1 708 000,00	0,00	0,00	340 000,00	0,00	712 000,00	340 000,00	828 000,00	793 200,00	1 062 000,00	944 000,00	1 062 000,00	1 002 000,00
2.1.2. Rozwój przedsiębiorstw, w szczególności z zakresu branży turystycznej, rekreacyjnej i małego przetwórstwa												
2 612 000,00	0,00	0,00	357 217,00	0,00	955 379,00	118 200,00	1 529 749,00	712 443,00	1 412 963,00	1 065 438,00	1 412 963,00	1 185 250,00
Cel szczegółowy 2.2. Włączenie współpracy w rozwoju rynku lokalnego produktów i usług												
1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	0,00	500 000,00	0,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00
2.2.1. Działalność centrum przetwórstwa lokalnego												
1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	0,00	500 000,00	0,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00	500 000,00
Cel ogólny 3: ROZWÓJ OBSZARU NA BAZIE DZIAŁAŃ LGD (poziom realizacji budżetu 77,2%)												
2 462 000,00	0,00	0,00	1 850 000,00	0,00	1 850 000,00	69 480,00	1 901 955,00	868 343,91	1 901 955,00	1 132 022,30	1 901 595,00	1 273 929,92
Cel szczegółowy 3.1. Wzmocnienie działalności LGD												
1 850 000,00	0,00	0,00	1 850 000,00	0,00	1 850 000,00	69 480,00	1 850 000,00	868 343,91	1 850 000,00	1 132 022,30	1 850 000,00	1 273 929,92
3.1.1. Aktywizacja w zakresie Śliwkowego Szlaku												
200 000,00	0,00	0,00	450 000,00	0,00	450 000,00	8 915,04	450 000,00	95 136,91	450 000,00	103 350,67	200 000,00	106 075,04
3.1.2. Sprawne funkcjonowanie LGD												
1 650 000,00	0,00	0,00	1 400 000,00	0,00	1 400 000,00	63 564,96	1 400 000,00	773 207,00	1 400 000,00	1 028 671,63	1 650 000,00	1 167 854,88
Cel szczegółowy 3.2. Wzmocnienie współpracy ponadlokalnej												
612 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51 955,00	0,00	51 955,00	0,00	51 955,00	0,00
3.2.1. Współpraca ponadlokalna oparta o rozwój turystyki												
510 045,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2. Współpraca międzynarodowa												
101 945,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51 955,00	0,00	51 955,00	0,00	51 955,00	0,00

Źródło danych: dokumentacja LGD Na Śliwkowym Szlaku, 2021.

5.3. Projekty współpracy

W okresie objętym analizą, LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" uczestniczyło w realizacji jednego projektu współpracy pn. „Marka lokalna szansą rozwoju regionu”. Jest to projekt międzynarodowy o wartości 652 171,00 zł, w którym uczestniczyło sześciu partnerów krajowych. Analizowana LGD była zaproszona do tego projektu i jej wkład finansowy wynosił 51 955,00 zł. Projekt jest jeszcze realizowany, ponieważ został zaplanowany na okres 30 miesięcy, począwszy od kwietnia 2019 roku. Projekt ma innowacyjny charakter, gdyż na obszarach objętych projektem współpracy rozwija się lub wprowadza się nowy pomysł na bazie doświadczeń partnerów w postaci przyznawania znaków marek lokalnych służących wyróżnieniu i promocji wysokiej jakości produktów i usług.

Charakterystyczne cechy projektu:

Projekt wykorzystuje: (a) walory przyrodnicze – korzystne warunki przyrodnicze do uprawy roślin; (b) produkty lokalne – obszar znany jest z uprawy specyficznej dla tego terenu odmiany śliw i fasoli; (c) tradycje kulturowe – istnieje tu tradycja uprawy tych gatunków roślin; (d) walory historyczne – istniejące mocne więzi historyczne i społeczne w obszarze LGD; (e) walory turystyczne obszaru LGD – znajdujące się tu parki krajobrazowe, malownicze krajobrazy, góry i rzeki, które są magnesem przyciągającym turystów.

Projekt zakłada następujące efekty w wyniku jego realizacji: wzrost rozpoznawalności marki produktów lokalnych, wzrost zainteresowania marką lokalną wśród mieszkańców i turystów, wzrost sprzedaży produktów oznaczonych marką lokalną; wzrost liczby osób korzystających z ofert edukacyjno-edukacyjno-turystycznych, a także wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD.

W wyniku realizacji projektu korzyści odnoszą zarówno uczestnicy projektu, jak i mieszkańcy i turyści. Korzyści dla uczestników to m.in. wymiana wiedzy oraz doświadczeń w procesie zarządzania promocją marki lokalnej; promocja ofert użytkowników marek terytorialnych bazujących na zasobach lokalnych; kreowanie pozytywnego wizerunku marek lokalnych. Dla osób niezaangażowanych w projekt to m.in. zapoznanie mieszkańców obszaru LGD objętego projektem z różnorodną, bogatą ofertą turystyczno-edukacyjną, zbudowanie pozytywnego wizerunku obszaru, na którym mieszkają, możliwość skorzystania z oferty produktów i usług markowych, wzrost konsumpcji produktów markowych, co w rezultacie przyniesie także efekt ekonomiczny w postaci wyższych dochodów producentów, a dla konsumentów efekt w postaci wysokiej jakości produktów lokalnych.

W projekcie zaangażowane były i są osoby defaworyzowane określone w LSR jako osoby młode, poniżej 35 roku życia, w tym bezrobotni, osoby młode w trakcie i po zakończeniu nauki, wchodzące na rynek pracy, kobiety, w tym w wieku 50+, a także dzieci i rybacy.

W badaniach IDI respondenci wskazali, że współpraca partnerów projektu była bardzo dobra, mimo, iż w tym projekcie – jak to określono – „mógł być konflikt interesów, a była pozytywna rywalizacja.” Badani jeszcze na tym nie skupiali uwagi i nie dyskutowali, ale przypuszczają, iż można by pokusić się o kolejne projekty współpracy – jakkolwiek wymaga to dużego zaangażowania czasu i częściowo mogą być problemy organizacyjne, jeśli projekt jest realizowany w dużej grupie, a obszary LGD leżą w znacznym oddaleniu od siebie.

5.4. Działania poza RLKS

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” nie realizowała tego typu projektów w analizowanym okresie.

Badania FGI przeprowadzone z zarządem i radą LGD wykazały, iż wielofunduszowość LSR jest pożądaną przyszłością. LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” była gotowa na takie rozwiązanie już w tej perspektywie programowania rozwoju obszaru. Uczestnicy badania wyrażają jednak niepokój z powodu działań UM w kierunku zmian struktury organizacyjnej LGD. Wskazując tu, że przez 13 lat analizowana LGD świetnie sobie radziła, osiągała sukcesy i była partnerem dla UM. Obecnie w skład LGD wchodzi siedem gmin liczących ogółem nieco ponad 62 tys. mieszkańców, „a teraz UM ma inną koncepcję obszarów LGD i LGD przestaje już być partnerem, lecz staje się w pewnym sensie narzędziem w realizacji koncepcji. Zamiast indywidualnego podejścia do każdej z LGD jako organizacji zbudowanej oddolnie, jest próba narzucenia pewnego schematu organizacyjnego”. Jeśli chodzi o komercjalizację usług, która także jest elementem wielofunduszowości LSR, to LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” obecnie prowadzi już działalność odpłatną jako organizacja pożytku publicznego (przede wszystkim za organizację wizyt studyjnych). Zdaniem uczestników badania FGI, w przyszłości komercjalizacja usług LGD to konieczny i nieunikniony warunek rozwoju stowarzyszenia LGD.

5.5. Działalność Biura LGD

Organizacja pracy biura

W analizowanym okresie w biurze LGD zatrudnionych było 3-4 osoby, stała kadra to trzy osoby: dyrektor biura, specjalista ds. wdrażania i monitorowania oraz specjalista ds. aktywizacji i rozliczeń. Podział obowiązków wynikał z regulaminu pracy biura, lecz pracownicy ściśle współpracują z sobą i wzajemnie się uzupełniają w obowiązkach, zwłaszcza w okresach naborów wniosków aplikacyjnych. Relacje biura LGD z jej organami statutowymi są wzorowe. Jak wynika z **badania IDI** pracownicy biura są wsparciem dla rady programowej w sensie przygotowania dokumentacji do oceny wniosków aplikacyjnych, organizacji posiedzeń rady itp. Jeśli chodzi o rozkład czasu pracy między poszczególne obowiązki, to z informacji pozyskanych od pracowników biura wynika, że rozkład ten jest różny w zależności od okresu działania. Generalnie można przyjąć, iż doradztwo zajmuje około 10%

ogółu czasu pracy, przygotowanie dokumentacji do procesu naboru wniosków aplikacyjnych około 60%, realizacja innych prac związanych z działalnością LGD około 10%, monitoring i inne czynności biurowe – około 20%. Pandemia nieco skomplikowała pracę biura, wprowadzono pracę zdalną i rotacyjną w biurze, w większym stopniu doradztwo telefoniczne, kontakt bezpośredni z beneficjentami był możliwy po wcześniejszym umówieniu wizyty. Opinie te potwierdzają **badania FGI** przeprowadzone z zarządem i przedstawicielami rady programowej. Uważają oni współpracę z biurem LGD za wzorową, biuro jest dla nich dużym wsparciem szczególnie w okresie naborów wniosków aplikacyjnych. Badania FGI potwierdzają opinię biura LGD, iż miniony okres programowania był trudniejszy od poprzedniego. Mimo posiadania wiedzy i doświadczenia wyniesionego z poprzedniego okresu pracy w programie LEADER, wsparcia ze strony organizacji sieciowej i samorządów, okres ten wymagał od organów statutowych i biura LGD dużego wysiłku, by sprostać oczekiwaniom instytucji zarządzającej. A poza tym nie ułatwiała pracy nadal duża biurokracja w procesie aplikowania o wsparcie przedsięwzięć, co utrudniało pracę biura LGD, rady programowej i samych beneficjentów. Innym problemem był narzucony podział środków budżetowych (50% na przedsiębiorczość), który nie ułatwiał pracy biura i rady, szczególnie z uwagi na tzw. roszczeniowość potencjalnych beneficjentów.

Badania FGI wykazały ponadto, iż w opinii uczestników na bardzo dobrą pracę biura LGD ma też wpływ fakt, że od kilkunastu lat jest ten sam skład zarządu i rady programowej. Dzięki temu była możliwość wypracowania w tym okresie pewnego modelu pracy, przynoszącego korzyści w postaci wzajemnego zaufania. Zarówno liczebność zarządu jak i rady jest zbyt duża, co czasem powoduje pewne problemy z quorum, ale LGD skupia siedem gmin i ten fakt narzuca tak liczny skład, a zatem jest to rozwiązanie pozytywne i zgodne z zasadami reprezentatywności. Nowe modele pracy w LGD zostały wypracowane także pod wpływem pandemii. Generalnie organizacja pracy rady i zarządu jest bardzo dobra. Jak podkreślali uczestnicy FGI, „siłą LGD Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” jest wzorowa praca biura i zarządu, które wspierają merytorycznie i technicznie radę”. Dzięki temu analizowana LGD jest jednym z liderów wśród małopolskich LGD w zakresie osiągania zaplanowanych wskaźników rzeczowych i finansowych w procesie wdrażania LSR.

Zdaniem uczestników badania FGI, Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” jest organizacją znaną i rozpoznawalną na obszarze działania i poza nim. Jak to określili, „LGD to jest już marka”. Skupia gminy leżące na obszarze trzech powiatów, ale „łączy je śliwka” – niezwykle produkt lokalny, będący jedną z wartości dodanych działania LGD. Wielu mieszkańców przez te lata współpracowało z LGD, ale „zapewne są jeszcze takie osoby, czy organizacje, które nie znają naszej LGD, i to jest dla nas wyzwanie”. To, co zdaniem uczestników badania jest ważne, to że „LGD nie jest odbierana jako agencja

przydzielająca pieniądze, lecz jako coś więcej”. Wartością dodaną działalności LGD jest też aktywizacja społeczna mieszkańców i ich radość ze wspólnych osiągnięć, np. klub seniora zorganizowany z inicjatywy seniorów; to inicjatywy młodzieży, która zorganizowała wizyty w siedzibie Polskiej Akcji Humanitarnej (PAH), spotkała się z rzecznikiem praw dziecka; to inicjatywy tworzenia organizacji pozarządowych, np. w gminie Iwkowa przed powstaniem LGD była jedna NGO, a teraz jest ich siedem, które odnoszą sukcesy, aplikują o wsparcie inicjatyw, rozwijają się. Dawniej nie było żadnych lub prawie żadnych relacji biznesowych między gminami, a teraz dzięki LGD postrzeganej jako instytucja dająca szansę rozwoju małych przedsiębiorstw, nawiązali współpracę. Innym przykładem jest oferta turystyczna *Śliwkowy Szlak* łącząca wiele atrakcyjnych miejscowości wspólnym działaniem dla rozwoju.

Badania FGI pozwoliły także na odkrycie odczucia uczestników FGI odnośnie podmiotowości rady programowej. Uważają, iż z jednej strony rada jest ważnym, merytorycznym organem statutowym LGD. Ma wysokie kompetencje w ocenie wniosków aplikacyjnych. A z drugiej strony odczuwa obniżenie poziomu zaufania ze strony UM, jeśli jej oceny są kwestionowane przez UM, np. w przypadku kwalifikowania projektu jako innowacyjnego, a przecież „to przecież rada najlepiej wie, jakie przedsięwzięcie jest innowacyjne na danym obszarze”. Ten dualizm ocen jest w opinii rady frustrujący i generujący dodatkową pracę organów statutowych i biura LGD w postaci konieczności uzasadnień takiej decyzji. Odnośnie przyszłości członkowie rady wyrazili sceptyczne opinie, z uwagi na niepewność odnośnie zmian struktury organizacyjnej LGD przygotowywanej przez UM i MRiRW. Obawiają się, iż te dotychczasowe pozytywne działania, wypracowane formy organizacji pracy, zbudowane więzi lokalne, mogą zostać zaprzepaszczone przez reorganizację. Stąd sugestie wynikające z badań FGI pod adresem UM, by podejmując decyzje odnośnie struktury organizacyjnej LGD podchodzić indywidualnie do każdej LGD i w przypadku dobrych wyników działania nie decydować pochopnie o zmianach, wychodząc z założenia, że nie w każdym przypadku nowe pomysły są dobre. Wyniki osiągnięte przez LGD bardzo prosto jest ocenić, wystarczy spojrzeć na wskaźniki realizacji LSR, na opinie mieszkańców i przedsiębiorców wyrażone w badaniach ankietowych, czy na wyniki ewaluacji. LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" wypracowała przez lata działalności dobrą kulturę organizacji, stała się marką samą w sobie i zbudowała markę obszaru działania. Gminy łączy spójność geograficzna, historyczna, społeczna, mają wspólne cele i wypracowane standardy działania, i te charakterystyczne dla podejścia LEADER cechy mogą zostać stracone. Poszerzając obszar LGD można wygenerować wiele niekorzystnych zjawisk, a więc niekoniecznie duże LGD są dobrym pomysłem, bo można zatracić tożsamość lokalną. Być może tak duże organizacje będą w sumie tańsze w utrzymaniu, ale niekoniecznie będą sprawniejsze administracyjnie i sprawniejsze w działaniach, niekoniecznie będą prezentować

lepszą jakość. Jeśli już jest decyzja poszerzenia obszaru LGD, to może warto byłoby podjąć także decyzję o poszerzeniu kompetencji LGD (a właściwie nie ograniczać tych kompetencji).

Szkolenia pracowników biura i organów statutowych LGD

W okresie objętym analizą, pracownicy biura LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” uczestniczyli w 34 szkoleniach. Tematyka szkoleń była różnorodna, lecz można zauważyć, iż najwięcej szkoleń dotyczyło podniesienia poziomu kompetencji zawodowych pracowników biura. Wśród tych szkoleń była tematyka dotycząca zasad wypełniania wniosków aplikacyjnych, zasad i kryteriów wyboru projektów do finansowania, zasad wdrażania LSR, w tym monitoringu i ewaluacji postępów działań rzeczowych i finansowych. W przypadku organów statutowych LGD, uczestniczyli oni w 10 szkoleniach, których zakres tematyczny związany był przede wszystkim z zasadami oceny i wyboru projektów do dofinansowania oraz zasadami wdrażania LSR i wprowadzania doń niezbędnych zmian.

Badania IDI wykazały, iż najbardziej przydatne szkolenia to te, które dotyczyły nowelizacji rozporządzeń wprowadzanych przez instytucje zarządzające. W przyszłości pracownicy biura LGD i członkowie organów zarządzających oczekują podobnej tematyki szkoleń, tzn. dotyczących nowelizacji rozporządzeń związanych z wdrażaniem LSR, a także zasad i procedur oceny wniosków aplikacyjnych.

Tabela 18 Szkolenia pracowników LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie 01.01.2016-31.05.2021

Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych pracowników LGD
Szkolenia pracowników LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021			
03-04.08.2016	Zasady wdrażania LSR i jej aktualizacja	Barbara Petek-Matuła	2
26.08.2016	Szkolenia zawodowe	Ośrodek Promowania Przedsiębiorczości w Sandomierzu, Urząd Miejski w Sandomierzu	1
14.09.2016	Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Katarzyna Jasnos	3
14.09.2016	Szkolenie zawodowe	Małopolska Organizacja Turystyczna	1
19.09.2016	Zasady wypełniania dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej w ramach poddziałania 19.2	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
24-26.11.2016	Szkolenia zawodowe	Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej	1
15-16.12.2016	Szkolenia zawodowe	Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej	1
23-24.01.2017	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich (FAOW)	1
26-27.01.2017	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
06.02.2017	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Beskid Gorlicki"	1
07.03.2017	Szkolenia zawodowe	Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich (FAOW)	1
05.04.2017	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2

22.05.2017	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
01-02.06.2017	Szkolenie: Zasady ewaluacji i monitoringu LSR	Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich (FAOW)	1
08-09.2017	Szkolenie: Zasady wdrażania LSR i jej aktualizacja	Małopolska Sieć LGD	1
15.09.2017	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	3
07.11.2017	Szkolenia zawodowe	Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego, prowadzący Karolina Boba	1
09.11.2017	Szkolenia zawodowe	Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, osoby prowadzące przedstawiciele ZUS Oddział w Krakowie oraz Państwowej Inspekcji Pracy - Okręgowego Inspektoratu Pracy w Krakowie	1
17.11.2017	Szkolenia zawodowe	FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, moderator Małgorzata Rudnicka	1
04.12.2017	Szkolenie: Zasady wdrażania LSR i jej aktualizacja	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1
17.01.2018	Szkolenie: Zasady wypełniania dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej w ramach poddziałania 19.2	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1
06.04.2018	Szkolenia zawodowe	Małopolska Sieć LGD	1
23.04.2018	Szkolenia zawodowe	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
27.06.2018	Szkolenie: Zasady wypełniania dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej w ramach poddziałania 19.2	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2
06.02.2019	Szkolenie: Zasady wypełniania dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej w ramach poddziałania 19.2	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1
24.06.2019	Szkolenie: Zasady ewaluacji i monitoringu LSR	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1

16.09.2019	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1	
17.12.2019	Szkolenie: Zasady ewaluacji i monitoringu LSR	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	1	
13.01.2020	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1	
24.06.2020	Szkolenie: Zasady ewaluacji i monitoringu LSR	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2	
16.09.2020	Szkolenie: Zasady wypełniania dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej w ramach poddziałania 19.2	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1	
16.12.2020	Szkolenie: Zasady wypełniania dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej w ramach poddziałania 19.2	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1	
09.04.2021	Szkolenie dla Lokalnych Grup Działania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	3	
17.05.2021	Szkolenie: dodatkowa alokacja na poddziałania 19.2 i 19.4	Urząd Marszałkowski	2	
Szkolenia członków organów LGD w okresie od 1.01.2016 do 31.05.2021				
Data szkolenia	Temat szkolenia	Wykonawca szkolenia	Liczba przeszkolonych członków zarządu	Liczba przeszkolonych członków rady
03-04.08.2016	Szkolenie: Zasady wdrażania LSR i jej aktualizacja	Barbara Petek-Matuła	5	20
14.09.2016	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Katarzyna Jasnos	-	16
01.12.2016	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Katarzyna Jasnos	-	12
26.07.2017	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Katarzyna Jasnos	-	2
26.09.2017	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Katarzyna Jasnos	-	1

15.09.2017	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	-	18
02.04.2019	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	-	4
17.04.2019	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2	1
16.09.2019	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	2	4
25.10.2019	Szkolenie: Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania	Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku"	-	1

Źródło danych: dokumentacja LGD Na Śliwkowym Szlaku, 2021.

Realizacja planu komunikacji

Niezbędnym warunkiem osiągnięcia celów założonych w LSR jest prawidłowo przygotowany i realizowany plan komunikacji. O rozpoczęciu realizacji działań zapisanych w strategii poinformowano potencjalnych beneficjentów poprzez rozpoczęcie działań informacyjno-konsultacyjnych w 2016 roku na temat głównych założeń LSR na lata 2014-2022. Począwszy od 2017 roku regularnie dokonywano monitorowania i podsumowywania działań komunikacyjnych. Wykorzystywano w tym celu ankiety (a więc informację zwrotną o jakości świadczonej pomocy w postaci konsultacji i doradztwa) i obserwacje własne.

Analiza danych zawartych w tabeli wskazuje, iż LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” wykorzystywała pięć grup działań komunikacyjnych: (1) spotkania informacyjno-konsultacyjne, których zaplanowano 40 i zrealizowano 38 do końca maja 2021; (2) działania aktywizujące – wykonano 23 na zakładane 25; (3) działania analityczno-badawcze związane z działalnością LGD – zrealizowano 7 na zakładanych 10; (4) współpraca lokalna inicjowana przez LGD – założono 20 lokalnych projektów współpracy, a zrealizowano 9 oraz (5) działania komunikacyjne związane z działalnością LGD, których zaplanowano 25 na cały okres wdrażania LSR, a zrealizowano do tej pory 20.

Wszystkie zaplanowane działania i sposoby komunikowania, zostały w dużym stopniu zrealizowane, z wyjątkiem projektów współpracy lokalnej inicjowanych przez LGD – przypuszczalnie z powodu pandemii CoViD-19. Potwierdziły to **badania IDI**, w czasie których stwierdzono, iż kilkakrotnie wprowadzano zmiany w planie komunikacji właśnie z uwagi na pandemię i brak możliwości zrealizowania zaplanowanych działań, a także pod wpływem wyników monitorowania stopnia realizacji planu rzeczowego i skuteczności przedsięwzięć komunikacji informacyjnej. Zdaniem respondentów bardzo przydatnym narzędziem były badania ankietowe, szczególnie ankiety skierowane do beneficjentów. Uważają oni, iż w przyszłości w procesie komunikowania powinny być stosowane spotkania z beneficjentami, prezentacja raportów rocznych na stronie www i na spotkaniach okazjonalnych na obszarze działania LGD, newsletter, spotkania informacyjno-konsultacyjne, warsztaty refleksyjne i promocja marki produktu lokalnego.

Tabela 19 Plan działań komunikacyjnych LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie wdrażania LSR (stan na 31.05.2021)

Działanie komunikacyjne	Nazwa wskaźnika	Docelowa wartość wskaźnika	Wartość wskaźnika osiągnięta na dzień:					
			31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.05. 2021
1. Spotkania informacyjno-konsultacyjne	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	40	7	21	28	35	37	38
2. Działania aktywizujące podmioty	Liczba działań aktywizujących podmioty	25	2	11	16	20	22	23
3. Działania analityczno-badawcze związane z działalnością LGD	Liczba działań analityczno-badawczych związanych z działalnością LGD	10	1	1	3	5	6	7
4. Współpraca lokalna inicjowana przez LGD	Liczba przygotowanych projektów współpracy lokalnej inicjowanych przez LGD	20	1	2	7	8	9	9
5. Działania komunikacyjne związane z działalnością LGD	Liczba działań komunikacyjnych związanych z działalnością LGD	25	2	6	10	16	20	20

Źródło danych: dokumentacja LGD Na Śliwkowym Szlaku, 2021.

Elementem planu komunikacji są m.in. informacje o działalności LGD, naborze wniosków aplikacyjnych. W tym celu LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” wykorzystywała wiele sposobów wyszczególnionych w planie komunikacji.

Celem dokonania oceny na ile informacje o działalności LGD i naborach wniosków aplikacyjnych docierają do mieszkańców i potencjalnych beneficjentów przeprowadziliśmy badania ankietowe. Uczestniczyło w nich 123 mieszkańców obszaru LGD Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” oraz 21 beneficjentów działań LGD.

Z badań mieszkańców wynika, iż najczęściej sięgali oni po informacje o działalności LGD zamieszczone na stronie internetowej swojej gminy (99 wskazało tę odpowiedź) oraz na stronie internetowej LGD (89 wskazań tej odpowiedzi). Ponadto w znacznej mierze korzystali też z informacji przekazywanych im przez znajomych lub członków rodziny, a także z informacji zamieszczanych w prasie. Najrzadziej badani mieszkańcy korzystali z transferu informacji za pośrednictwem spotkań informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” (tylko 39 badanych mieszkańców obszaru wskazało tę odpowiedź).

Natomiast beneficjenci najczęściej sięgali po informacje o naborach wniosków aplikacyjnych na stronę internetową LGD (20 wskazań) oraz po informacje od znajomych i rodziny (16 wskazań). W dalszej kolejności wymienili informacje o LGD zamieszczane na stronie internetowej swojej gminy oraz informacje zamieszczane na profilu LGD na Facebooku. Najrzadziej korzystali z informacji zamieszczanych w publikacjach prasowych, tablicach informacyjnych, plakatach i billboardach. Na pytanie o to, czy informacje te były wyczerpujące i wystarczające, wszyscy beneficjenci odpowiedzieli twierdząco (15 odpowiedzi ze wskazaniem „tak” i 6 odpowiedzi ze wskazaniem „raczej tak”).

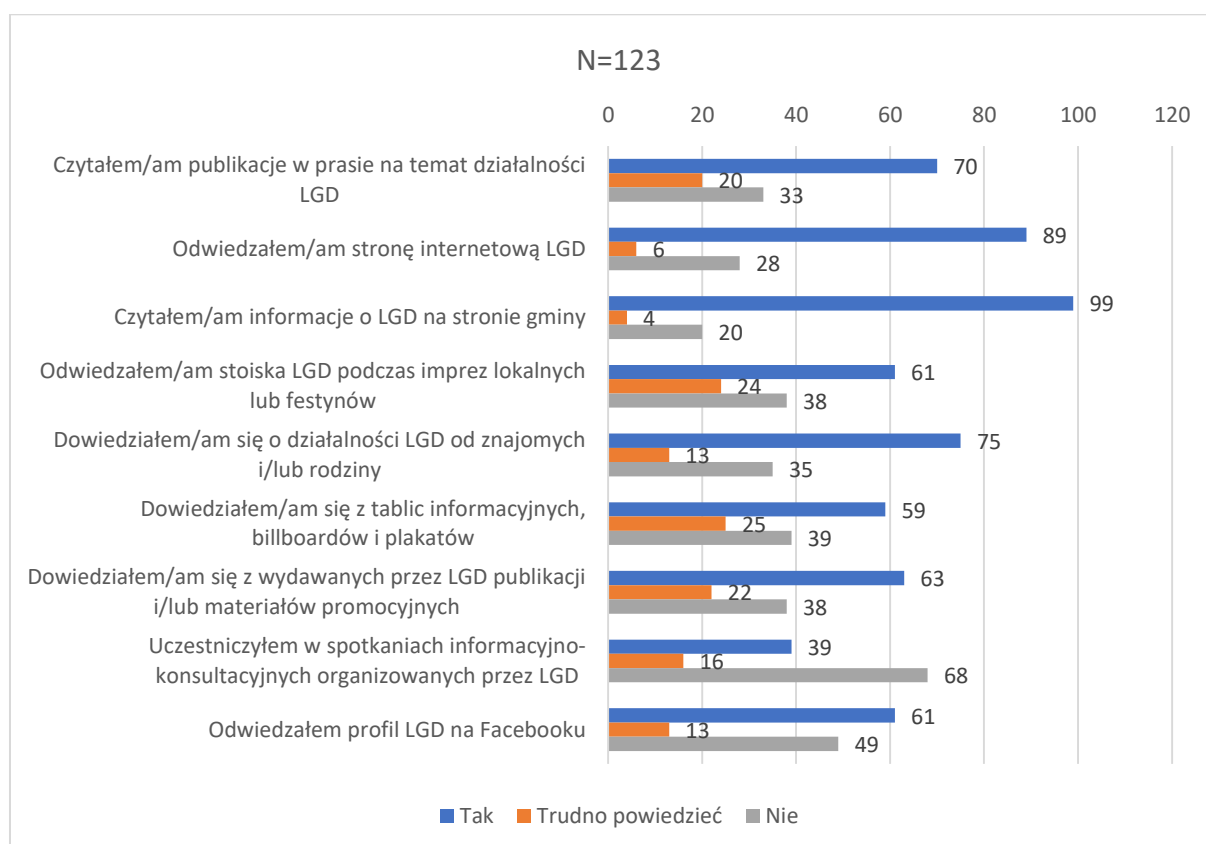
Są to opinie tylko badanych grup mieszkańców i beneficjentów i w związku z tym nie mogą być uogólniane na całe środowisko lokalne. Jednak zaprezentowane tu wyniki badań ankietowych mogą być przydatne do opracowania planu komunikacji w przyszłości, a także do wprowadzania ewentualnych korekt w istniejącym planie komunikowania w przypadku braku lub niewielkiego odzewu na ogłaszane nabory wniosków aplikacyjnych.

Tabela 20 Sposoby transferu informacji docierających do mieszkańców o działaniach LGD – opinie mieszkańców obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku

Sposoby transferu informacji do mieszkańców o naborze wniosków aplikacyjnych	Wskazania źródeł informacji			N
	Tak	Trudno powiedzieć	Nie	
Czytanie publikacji w prasie na temat działalności LGD	70	20	33	123
Odwiedzanie strony internetowej LGD	89	6	28	123
Czytanie informacji o LGD na stronie gminy	99	4	20	123
Odwiedzanie stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	61	24	38	123
Informacje o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	75	13	35	123
Informacje z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	59	25	39	123
Informacje z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	63	22	38	123
Uczestnictwo w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	39	16	68	123
Odwiedzanie profilu LGD na Facebooku	61	13	49	123

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Wykres 12 Sposoby transferu informacji docierających do mieszkańców o działaniach LGD – opinie mieszkańców obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku

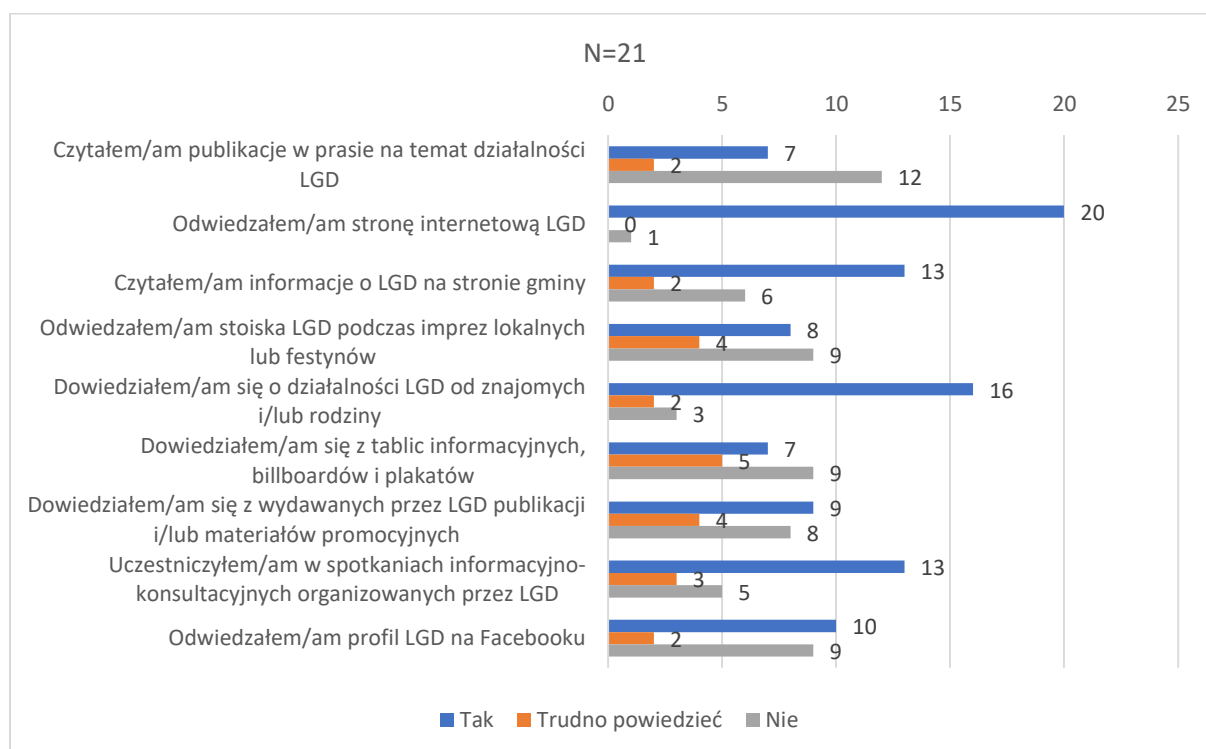
Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Tabela 21 Sposoby transferu informacji o naborach wniosków aplikacyjnych docierających

Sposoby transferu informacji do beneficjentów o naborze wniosków aplikacyjnych	Wskazania źródeł informacji			N
	Tak	Trudno powiedzieć	Nie	
Czytanie publikacji w prasie na temat działalności LGD	7	2	12	21
Odwiedzanie strony internetowej LGD	20	0	1	21
Czytanie informacji o LGD na stronie gminy	13	2	6	21
Odwiedzanie stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	8	4	9	21
Informacje o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	16	2	3	21
Informacje z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	7	5	9	21
Informacje z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	9	4	8	21
Uczestnictwo w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	13	3	5	21
Odwiedzanie profilu LGD na Facebooku	10	2	9	21

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Wykres 13 Sposoby transferu informacji o naborach wniosków aplikacyjnych docierających

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Doradztwo prowadzone przez pracowników biura LGD

Doradztwo – jedna z efektywnych metod komunikowania – realizowane przez biuro LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” zamyka się liczbą 1217 podmiotów, które skorzystały z porad w analizowanym okresie. Biuro LGD dysponuje odrębnym pokojem do prowadzenia doradztwa. A ponadto pracownicy biura LGD prowadzą doradztwo także w pomieszczeniach urzędów gmin, domach kultury i innych budynkach użyteczności publicznej na obszarze LGD. Największą liczbę porad indywidualnych udzielono telefonicznie (592 porady w badanym okresie), w tym najwięcej w okresie między 2016 a 2017 rokiem (220 porad) oraz między 2018 i 2019 rokiem (106 porad). Badania IDI wykazały, iż pandemia nie miała wielkiego wpływu na prowadzenie doradztwa – świadczą o tym wskaźniki. Jednak patrząc na dane statystyczne, właśnie w tym okresie najmniej porad udzielono w biurze. Najmniejszym zainteresowaniem w badanym okresie czasu, cieszyły się porady udzielane drogą elektroniczną. Skorzystało z nich w całym okresie 132 osób. Wskaźniki prowadzonego doradztwa zamieszczone w tabeli są imponujące i świadczą o niezwykłym wysiłku pracowników biura LGD w procesie wdrażania strategii.

Tabela 22 Liczba podmiotów, które skorzystały z doradztwa świadczonego przez biuro LGD

Wyszczególnienie	Dane na dzień [dane narastaąco]					
	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	31.05. 2021
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa w biurze	65	231	279	379	419	452
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa udzielonych telefonicznie	103	323	412	518	592	633
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa mailowo/ przez Internet	16	75	92	99	113	132
Ogółem liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	184	629	783	996	1 124	1 217

Źródło: dokumentacja LGD Na Śliwkowym Szlaku, 2021.

Badania ankietowe beneficjentów wykazały, że zdecydowana większość z nich (od 18 do 20 respondentów) skorzystała z różnych zakresów pomocy LGD na etapie przygotowania wniosku aplikacyjnego. Największa liczba beneficjentów skorzystała z porad w zakresie wypełniania wniosku aplikacyjnego (20 osób), a następnie z pomocy w zakresie zasad uzyskania dofinansowania, szczegółowych zasad oceny wniosku aplikacyjnego oraz ustalania koncepcji wniosku tak, by spełniał kryteria określone w LSR (po 19 osób wskazało na te odpowiedzi).

Tabela 23 Zakres korzystania z pomocy LGD Na Śliwkowym Szlaku na etapie składania wniosku aplikacyjnego – opinie beneficjentów

Zakres pomocy	Tak	Nie	N
Wsparcie polegające na udzieleniu informacji o możliwości uzyskania dofinansowania dla mojego projektu	18	3	21
Wsparcie w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania	19	2	21
Wsparcie polegające na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków i instrukcji do nich	18	3	21
Wsparcie w zakresie ustalenia koncepcji projektu aby spełniał kryteria wynikające z LSR	19	2	21
Porady w zakresie wypełniania dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku	20	1	21
Wyjaśnienie szczegółowych zasad oceny wniosków	19	2	21

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

W badaniu ankietowym beneficjenci ocenili także poziom wsparcia doradczego na trzech etapach procesu, a mianowicie aplikowania wniosku, wdrażania projektu i rozliczania projektu. Wskaźnikami tej oceny był poziom spełnienia oczekiwań beneficjenta odnośnie zakresu udzielonych porad, przydatności uzyskanych porad oraz przygotowania merytorycznego doradców. Badania ankietowe wykazały, iż wszyscy beneficjenci korzystali ze wsparcia doradczego na etapie składania wniosku i rozliczania wniosku. Natomiast na etapie realizacji projektu tylko jeden beneficjent nie korzystał ze wsparcia doradczego. Zdecydowana większość beneficjentów oceniła to wsparcie pozytywnie (przeważały odpowiedzi „zdecydowanie tak” w liczbie od 15 do 19). Nikt nie wskazał na odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie”. Tylko pojedyncze osoby nie umiały dokonać oceny i wskazały odpowiedź „trudno powiedzieć” (i dotyczyło to etapu realizacji projektu i jego rozliczania).

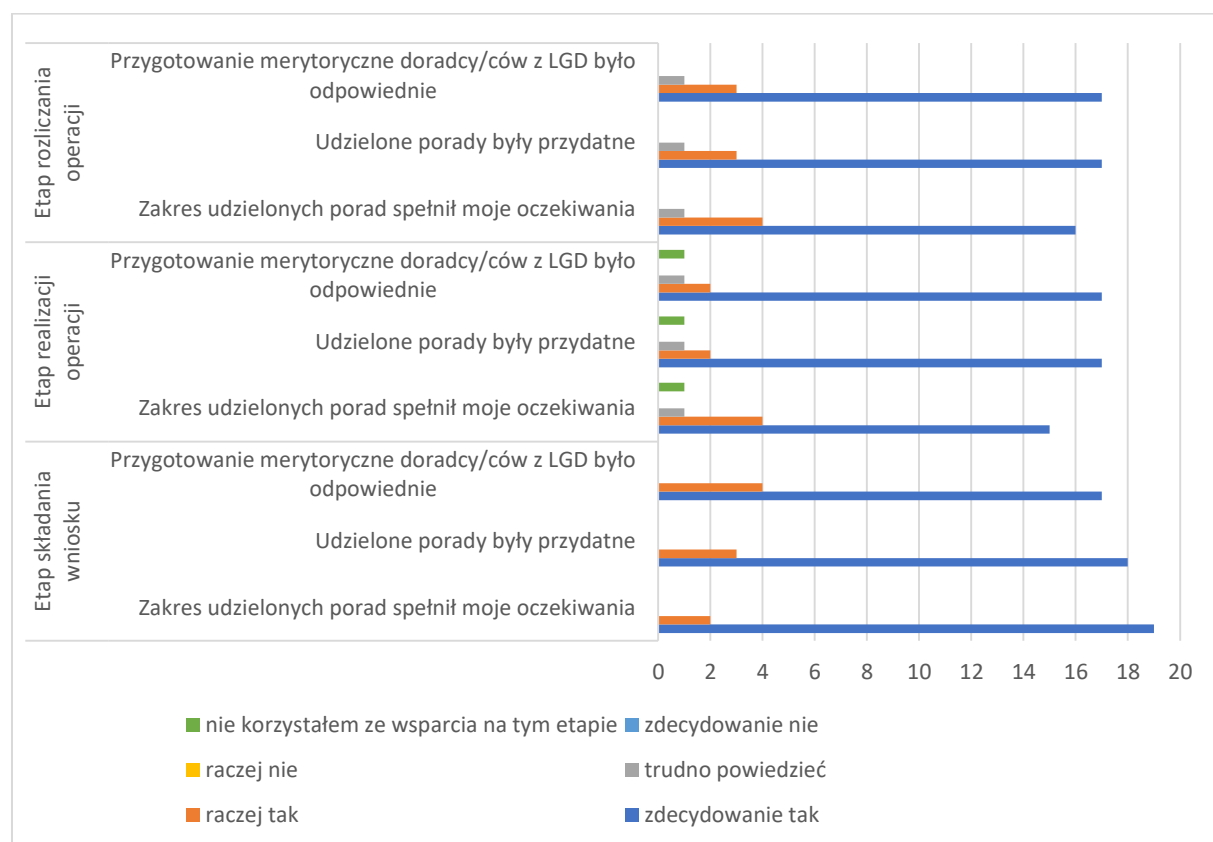
Tabela 24 Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD Na Śliwkowym Szlaku na różnych etapach prowadzenia operacji

Etapy i zakres wsparcia		Stopień oceny poszczególnych zakresów wsparcia						N
		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie korzystałem ze wsparcia na tym etapie	
Etap składania wniosku	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	19	2	0	0	0	0	21
	Udzielone porady były przydatne	18	3	0	0	0	0	21

	Przygotowanie merytoryczne doradców LGD było odpowiednie	17	4	0	0	0	0	21
Etap realizacji operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	15	4	1	0	0	1	21
	Udzielone porady były przydatne	17	2	1	0	0	1	21
	Przygotowanie merytoryczne doradców LGD było odpowiednie	17	2	1	0	0	1	21
Etap rozliczania operacji	Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	16	4	1	0	0	0	21
	Udzielone porady były przydatne	17	3	1	0	0	0	21
	Przygotowanie merytoryczne doradców z LGD było odpowiednie	17	3	1	0	0	0	21

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Wykres 14 Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD Na Śliwkowym Szlaku na różnych etapach prowadzenia operacji

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

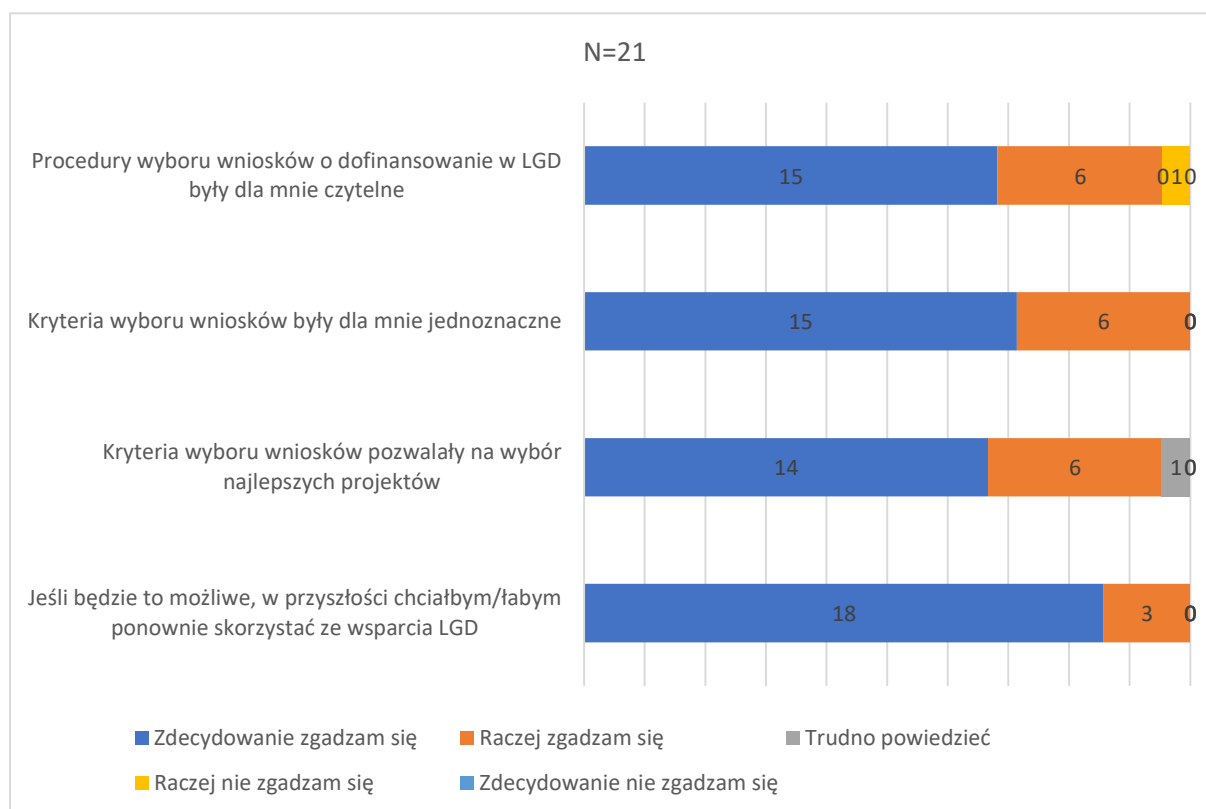
Podobnie wysoko ocenili beneficjenci procedury wyboru i kryteria oceny wniosków aplikacyjnych, o czym świadczą oceny pozytywne w liczbie od 20 do 21 wskazań na oceny „zdecydowanie tak” i „raczej tak”. Nikt nie wskazał oceny „zdecydowanie nie”, a oceny „raczej nie” i „trudno powiedzieć” były jednostkowe. Świadczy to o przejrzystości kryteriów i procedur wyboru wniosków aplikacyjnych. Ponadto aż 18 respondentów stwierdziło, iż jeśli będzie to możliwe, to w przyszłości zamierzają ponownie aplikować o wsparcie finansowe swoich przedsięwzięć.

Tabela 25 Ocena procedur wyboru i kryteriów oceny operacji przez beneficjentów działań LGD Na Śliwkowym Szlaku

Procedury i kryteria oceny wniosków aplikacyjnych	Stopień oceny poszczególnych zakresów wsparcia					N
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	
Procedury wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD były dla mnie czytelne	15	6	0	1	0	21
Kryteria wyboru wniosków były dla mnie jednoznaczne	15	6	0	0	0	21
Kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów	14	6	1	0	0	21
Jeśli będzie to możliwe, w przyszłości chciałbym ponownie skorzystać ze wsparcia LGD	18	3	0	0	0	21

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Wykres 15 Ocena procedur wyboru i kryteriów oceny operacji przez beneficjentów działań LGD Na Śliwkowym Szlaku

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Zdaniem pracowników biura każdy sposób prowadzenia doradztwa ma swoje zalety i przynosi określone rezultaty. Na pytanie o popularność doradztwa respondenci stwierdzili, iż mieszkańcy chętnie korzystają z tych form informacji i uznali, że osoby korzystające z doradztwa mają szerszą wiedzę i doświadczenie dotyczące przede wszystkim wypełniania wniosków aplikacyjnych oraz znajomość procedur ich oceny, a także procedur rozliczania projektów. Oczywiście samorządy lokalne są w bardziej komfortowej sytuacji, bo zatrudniają osoby zajmujące się tego typu procedurami i są bardziej kompetentni niż przedsiębiorcy, którzy – niejednokrotnie – po raz pierwszy składają wnioski aplikacyjne i wymagają pomocy w tym zakresie. Ale nie można uogólniać tej opinii, gdyż jak stwierdzili rozmówcy, jakość przygotowania wniosku aplikacyjnego tak naprawdę zależy od beneficjenta, bo jak to określił jeden z nich „nie zawsze korzystanie z doradztwa i słuchanie uwag merytorycznych doświadczonego pracownika równa się stosowaniu się do tych uwag i porad.”

W badaniach IDI zapytano też o przyszłość – czy są jakieś oczekiwania ze strony pracowników biura LGD w zakresie usprawnienia doradztwa. Poza szkoleniami, które są czymś naturalnym, oczekują oni usprawnienia procesu wnioskowania o środki. W tematyce szkoleń oczekują warsztatów z zakresu doskonalenia umiejętności przekazu informacji dla tzw. trudnych beneficjentów i generalnie doskonalenia szerokiego spektrum umiejętności

komunikacyjnych. Ponadto ważne są dla nich szkolenia z zakresu wprowadzanych nowych uregulowań prawnych, procedur i zasad oceny wniosków aplikacyjnych. Ich zdaniem zachęty dla potencjalnych beneficjentów nie są potrzebne, z roku na rok beneficjenci są bardziej świadomi w tym względzie, wystarczy zatem dobrze przygotowany proces informacyjny i doradczy. Określili to zdaniem „beneficjent sam potrafi się o siebie zatroszczyć i jeśli trzeba sięgnie po poradę”.

5.6. Zmiany na obszarze objętym LSR w ocenie członków lokalnej społeczności

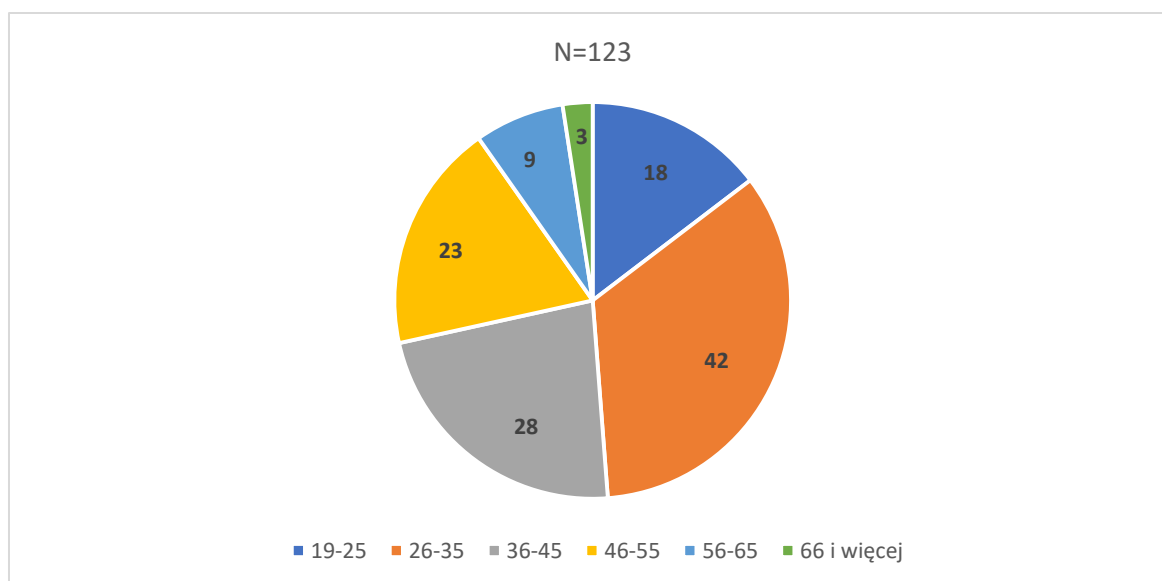
Ocena zmian na obszarze LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” oparta została na opiniach mieszkańców wyrażonych w ankietach oraz analizie danych statystycznych pozyskanych z BDL i ocenie postępów w realizacji rzeczowej i finansowej LSR. Ankiety zostały zamieszczone w Internecie i każdy z respondentów miał do nich dostęp bezpośredni. Ankieta zawierała pytania zamknięte, wśród których respondent mógł wybrać zaproponowaną odpowiedź oceniającą stopień zgadzania się z nią. Założono, iż minimalna liczba zebranych ankiet od mieszkańców to 100. W badaniach wzięło udział 123 mieszkańców, w tym 79 kobiet i 41 mężczyzn (3 osoby wolało nie odpowiadać na pytanie o płeć). Największa liczba respondentów była w wieku 26-35 lat (42 osoby), następnie w wieku 36-45 lat (28 osób), oraz w wieku 46-55 lat (23 osoby).

Tabela 26 Wiek i płeć respondentów – mieszkańców LGD Na Śliwkowym Szlaku

Wiek	Liczba osób	Płeć	Liczba osób
19-25	18	Kobieta	79
26-35	42		
36-45	28	Mężczyzna	41
46-55	23		
56-65	9	Wolę nie odpowiadać na to pytanie	3
66 i więcej	3		

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Wykres 16 Wiek respondentów – mieszkańców LGD Na Śliwkowym Szlaku

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Badaniami ankietowymi objęto następujące zakresy zmian na obszarze LGD w ostatnich pięciu latach: rozwój przedsiębiorczości, zmiany kulturowe, aktywizację mieszkańców, efekty działań LGD i ich dostępność dla ogółu mieszkańców. Respondentom postawiono także pytanie o kierunki interwencji w ramach LSR w przyszłości. Oto ich oceny.

Przedsiębiorczość

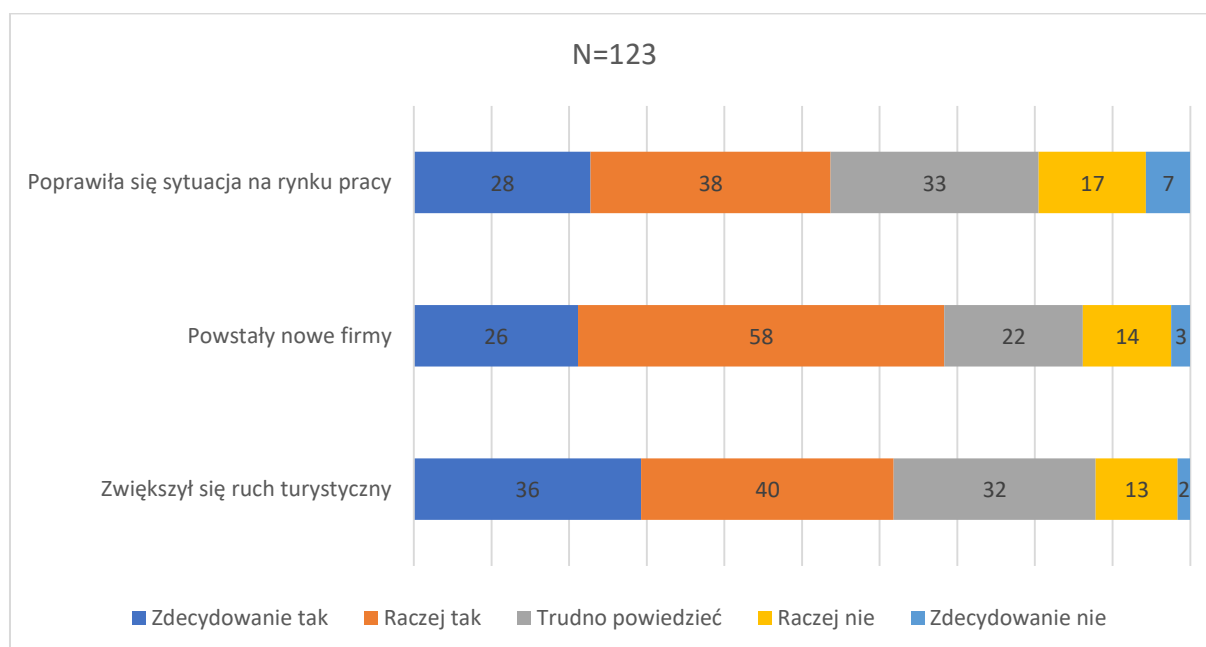
W pytaniu o przedsiębiorczość chodziło o ocenę zmian w odniesieniu do sytuacji na rynku pracy, rozwoju w sensie zwiększenia liczby przedsiębiorstw oraz zwiększenie ruchu turystycznego na obszarze objętym działaniami LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”. Wyniki badań wskazują, iż połowa respondentów uważa, iż w mijającym okresie wdrażania LSR poprawiła się sytuacja na rynku pracy (w sumie 66 opinii „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Natomiast 84 osoby zauważa, iż powstały na ich obszarze nowe firmy, a 76 osób wskazuje, iż zwiększył się ruch turystyczny. Dość znaczna liczba respondentów (około jednej czwartej badanych) nie wskazuje ani twierdzących ani zaprzeczających odpowiedzi, lecz odpowiada „trudno powiedzieć”. Może to świadczyć o braku zainteresowania sytuacją na rynku pracy w swojej gminie. Spora liczba respondentów (od 15 do 24 osób) ocenia negatywnie te trzy aspekty zmian na obszarze LGD, wskazując odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie”.

Tabela 27 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat

Zmiany na obszarze LGD	Stopień oceny poszczególnych zmian					N
	Zdecydowa nie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	
Poprawiła się sytuacja na rynku pracy	28	38	33	17	7	123
Powstały nowe firmy	26	58	22	14	3	123
Zwiększył się ruch turystyczny	36	40	32	13	2	123

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Wykres 17 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Kultura

W pytaniu o zmiany w szeroko rozumianej kulturze chodziło o ocenę zmian zarówno w poprawie stanu zabytków kultury, zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych, jak i poprawę estetyki otoczenia, czy form gospodarowania czasem wolnym mieszkańców. Analizując wyniki badań można zauważyć, iż w każdej z wyszczególnionych zmian w sferze kultury przeważają odpowiedzi pozytywne (odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”), tzn. mieszkańcy zauważają te pozytywne zmiany, jakie zaszły na ich obszarze w okresie ostatnich pięciu lat w wyniku przedsięwzięć prowadzonych w ramach działalności LGD.

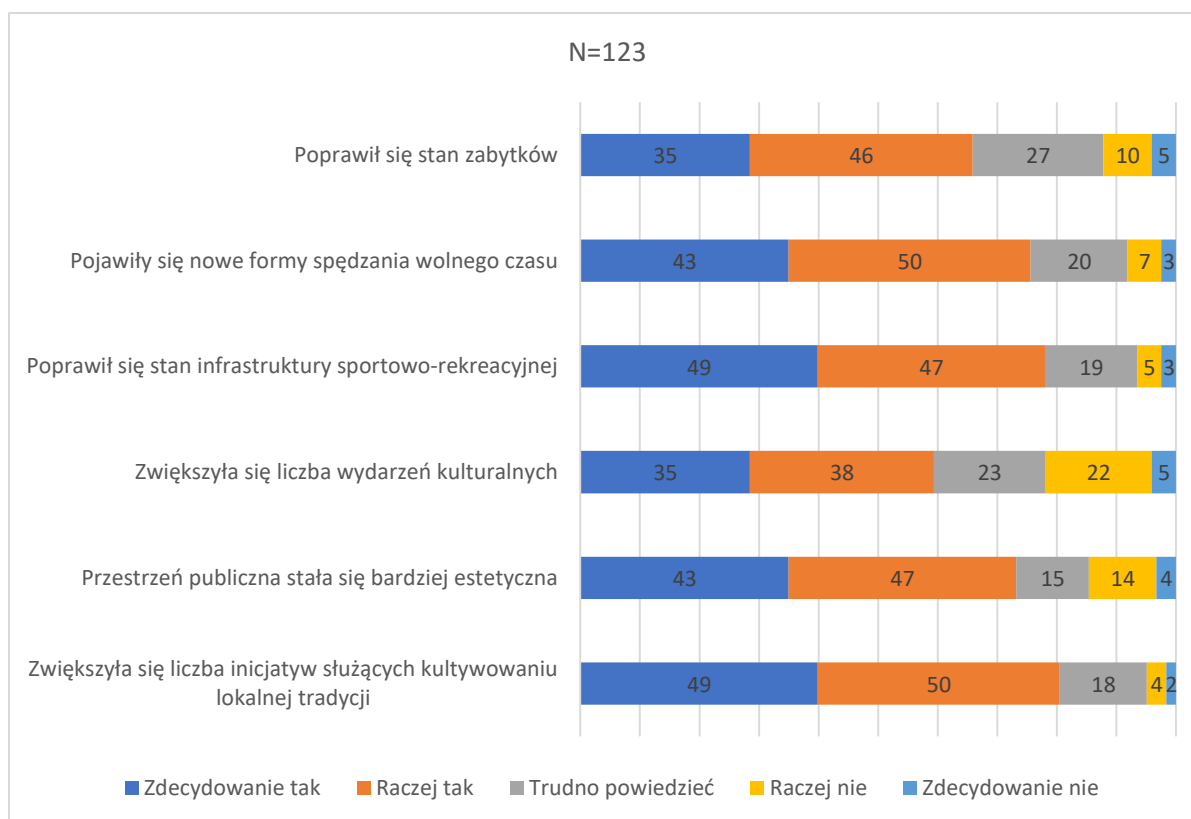
Tabela 28 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat

Zmiany w sferze kultury	Stopień oceny poszczególnych zmian					N
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	
Poprawił się stan zabytków	35	46	27	10	5	123
Pojawiły się nowe formy spędzania wolnego czasu	43	50	20	7	3	123
Poprawił się stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	49	47	19	5	3	123
Zwiększyła się liczba wydarzeń kulturalnych	35	38	23	22	5	123
Przestrzeń publiczna stała się bardziej estetyczna	43	47	15	14	4	123
Zwiększyła się liczba inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji	49	50	18	4	2	123

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

W analizie stwierdzono jednak, iż wśród ocen pozytywnych w czterech aspektach nieznaczną większość stanowią oceny „raczej tak”. Można więc można sądzić, iż mieszkańcy nie do końca są pewni czy te zmiany w sferze kultury, które zauważają wokół siebie, nastąpiły właśnie w okresie ostatnich pięciu lat i czy jest to efekt działania wyłącznie LGD.

Wykres 18 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Aktywizacja

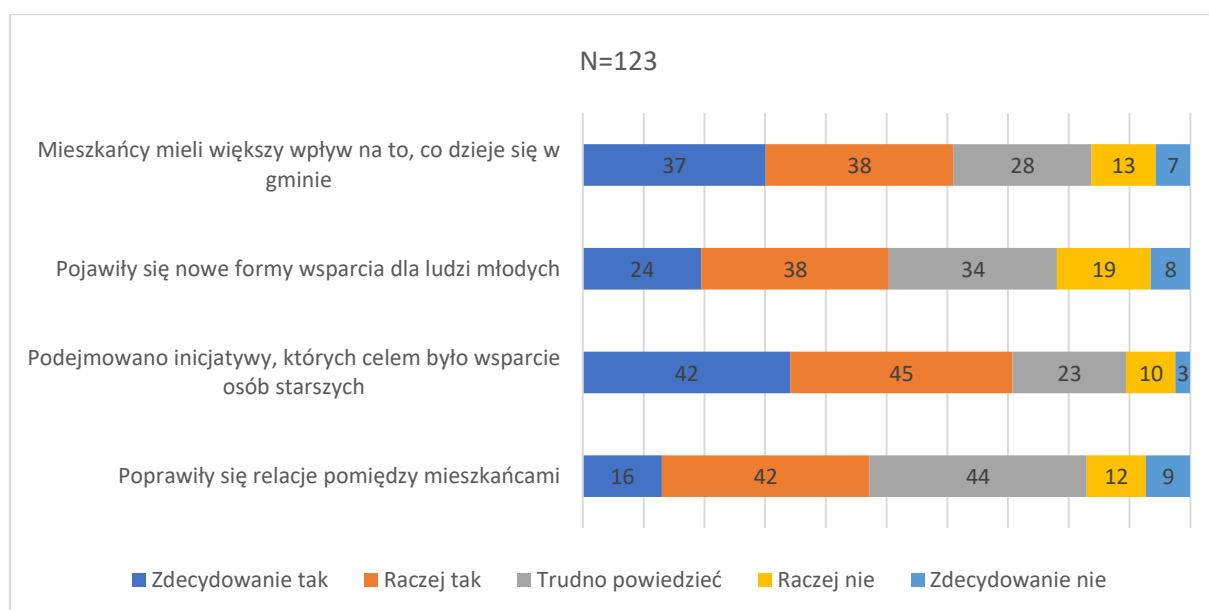
W pytaniu o zmiany w szeroko rozumianej aktywizacji mieszkańców chodziło o ocenę zmian w sensie ich wpływu na inicjatywy podejmowane w gminie, w której mieszkają, a także o relacje między mieszkańcami. Badania wykazały, iż najwięcej pozytywnych ocen otrzymały inicjatywy, których celem było wsparcie seniorów (42 odpowiedzi „zdecydowanie tak” i 45 „raczej tak”). Jako pozytywne zmiany wskazano także większy wpływ mieszkańców na to, co się dzieje w ich gminie (37 wskazań „zdecydowanie tak” i 38 „raczej tak”). Na trzecim miejscu znalazły się nowe formy wsparcia dla ludzi młodych. Przy każdym zakresie zmian pojawia się dość znaczna liczba ocen „raczej nie” i zdecydowanie nie” (od 13 do 27). I w każdym z zakresów zmian są oceny „trudno powiedzieć”. Dla przykładu, aż 44 osoby nie potrafiły ocenić czy i na ile poprawiły się relacje międzyludzkie (to więcej niż co trzeci ankietowany). Może to świadczyć o tym, iż nie bardzo interesują się sytuacją miejsca zamieszkania, lub nie utożsamiają się z tym miejscem i w związku z tym nie interesuje ich poziom relacji międzyludzkich.

Tabela 29 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat

Zmiany w sferze aktywizacji	Stopień oceny poszczególnych zmian					N
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	
Mieszkańcy mieli większy wpływ na to, co dzieje się w gminie	37	38	28	13	7	123
Pojawiły się nowe formy wsparcia dla ludzi młodych	24	38	34	19	8	123
Podjęmowano inicjatywy, których celem było wsparcie osób starszych	42	45	23	10	3	123
Poprawiły się relacje pomiędzy mieszkańcami	16	42	44	12	9	123

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Wykres 19 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Efekty działań LGD

W pytaniu o efekty działań realizowanych w ramach LSR w ostatnich pięciu latach (w zakresie infrastruktury, programów edukacyjnych, organizowanych spotkań i imprez) chodziło o sprawdzenie na ile są one zauważane i czy respondenci korzystają z nich. Badania wykazały, iż zdecydowana większość nie brała udziału w szkoleniach organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD (twierdzi tak 73 osób). Połowa badanych nie uczestniczyła w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD.

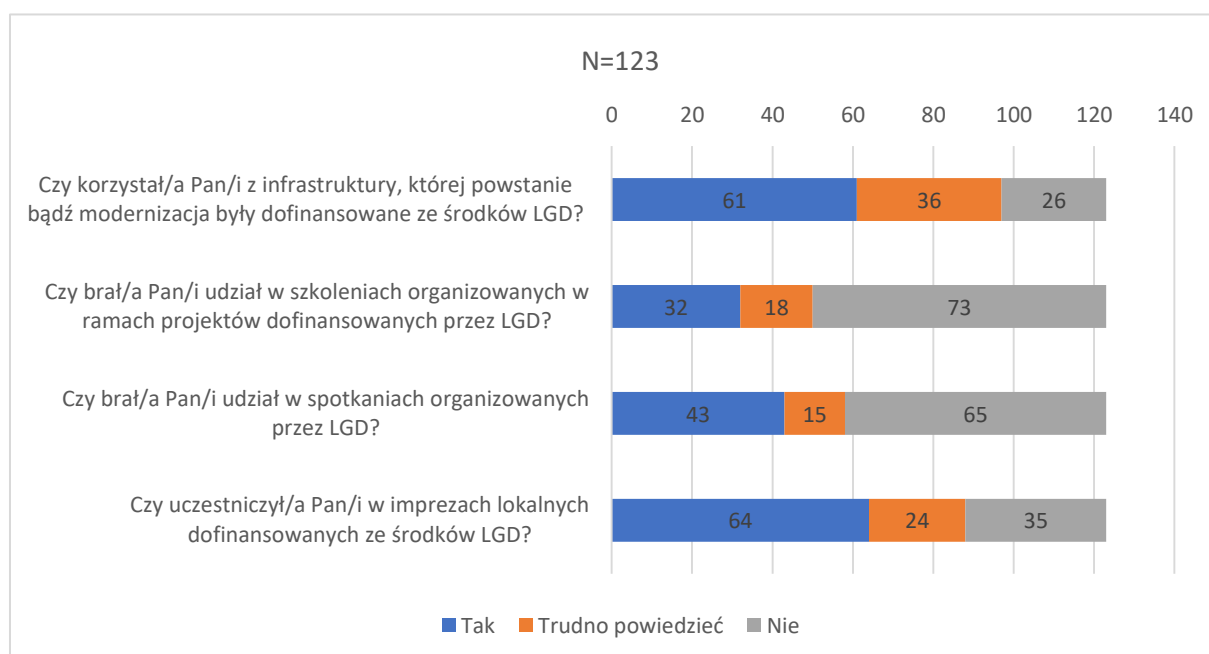
Ale połowa badanych korzysta z infrastruktury zrealizowanej w ramach projektów dofinansowanych przez LGD i również połowa badanych uczestniczyła w imprezach lokalnych organizowanych i finansowanych przez LGD. Również i w tym przypadku znaczące są liczby osób, które nie umiały ocenić zmian (zaznaczyły bowiem odpowiedź „trudno powiedzieć” przy każdym z pytań).

Tabela 30 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat

Wyszczególnienie	Stopień udziału korzystania z efektów działania LGD			N
	Tak	Trudno powiedzieć	Nie	
Czy korzystał/a Pan/i z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD?	61	36	26	123
Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD?	32	18	73	123
Czy brał/a Pan/i udział w spotkaniach organizowanych przez LGD?	43	15	65	123
Czy uczestniczył/a Pan/i w imprezach lokalnych dofinansowanych ze środków LGD?	64	24	35	123

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Wykres 20 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Przyszłość

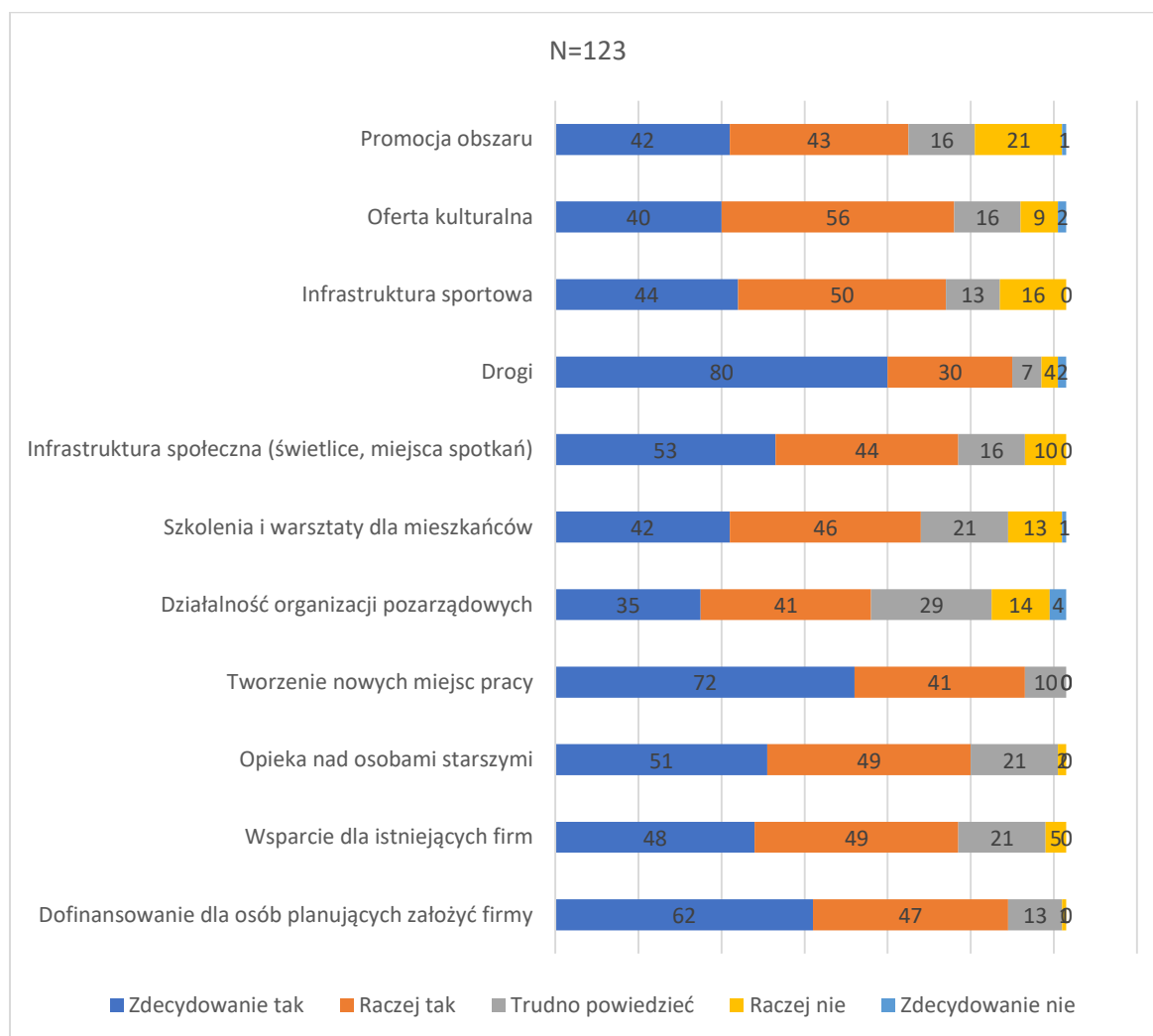
Respondentom zadano także pytanie o obszary interwencji w gminie, w której mieszkają, jakie ich zdaniem powinny w przyszłości uzyskać wsparcie finansowe. Badania wykazały, że zdecydowana większość wskazała tworzenie nowych miejsc pracy (113 wskazań „zdecydowanie tak” i „raczej tak”) oraz związane tym wspieranie nowo powstających firm (łącznie 109 odpowiedzi pozytywnych) i rozwój już istniejących (97 wskazań pozytywnych). Zdecydowana większość wskazała też drogi jako ważny element infrastruktury wymagający interwencji (80 osób zaznaczyło odpowiedzi „zdecydowanie tak” i 30 odpowiedzi „raczej tak”). Można postawić tezę, iż przyczyną takich opinii jest usytuowanie gmin wchodzących w skład obszaru LGD. Mają one utrudniony dostęp komunikacyjny (brak bezpośredniego lub bliskiego dostępu do dróg szybkiego ruchu czy autostrady). Innym ważnym obszarem wymagającym interwencji w najbliższej przyszłości jest wsparcie seniorów (na przedsięwzięcia związane z opieką nad osobami starszymi wskazało w sumie 100 osób wybierając odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). W dalszej kolejności wskazywano pozostałe wymienione w ankiecie obszary interwencji. Wszystkie z nich otrzymały zdecydowaną liczbę pozytywnych odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak” (od 76 do 97 osób wybrało te odpowiedzi).

Tabela 31 Kierunki zmian na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku, które w opinii mieszkańców wymagają w przyszłości wsparcia finansowego w gminie

Obszary przyszłych zmian	Stopień oceny przyszłych zmian					N
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	
Promocja obszaru	42	43	16	21	1	123
Oferta kulturalna	40	56	16	9	2	123
Infrastruktura sportowa	44	50	13	16	0	123
Drogi	80	30	7	4	2	123
Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)	53	44	16	10	0	123
Szkolenia i warsztaty dla mieszkańców	42	46	21	13	1	123
Działalność organizacji pozarządowych	35	41	29	14	4	123
Tworzenie nowych miejsc pracy	72	41	10	0	0	123
Opieka nad osobami starszymi	51	49	21	2	0	123
Wsparcie dla istniejących firm	48	49	21	5	0	123
Dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy	62	47	13	1	0	123

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

Wykres 21 Kierunki zmian na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku, które w opinii mieszkańców wymagają w przyszłości wsparcia finansowego w gminie

Źródło: Socjometr, badania własne, 2021.

6. Odpowiedź na wszystkie pytania badawcze.

Przedstawione w tym rozdziale treści związane są ściśle z metodyką badań i postawionymi pytaniami badawczymi. A zatem zostały tu w skrótovej formie zaprezentowane oceny: wpływu działania LGD na realizację głównych celów LSR; rozwoju kapitału społecznego; rozwoju przedsiębiorczości; turystyki i dziedzictwa kulturowego, rozwiązywania problemów grup defaworyzowanych, innowacyjności projektów, realizacji projektów współpracy; funkcjonowania biura LGD i procesu wdrażania LSR; wartości dodanej uzyskanej w wyniku działania LGD.

6.1. Ocena wpływu na główny cel LSR

Ocena postępu rzeczowo-finansowego w procesie wdrażania lokalnej strategii rozwoju pozwala sprawdzić na ile osiągnięte efekty korespondują z założeniami strategii, w tym z określonymi w trakcie tworzenia LSR wskaźnikami, jakie lokalna grupa działania spodziewa się osiągnąć. Ewaluacja jest więc możliwa na podstawie danych dotyczących wskaźników wartości produktu, przypisanych do poszczególnych przedsięwzięć na etapie tworzenia LSR. Zakładane wskaźniki są zatem narzędziem służącym ewaluacji postępów w realizacji strategii. Dlatego też umiejętny dobór wskaźników zwiększa możliwość dobrej orientacji w realizowaniu celów szczegółowych.

W LSR dla obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” określono trzy cele ogólne, siedem celów szczegółowych i trzynaście przedsięwzięć. Pierwszy cel ogólny pn. *Zrównoważony rozwój obszaru w oparciu o lokalne zasoby* zawiera trzy cele szczegółowe: 1.1. Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego; 1.2. Wzrost atrakcyjności obszaru w zakresie walorów Śliwkowego Szlaku; 1.3. Rozwój oferty kulturalnej i dziedzictwa obszaru. Cel ogólny drugi pn. *Rozwój obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców* zawiera dwa cele szczegółowe: 2.1. Tworzenie i rozwój przedsiębiorstwa poprzez wykorzystanie potencjału obszaru i jego mieszkańców; 2.2. Włączenie współpracy w rozwój rynku lokalnego produktów i usług. Cel ogólny trzeci pn. *Rozwój obszaru na bazie działalności LGD* zawiera dwa cele szczegółowe: 3.1. Wzmocnienie działalności LGD i 3.2. Wzmocnienie współpracy ponadlokalnej.

Biorąc pod uwagę metodykę prowadzenia procesu budowy LSR dla obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” opartą o diagnozę obszaru wykonaną na podstawie analizy danych zastanych, wyników analizy SWOT oraz konsultacji społecznych, cele zostały określone prawidłowo. Nabory wniosków przeprowadzone w ścisłej korelacji z zaplanowanymi w celach szczegółowych grupami przedsięwzięć.

Analizując dane dotyczące postępu rzeczowego w realizacji LSR, stwierdzono, iż wskaźniki rezultatu dla celu ogólnego 1: *Zrównoważony rozwój obszaru w oparciu o zasoby lokalne*, w celu szczegółowym związanym z wzmocnieniem społeczeństwa obywatelskiego, w jednym z przedsięwzięć przekroczyły nawet zakładane wartości – chodzi o przedsięwzięcie *Podnoszenie kompetencji społeczeństwa lokalnego, w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych*. Na uwagę zwraca również poziom osiągnięcia wartości zakładanych wskaźników w przedsięwzięciu polegającym na *zbudowaniu partnerstwa lokalnego, w tym w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu, innowacji oraz nowych technologii* (do końca maja 2021 wskaźnik ten został zrealizowany na poziomie 114,29%). W celu szczegółowym polegającym na *wzroście atrakcyjności obszaru w zakresie walorów Śliwkowego Szlaku* jest podobna sytuacja. W jednym przedsięwzięciu pn. *Działania promujące zasoby i walory obszaru, w szczególności w oparciu o markę Śliwkowego Szlaku* osiągnięte wskaźniki przekroczyły zakładane wartości. Natomiast w innym polegającym na *rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej lokalnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, w tym z wykorzystaniem zasobów lokalnych* – wskaźniki realizacji są na niskim poziomie. W celu szczegółowym pn. *Rozwój oferty kulturalnej i dziedzictwa obszaru*, osiągnięcie wskaźników realizacji w poszczególnych grupach przedsięwzięć nie budzi obaw. W zakresie celu ogólnego 2: *Rozwój obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców* osiągnięcie zakładanych wskaźników nie budzi większych obaw. W części planowanych w tym celu przedsięwzięć wskaźniki są ogólnie na poziomie zbliżającym je do zakładanych wartości. W przypadku celu ogólnego 3: *Rozwój obszaru na bazie działań LGD* osiągnięte wskaźniki w dwu celach szczegółowych zbliżają się do wyznaczonej wartości. Ale w jednym celu szczegółowym osiągnięto poziom wartości wskaźników między 33,33 a 50,00% (przedsięwzięcia pn. *Współpraca międzynarodowa oparta o rozwój przedsiębiorczości i produkty lokalne*). Natomiast w innym przedsięwzięciu polegającym na *współpracy ponadlokalnej opartej o rozwój turystyki* do końca maja 2021 nie osiągnięto założonych wskaźników.

Analiza postępu w wykonaniu budżetu zaplanowanego na cele realizacji LSR wykazała, iż w przypadku celu pierwszego zakontraktowano projekty na całość przeznaczanego na ten cel budżetu (rozliczono do tej pory 80% zakontraktowanych środków). W przypadku celu drugiego budżet został zrealizowany w 55,9% środków ogółem, ale rozliczono już 90% zakontraktowanych środków. W celu trzecim budżet został zrealizowany w 77,2%, ale rozliczono 52% zakontraktowanych środków.

6.2. Ocena wpływu na kapitał społeczny

Jeśli przyjmiemy określenie kapitału społecznego jako zasób społeczeństwa obywatelskiego, co w konsekwencji wpływa na demokrację i jej jakość, to wartość kapitału społecznego można określić przy użyciu kilku mierników z grupy mierników strukturalnych

(np. sieci społecznego zaangażowania) i mierników normatywnych (wartości, normy społeczne, wzajemne zaufanie). W prowadzonej ewaluacji nie skupialiśmy się wyłącznie na badaniu zmian jakościowych kapitału społecznego. Stąd trudno definitywnie określić na ile zmiany jakościowe w kapitale społecznym są widoczne na obszarze LGD. Ingerencja w doskonalenie kapitału społecznego to nie tylko działalność samej LGD, lecz także wielu innych organizacji działających na analizowanym obszarze, w tym oświatowych, edukacyjnych, kulturalnych, czy NGOs. Nie do przecenienia jest tu też rola liderów lokalnych (w tym liderów opinii, którymi często bywają beneficjenci działań LGD) mających kapitalny wpływ na samoorganizowanie się społeczności w ważnych dla niej sprawach, czy chociażby poziom udziału w wyborach lokalnych i krajowych, udziału w powszechnym głosowaniu nad budżetem obywatelskim, będący wskaźnikiem postaw obywatelskich, lub po prostu znaczący wpływ na podnoszenie jakości relacji społecznych.

Dane dotyczące wpływu działalności LGD na kapitał społeczny obszaru Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku” świadczą o jej znaczącej roli w tym zakresie. Przeprowadzone badania ewaluacyjne wskazują na pozytywne zmiany w kwestii jakości kapitału społecznego, stopnia zaangażowania lokalnej społeczności w podejmowanie przedsięwzięć związanych z podnoszeniem jakości życia, udziału w przedsięwzięciach organizowanych przez LGD, występowanie z inicjatywami społecznymi i gospodarczymi mającymi przynieść pozytywne efekty dla ogółu społeczeństwa. Potwierdziły to zarówno wyniki badań mające na celu ocenę działań rzeczowych w ramach LSR, ale także badania IDI przeprowadzone w biurze LGD, badania FIG z przedstawicielami zarządu i rady programowej, oraz badania ankietowe mieszkańców i beneficjentów LGD. Ankietowani mieszkańcy zauważają pozytywne zmiany m.in. w podejmowaniu takich inicjatyw, które mają służyć grupom defaworyzowanym, np. seniorom. Wskazali oni także na pozytywne zmiany w zakresie większego wpływu mieszkańców na podejmowane decyzje odnośnie zmian wprowadzanych na terenie ich gmin. Co do poprawy relacji międzyludzkich, wyniki badań wskazują, iż jest jeszcze trochę do zrobienia w tej kwestii (co trzeci badany mieszkaniec nie potrafił powiedzieć czy i na ile nastąpiły pozytywne zmiany w relacjach międzyludzkich). Być może zauważają te zmiany, ale nie są jeszcze w pełni świadomi tych zmian. Ale można mówić o dużej dozie empatii jeśli chodzi o seniorów, badani mieszkańcy odnoszą się z troską do tego problemu i uważają, iż w kolejnej LSR należałoby dedykować określone działania sprzyjające rozwojowi opieki nad osobami starszymi. Natomiast jeśli spojrzymy na kapitał społeczny przez pryzmat beneficjentów i realizowanych przez nich projektów, to można zauważyć, iż efekty ich działań służą nie tylko im samym, lecz pośrednio rozwojowi obszaru, na którym działają. Sami określają realizację swoich projektów jako działanie pośrednio przyczyniające się do podnoszenia jakości życia społeczności lokalnej. Są więc świadomi swojej gospodarczej i społecznej roli w środowisku lokalnym.

6.3. Przedsiębiorczość

Przedsiębiorczość może być definiowana w dwojaki sposób – jako cecha charakterystyczna dla osoby skłonnej do podejmowania określonych działań oraz jako przedsięwzięcie, czyli podjęcie i prowadzenie jakiejś działalności. Rozpatrywana jako cecha, a więc jako skłonność do podejmowania działań, niekonwencjonalnych przedsięwzięć, związanych z ryzykiem, odpowiedzialnością, ale także umiejętność dostrzegania potrzeb własnych i otoczenia oraz wykorzystywania w tym celu nadarzających się okazji i innowacyjnych pomysłów. Natomiast przedsiębiorczość rozpatrywana jako tworzenie czegoś nowego, to proces budowania lub rozwijania firmy celem generowania korzyści (w postaci materialnej lub niematerialnej) mających służyć przedsiębiorcy, jego rodzinie, jego firmie, ale też otoczeniu.

W prowadzonych przez nas badaniach ewaluacyjnych skupiliśmy się głównie na tym drugim podejściu do przedsiębiorczości, a więc do prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej. Analizując dane dotyczące liczby i zakresu naborów wniosków aplikacyjnych, stwierdziliśmy, iż największym zainteresowaniem cieszyły się nabory wniosków na podejmowanie działalności gospodarczej oraz na rozwój już istniejących przedsiębiorstw. Potwierdziły to badania IDI przeprowadzone w biurze LGD, a także badania ankietowe mieszkańców i przedsiębiorców. Mimo pandemii wyznaczone w LSR wskaźniki dla zakontraktowanych przedsięwzięć zostały w dużym stopniu osiągnięte, aczkolwiek w niektórych przypadkach z pewnym opóźnieniem.

Dokonując analizy porównawczej zmian ilościowych na obszarze w zakresie wskaźników przedsiębiorczości, np. liczby przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców (i na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym), liczby turystycznych obiektów noclegowych, infrastruktury turystycznej etc. – można zauważyć znaczące zmiany *in plus*. Zaplanowane i zrealizowane cele i przedsięwzięcia odpowiadały opracowanej diagnozie i potrzebom mieszkańców. Nie jest łatwo stwierdzić na ile realizacja LSR przyczyniła się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów oraz niwelacji negatywnych zjawisk, ponieważ trudno jednoznacznie wskazać zakres udziału LGD w tych zmianach. Niewątpliwie jednak działania LGD miały swój udział w opisanych procesach i zwiększeniu nasycenia obszaru przedsiębiorczością, świadczy o tym liczba zrealizowanych projektów związanych przedsiębiorczością.

Z badań wynika, iż w kolejnej LSR należy także wziąć pod uwagę przedsiębiorczość (tworzenie i rozwój przedsiębiorstw), ma ona bowiem wpływ na rynek pracy, aktywizację zawodową ludności, wyzwalanie inicjatyw indywidualnych i społecznych, budowanie dobrych relacji osobistych i biznesowych, podejmowanie przedsięwzięć innowacyjnych, a w rezultacie na rozwój lokalny.

6.4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Śliwkowy Szlak to obszar o dużych tradycjach sadowniczych, to także oferta turystyczna i rekreacyjna, to walory przyrodnicze i kulturowe. Stąd turystyka – jak zauważono w LSR dla obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” jest jednym z ważnych obszarów działalności gospodarczej.

Wśród atrakcji przyrodniczych obszaru Śliwkowego Szlaku są liczne pasma górskie – Beskid Wyspowy, Beskid Sądecki, Pogórze Wiśnickie; doliny rzek Dunajca i Łososiny, dwa zbiorniki wodne – Rożnowski i Czchowski. Na terenie tym położone są także atrakcje przyrodnicze, m.in. Wiśnicko-Lipnicki Park Krajobrazowy z rezerwatem przyrody nieożywionej *Kamienie Brodzińskiego*, rezerwat Bukowiec będący siedliskiem nietoperzy, rezerwat *Cisy* w Mogilnie, czy malownicza Małpia Wyspa będąca rezerwatem ptactwa wodnego. Wśród atrakcji architektonicznych są tu liczne obiekty sakralne, m.in. drewniany kościół św. Leonarda z XV wieku (będący na liście UNESCO) i kościół gotycki w Lipnicy Murowanej, kościół z XI w. z romańskimi elementami architektonicznymi w Tropiu, kościół gotycki w Przydonicy, kościół z XIV wieku w Lipnicy Górnej, kościół w Zbyszycach z XV w., kościół w Gnojniku z XIV w., drewniany kościół w Gosprzydowej z XVII w., kościoły i kaplice cmentarne, oraz wiele innych budowli sakralnych: neoklasycy dwór Ledóchowskich w Lipnicy Murowanej, dwór w Korzennej, zamek w Tropsztyn w Wytrzysszce i pozostałości zamków – wieże, bastiony zamków w Czchowie, Rożnowie, Niecwi; zabytkowe rynki z układem średniowiecznym w Czchowie, Lipnicy Murowanej; ciekawe urbanistyczne zabudowy wsi; dziedzictwo kulturowe w postaci izb regionalnych, kultywowania tradycji i zwyczajów ludowych, np. konkurs palm wielkanocnych w Lipnicy Murowanej.

Wszystkie te atrakcje turystyczne oferują możliwość uprawiania turystyki pieszej, sportów wodnych, sportów zimowych, turystyki historycznej i szlakami architektury drewnianej, turystyki kulinarnej, etc. Generalnie obszar LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” posiada bardzo duży potencjał turystyczny, jakkolwiek wciąż jeszcze nie w pełni wykorzystany.

Analizując wyniki badań związanych z infrastrukturą turystyczną i liczbą turystów odwiedzających obszar LGD zauważono, iż mimo bezsprzecznych walorów turystycznych i podejmowanych przedsięwzięć turystycznych i okołoturystycznych wciąż jest jeszcze wiele do zrobienia, np. w zakresie infrastruktury turystycznej (przy szlakach turystycznych i trasach rowerowych), w zakresie rozwoju bazy hotelowej (w ostatnim roku ubyto dwa obiekty hotelarskie), ale też w zakresie promocji regionu (być może warto w przyszłości wziąć pod uwagę kompleksową i komplementarną promocję poprowadzoną przez wszystkich aktorów rynku turystycznego obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” i sąsiednich LGD).

6.5. Grupy defaworyzowane

Grupy defaworyzowane – to osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym, zawodowym, kulturowym itp. Wszystkie te konteksty wykluczenia społecznego wpływają na drastyczne obniżenie poziomu życia. Do osób wykluczonych planowane i kierowane są działania promujące i kształtujące postawy przedsiębiorcze, działania edukacyjne i warsztaty, aktywizujące zawodowo i społecznie, zwiększające ich szanse na inkluzję społeczną, kulturową, czy szanse znalezienia zatrudnienia na rynku pracy. W LSR analizowanej LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” zwrócono uwagę głównie na zagrożone wykluczeniem lub istniejące już grupy wykluczone ze względu na dostęp do miejsc pracy; wykluczenie społeczne, kulturowe; wykluczenie niepełnosprawnością, utrudnione włączenie do działań aktywnej społeczności lokalnej. Zdiagnozowano w związku z tym pięć grup defaworyzowanych, a mianowicie: (1) młodzi ludzie do 35 roku życia, z uwagi na brak zatrudnienia lub brak ofert pracy (dla tej grupy dedykowano w LSR działania informacyjne, aktywizujące, w tym włączające w proces budowy społeczeństwa obywatelskiego oraz działania doradcze, a ponadto w kryteriach wyboru operacji zaplanowano dodatkowe punkty w ocenie projektów dla tej grupy osób); (2) osoby w wieku 50+ (dla tej grupy zaplanowano działa w kontekście wykorzystania ich wiedzy i doświadczenia oraz gospodarowania czasem wolnym, biorąc przy tym pod uwagę, iż są oni ważni w budowaniu partnerstw lokalnych na rzecz rozwoju obszaru; przygotowano dla nich też ofertę wsparcia szkoleniowego i doradczego w prowadzeniu biznesu; (3) kobiety, które są szczególnie narażone na wykluczenie z rynku pracy i mają trudności z powrotem na rynek pracy po okresie wychowywania dzieci, co także jest przyczyną wykluczenia kulturowego; dla tej grupy w LSR była oferta zorganizowania Forum Kobiet Śliwkowego Szlaku, którego początkiem miało być wsparcie Forum poprzez cykl różnych form edukacyjnych poszerzających wiedzę i podnoszących umiejętności, potrzebne w działaniach w przestrzeni społecznej i publicznej, a przede wszystkim, mające na celu zbudowanie lokalnych relacji i współpracy, przeciwdziałających zjawiskom ubóstwa i wykluczenia na obszarze; (4) osoby z różnymi niepełnosprawnościami, dla których zaplanowano przedsięwzięcia aktywizujące, wykorzystujące innowacyjne metody włączenia do społeczności lokalnych i rynku pracy (kryterium zatrudnienia); (5) osoby z utrudnionym dostępem do szeroko rozumianej kultury, ze względu na różnice mentalnościowe i pokoleniowe, w szczególności dzieci i młodzieży oraz osób starszych; w tej grupie obserwuje się również wykluczenie społeczne, utrudnione włączenie do działań aktywnej społeczności lokalnej; dla tej grupy opracowano także ofertę działań mających zniwelować ten problem. Ponadto dla wszystkich grup defaworyzowanych zaplanowano także organizację specjalistycznego Forum Dialogu Obszarów Wiejskich, w które zaangażowane byłyby nie tylko osoby z grup defaworyzowanych, ale też przedstawiciele wszystkich aktorów rozwoju lokalnego. Innymi słowy Forum to miało być platformą wymiany informacji i działań integracyjnych. W efekcie Forum Dialogu Obszarów Wiejskich powstało w 2018 roku w ramach obchodów 10-lecia LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” wśród kilku innych inicjatyw

podejmowanych przez LGD. Anketowani mieszkańcy zauważają pozytywne zmiany m.in. w podejmowaniu takich inicjatyw, które mają służyć grupom defaworyzowanym, np. seniorom i młodym ludziom w wieku do 35 lat.

Ideą zaplanowanych przedsięwzięć było zmniejszenie liczby osób wykluczonych, wprowadzenie przynajmniej części z nich na rynek pracy, ograniczenie migracji zarobkowej poza obszar LGD oraz ograniczenie liczbowe beneficjentów pomocy społecznej. Analizując dane statystyczne dotyczące tych obszarów działania wskaźniki są pozytywne (z wyjątkiem salda migracji). Generalnie wzrosła liczba zatrudnionych, w tym kobiet, a więc zmniejszył się poziom bezrobocia (najwyższy wzrost zatrudnionych ogółem w roku 2019 wyrażony w odsetkach w odniesieniu do roku 2015, nastąpił w gminach Iwkowa, Gnojnik i Korzenna). Należy przypuszczać, iż zmiany te nastąpiły częściowo wskutek działania LGD i wdrażania przedsięwzięć zapisanych w LSR, ale także wskutek zmian makroekonomicznych. W analizowanym okresie wzrosły także wskaźniki dotyczące liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w systemie REGON, czy działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby indywidualne. Zmiany te dotyczą przedsiębiorczości – jak już wspominaliśmy wyżej – ale także częściowo osób z grup defaworyzowanych, które tę działalność podjęły. Zmniejszył się poziom bezrobocia i liczba beneficjentów pomocy społecznej, co dotyczy wszystkich grup społecznych obszaru LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”. A zatem można postawić tezę, iż działalność LGD miała w tym zakresie także pewien pozytywny udział.

6.6. Innowacyjność

Innowacja jest pojęciem różnie definiowanym i różne też czynniki brane są pod uwagę przy określaniu wskaźników innowacyjności. Biorąc pod uwagę innowację w klasycznym ujęciu, to można ją określić jako pojęcie odnoszące się do podejmowania nowej działalności, świadczenia nowych usług, lub jako wdrożenie nowego lub znacznie udoskonalonego produktu lub usługi, wprowadzenie nowej metody organizacyjnej w firmie lub w procesie produkcji, ale też jako wprowadzenie nowych form relacji z klientem. Natomiast innowacyjność jest szerokim pojęciem zawierającym w sobie zarówno pojęcie innowacji produktowej i usługowej, jak i pojęcie innowacyjności. A zatem innowacyjność można zdefiniować jako cechę przedsiębiorstwa przejawiającą się w zdolności i motywacji do ustawicznego poszukiwania i wykorzystywania w praktyce najnowszych wyników badań naukowych, nowych koncepcji, nowych wynalazków. Innowacyjność to też prace polegające na doskonaleniu i rozwoju już istniejących technologii w sferze produkcji, eksploatacji i usług; to wprowadzanie nowych rozwiązań w organizacji i zarządzaniu oraz doskonalenie i rozwój infrastruktury, np. dla gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji.

Odnosząc się do projektów realizowanych w ramach LSR na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku, można stwierdzić, iż właściwie każdy projekt nosi w sobie pewną dozę

innowacyjności. Nawet jeśli zaplanowane elementy projektu są znane na danym obszarze, to w odniesieniu do aktualnej sytuacji zewnętrznej i warunków wewnętrznych przedsiębiorstwa ubiegającego się o wsparcie finansowe przedsięwzięcia, projekt ten może być innowacyjny, usprawniający proces produkcji, organizację pracy, czy wnoszący efekt w postaci nowego produktu, który dotąd nie był wytwarzany przez tego przedsiębiorcę. Ocena innowacyjności danego projektu jest więc trudna i powinna uwzględniać także warunki lokalne i warunki przedsiębiorstwa, a nie tylko ogólne kryteria innowacyjności.

Innowacyjność projektów, dla których składane były wnioski aplikacyjne o wsparcie finansowe w LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”, określana była w oparciu o z góry ustalone kryteria określające cechy innowacyjności. Przykładami projektów noszącymi znamiona innowacyjności mogą być „Eko-spotkania na Śliwkowym Szlaku”, „Eko-szkoły”, „Forum Kobiet Śliwkowego Szlaku”, „Inkubator przetwórstwa lokalnego w Korzennej”, czy „Marka lokalna szansą rozwoju regionu”. Innowacyjność tego ostatniego projektu polega na tym, iż na obszarach objętych projektem współpracy rozwija się lub wprowadza nowy pomysł na bazie doświadczeń partnerów w postaci przyznawania znaków marek lokalnych służących wyróżnieniu i promocji wysokiej jakości produktów i usług.

6.7. Projekty współpracy

Projekty współpracy, jakie przygotowują i realizują lokalne grupy działania polegają na wykorzystaniu zdolności i umiejętności tworzenia więzi i współdziałania z innymi LGD. Innymi słowy projekty współpracy polegają nie tylko na realizacji wspólnych celów, ale także na umiejętności zespołowego wykonywania zaplanowanych zadań i wspólnego rozwiązywania problemów ważnych dla obszarów działania LGD uczestniczących w takim projekcie.

W okresie objętym analizą, LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” uczestniczyło w realizacji jednego projektu współpracy pn. *Marka Lokalna szansą rozwoju regionu*. Projekt jest jeszcze w trakcie realizacji ponieważ został zaplanowany na 30 miesięcy, stąd trudno jeszcze mówić o efektach wdrażania tego projektu. Można natomiast wskazać jego założenia. Projekt zakłada następujące efekty w wyniku jego realizacji: wzrost rozpoznawalności marki produktów lokalnych, wzrost zainteresowania marką lokalną wśród mieszkańców i turystów, wzrost sprzedaży produktów oznaczonych marką lokalną; wzrost liczby osób korzystających z ofert edukacyjno-edukacyjno-turystycznych, a także wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD. W realizacji tego projektu zaangażowane są także osoby z grup defaworyzowanych.

Z uwagi na to, iż współpraca partnerów projektu przebiega pomyślnie, zdaniem pracowników biura LGD można by w przyszłości kontynuować tego typu przedsięwzięcia, lecz z uwagi na sprawność organizacyjną, przy uczestnictwie mniejszej liczby LGD.

6.8. Ocena funkcjonowania LGD

Oceny funkcjonowania analizowanej LGD dokonano w oparciu o dane z materiałów i dokumentów pozyskanych z biura LGD, badań IDI przeprowadzonych z pracownikami biura, badania FGI, w którym uczestniczyli przedstawiciele zarządu i rady programowej oraz z badań ankietowych przeprowadzonych z mieszkańcami i beneficjentami działań LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”. Jak wskazują wyniki badań, organizacja pracy biura LGD jest oceniana bardzo dobrze.

Analiza działalności LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” wykazała, że sprawność organizacyjna biura LGD jest na wysokim poziomie. Działalność informacyjno-doradcza, organizacja i prowadzenie naborów wniosków aplikacyjnych, opierają się na kompetencjach pracowników biura, które oceniono wysoko. Potwierdzają to szczególnie badania ankietowe beneficjentów oraz badania FGI. Świadczy o tym także skuteczność działania i jego efekty wyrażone wskaźnikami realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Na dzień ewaluacji (31.05.2021) znaczna część spośród zaplanowanych wskaźników rzeczowych została już zrealizowana. W procesach naborów uczestniczyło ogółem 240 podmiotów, zaopiniowano pozytywnie 180 złożonych wniosków aplikacyjnych (23 wnioski oczekują na akceptację), a podpisano 118 umów na ich realizację (nie wliczono tu umów oczekujących na podpisanie). Skuteczność wdrażania LSR była na poziomie 66%, biorąc pod uwagę tylko liczbę podpisanych umów w porównaniu do liczby zaakceptowanych wniosków. Jednakże biorąc pod uwagę realizację poszczególnych operacji, skuteczność ta w wielu przypadkach jest na znacznie wyższym poziomie (w przypadku niektórych operacji przekroczyła liczbę zakładanych wskaźników). Problemem jest tylko realizacja celu szczegółowego pn. „Wzmocnienie współpracy ponadlokalnej”, gdzie na dzień ewaluacji nie osiągnięto jeszcze planowanych wskaźników. Zapewne na poziom realizacji LSR miała wpływ pandemia CoViD-19 i wprowadzone w związku z tym ograniczenia. Trudno zatem proponować jakichkolwiek zmiany w sposobie działania LGD w przyszłości, ponieważ generalnie biuro LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” działało w analizowanym okresie sprawnie, skutecznie i efektywnie.

6.9. Ocena procesu wdrażania

Oceny procesu wdrażania dokonano w oparciu o materiały pozyskane z LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”, badania IDI z pracownikami biura, badania FGI z przedstawicielami zarządu i rady oraz dwa badania ankietowe – z mieszkańcami gmin wchodzących w skład LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” i beneficjentów wsparcia ich projektów za pośrednictwem LGD.

Analiza wykazała, iż proces wdrażania LSR przebiegał bez problemów. Nabory wniosków aplikacyjnych przebiegały sprawnie. Poziom realizacji LSR – oceniając go przez pryzmat wskaźników realizacji budżetu – jest generalnie na dobrym poziomie. Dla

przedsięwzięć celu ogólnego pierwszego pn. Zintegrowany rozwój obszaru w oparciu o zasoby lokalne poziom realizacji budżetu wynosi 100%, a jego rozliczenie 80%. Dla przedsięwzięć celu ogólnego drugiego pn. Rozwój obszar w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców poziom realizacji budżetu wynosi 55,9%, a dla przedsięwzięć celu ogólnego trzeciego budżet został zrealizowany w 77,2%.

Kryteria oceny projektów były adekwatne do zaplanowanych w LSR przedsięwzięć. Potwierdziły to zarówno badania FGI jak i badania ankietowe przeprowadzone wśród beneficjentów, którzy w zdecydowanej większości wyrazili opinię, iż kryteria te były dla nich jasne, zrozumiałe i pozwalały na wybór najlepszych projektów. Stwierdzili oni również, iż w przyszłości, jeśli będzie to możliwe, będą także aplikować o wsparcie finansowe ich projektów. Oceniając zatem przyjęty system wskaźników realizacji planu wdrażania LSR można uznać go za adekwatny do zapisanych w LSR rodzajów przedsięwzięć i zaplanowanych wskaźników realizacji.

6.10. Wartość dodana podejścia LEADER

O wartości dodanej można mówić w aspekcie ekonomicznym (produkcja i usługi), a więc czymś dodatkowym, co można wycenić w pieniądzu, a także w aspekcie edukacyjnym, (w tym o poszerzaniu wiedzy, zdobyciu doświadczenia, umiejętności); w aspekcie społecznym (np. o budowaniu zaufania, rozpoznawalności, aktywizacji itp.). Najbardziej popularna definicja mówi, iż wartość dodaną stanowią wszystkie elementy jakiegoś działania, które zostały osiągnięte ponad efekty planowane, a można je w jakiś sposób wartościować (ewaluować).

Badania wykazały, iż wartością dodaną wdrażania LSR są konkretne, mierzalne efekty w dziedzinie rozwoju gospodarczego, kultury lokalnej i aspektów społecznych. Efekty zrealizowanych przedsięwzięć są widoczne dla postronnego obserwatora i zostały zauważone przez ankietowanych mieszkańców, są doceniane przez radę programową LGD i samorządy lokalne. Organizacje pozarządowe, których jest wiele na obszarze LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”, rozwijają swą działalność, co jest dowodem na to, iż wsparcie ich działalności za pośrednictwem LGD stało się impulsem do rozwijania już prowadzonej działalności. Organizacje te – funkcjonujące w różnych formach prawnych – przyczyniają się bowiem do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, angażują się w życie społeczne, są inicjatorami oddolnego podejmowania przedsięwzięć lokalnych. Społeczność lokalna, jak wynika z badań FGI, IDI i badań ankietowych dzięki m.in. działalności LGD poszerza umiejętności samoorganizowania się, określania i osiągania celów bez impulsu z zewnątrz. Realizowane projekty poza PROW, w których uczestniczyła LGD Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” także mają wpływ m.in. na pobudzanie działalności organizacji pozarządowych i samorządowych na obszarze LGD, których efektem jest pogłębianie

współpracy i integracji mieszkańców w oparciu o wykorzystywanie zasobów lokalnych, co wpisuje się w cel ogólny pierwszy LSR. Zapisane w LSR działanie mające na celu wspieranie, pobudzanie i dążenie do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przynosi więc zaprezentowane efekty w tym zakresie. Beneficjenci działań LGD są na ogół świadomi istniejącego potencjału gospodarczego i społecznego obszaru, podejmują z powodzeniem próby jego zaangażowania w rozwój gospodarczy i społeczny. Poprzez czynne uczestnictwo w działaniach LGD stają się pozytywnym przykładem dla innych i znajdują naśladowców swych przedsięwzięć. Stają się też coraz częściej liderami opinii, co sprzyja budowaniu i zacieśnianiu więzi lokalnych, a także podejmowaniu wspólnych przedsięwzięć.

7. Podsumowanie. Wnioski i rekomendacje.

Stwierdzenia końcowe odnoszą się do analizowanego okresu wdrażania LSR przez LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" i obejmują analizę wyznaczoną metodyką i ramami ewaluacji tego procesu. Tak więc zostały one ujęte tu w odniesieniu do: podstaw budowy LSR, zaplanowanych w LSR celów ogólnych i szczegółowych, zmian wprowadzanych do dokumentu LSR, organizowanych naborów wniosków aplikacyjnych, realizacji planu rzeczowego i finansowego, realizacji projektów współpracy, realizacji projektów poza programem LEADER, organizacji pracy biura LGD, uczestnictwa w szkoleniach i opinii pracowników biura i przedstawicieli organów statutowych, realizacji planu komunikacji, oraz prowadzonego doradztwa. A zatem w wyniku przeprowadzonych analiz można stwierdzić:

1. Opracowana strategia rozwoju dla obszaru LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" zawiera trzy cele ogólne, siedem celów szczegółowych i 13 przedsięwzięć, które są odpowiedzią na wyniki diagnozy obszaru LGD, analizy zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych problemów obszaru oraz wychodzą naprzeciw oczekiwaniom lokalnej społeczności zgłaszanym podczas konsultacji organizowanych w różnych formach. Płaszczyzną odniesienia do budowy tej strategii były cele i przedsięwzięcia realizowane w poprzednim okresie programowania. Biorąc pod uwagę metodykę prowadzenia procesu budowy LSR dla obszaru LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku", cele zostały określone prawidłowo. W trakcie wdrażania LSR cele te nie uległy dezaktualizacji, jedynie poddane zostały pewnej modyfikacji i przesunięciu ich realizacji w czasie z uwagi na pandemię CoViD-19.

2. Analizując zaprezentowane dane statystyczne i ich tendencje zmian na przestrzeni mijającego okresu realizacji LSR, można stwierdzić, iż diagnoza postawiona w LSR była trafna. Zaplanowane cele i przedsięwzięcia odpowiadały opracowanej diagnozie i potrzebom mieszkańców. Grupy docelowe zostały określone prawidłowo. Dokonując analizy porównawczej zmian ilościowych na obszarze w zakresie ludnościowym – ogółu ludności, w tym w wieku przed-, po- i produkcyjnym, wskaźników bezrobocia, liczby przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców (i na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym), wskaźnika G (dochodów z podatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca), wydatków na 1 mieszkańca, pozycji gmin wchodzących w skład obszaru LGD w ogólnej liczbie gmin województwa małopolskiego, czy liczby turystycznych obiektów noclegowych, infrastruktury turystycznej etc. – można zauważyć znaczące zmiany *in plus*. Reasumując, zaprezentowane wyżej dane statystyczne i ich zmiany na przestrzeni mijającego okresu realizacji LSR a także opinie zarządu i rady programowej LGD, można stwierdzić, iż diagnoza postawiona w LSR była trafna. Zaplanowane cele i przedsięwzięcia odpowiadały opracowanej diagnozie i potrzebom

mieszkańców. Grupy docelowe zostały określone prawidłowo. Nie jest łatwo stwierdzić na ile realizacja LSR przyczyniła się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów oraz niwelacji negatywnych zjawisk, ponieważ trudno jednoznacznie wskazać udział LGD w tych zmianach, ale niewątpliwie działania LGD miały swój udział w opisanych procesach.

3. Zmiany w LSR – jakkolwiek liczne – zostały wprowadzone głównie z uwagi na zmieniające się regulacje prawne organów nadzorujących operacje zapisane w lokalnej strategii rozwoju, a więc nie były spowodowane nieprawidłowościami związanymi z działalnością LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku", czy też błędami na etapie budowania LSR. Potwierdzają to także wyniki wywiadów pogłębionych (IDI) przeprowadzonych z pracownikami biura LGD oraz badań fokusowych (FGI) z przedstawicielami zarządu i rady programowej LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku".

4. Większość naborów spotkało się z dużym zainteresowaniem ze strony beneficjentów (z wyjątkiem przedsięwzięć związanych z „inkubatorem...”). Liczba złożonych wniosków aplikacyjnych wynosiła w analizowanym okresie wynosiła ogółem 240, spośród których 180 zaopiniowano pozytywnie, a na ich realizację podpisano 118 umów. Zdecydowanie największą popularnością cieszyły się nabory wniosków aplikacyjnych na podejmowanie działalności gospodarczej, a w dalszej kolejności na jej rozwój. Ze sporym zainteresowaniem spotkały się też nabory wniosków o wsparcie projektów w ramach działania zachowanie dziedzictwa kulturowego.

5. **Generalnie**, postęp w realizacji lokalnej strategii rozwoju dla obszaru LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" nie budzi większych zastrzeżeń. Warto podkreślić, iż znaczna część spośród zaplanowanych wskaźników została już zrealizowana. Poziom realizacji przedsięwzięć zbliża LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" do osiągnięcia zamierzonych w LSR celów.

6. Analiza postępu w realizacji budżetu zaplanowanego na cele realizacji LSR wykazała, iż w przypadku celu pierwszego zakontraktowano projekty na całość przeznaczonego na ten cel budżetu (rozliczono do tej pory 80% zakontraktowanych środków). W przypadku celu drugiego budżet został zrealizowany w 55,9% środków ogółem, ale rozliczono już 90% zakontraktowanych środków. W celu trzecim budżet został zrealizowany w 77,2%, ale rozliczono 52% zakontraktowanych środków. Przeprowadzone badania IDI i FGI wykazały, iż wielkość budżetu w tym okresie programowania była wystarczająca na realizację przedsięwzięć i w opinii uczestników badania w kolejnym okresie programowania budżet powinien być na podobnym poziomie.

7. LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" w analizowanym okresie nie realizowała własnych projektów współpracy, ale uczestniczyła w jednym projekcie

współpracy realizowanym przez kilka LGD pn. *Marka lokalna szansą rozwoju regionu*. Projekt jest jeszcze w trakcie realizacji, ponieważ został zaplanowany na okres 30 miesięcy, poczynając od kwietnia 2019 roku. Nie można zatem na tym etapie stwierdzić dokładnie jego rezultatów.

8. W okresie objętym analizą, pracownicy biura LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" uczestniczyli w 34 szkoleniach. Tematyka szkoleń była różnorodna, lecz można zauważyć, iż najwięcej szkoleń dotyczyło podniesienia poziomu kompetencji zawodowych pracowników biura. W przypadku organów statutowych LGD, uczestniczyli oni w 10 szkoleniach, których zakres tematyczny związany był przede wszystkim z zasadami oceny i wyboru projektów do dofinansowania oraz zasadami wdrażania LSR i wprowadzania doń niezbędnych zmian. Jako najbardziej przydatne pracownicy biura wskazali szkolenia związane z zasadami stosowania znowelizowanych zarządzeń organów nadzorujących proces wdrażania LSR. Podobnej tematyki szkoleń oczekują w przyszłym okresie programowania.

9. Opracowany plan komunikacji był rzetelnie przygotowany. Wszystkie zaplanowane działania i sposoby komunikowania, zostały w dużym stopniu zrealizowane, z wyjątkiem projektów współpracy lokalnej inicjowanych przez LGD – przypuszczalnie z powodu pandemii CoViD-19. Potwierdziły to badania IDI, w czasie których stwierdzono, iż kilkakrotnie wprowadzano zmiany w planie komunikacji właśnie z uwagi na pandemię i z tego powodu brak możliwości zrealizowania zaplanowanych działań.

10. W procesie doradczym biuro LGD Stowarzyszenie "Na Śliwkowym Szlaku" udzieliło porady 1217 podmiotom. Jest to imponująca liczba. Doradztwo jest prowadzone w biurze LGD, a także w pomieszczeniach urzędów gmin, domach kultury i innych budynkach użyteczności publicznej na obszarze LGD. Badania wykazały, że pandemia nie miała wielkiego wpływu na prowadzenie doradztwa – świadczą o tym wskaźniki realizacji doradztwa.

8. Spis tabel i wykresów.

Rysunek 1 Gminy wchodzące w skład obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku	21
Tabela 1 Liczba ludności ogółem w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku	22
Tabela 2 Dochody gmin obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku (wskaźnik G podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej).....	23
Tabela 3 Wydatki gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach obszaru	24
Tabela 4 Gminy wchodzące w skład LGD Na Śliwkowym Szlaku, na tle wszystkich małopolskich gmin w roku 2019	26
Tabela 5 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2020 (stan na 31.12.)	27
Tabela 6 Pracujący ogółem i według płci w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2019 (stan na 31.12.)	28
Tabela 7 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015-2020.....	30
Tabela 8 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015-2020 (stan na 31.12.)	32
Tabela 9 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w gminach obszarów LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2020 (stan na 31.12.)	34
Tabela 10 Migracja ludności – saldo migracji ogółem w gminach obszaru LGD	35
Tabela 11 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminach obszaru LGD	37
Tabela 12 Turystyczne obiekty noclegowe w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, oraz w Małopolsce w latach 2016-2020 (stan na 31.07.)	40
Tabela 13 Historia zmian z LSR wprowadzonych przez LGD Na Śliwkowym Szlaku	43
Tabela 14 Nabory wniosków na przedsięwzięcia w ramach konkursów, operacji własnych.....	50
Tabela 15 Nabory wniosków aplikacyjnych w okresie wdrażania LSR przez LGD Na Śliwkowym Szlaku (stan na 31.05.2021).....	52
Tabela 16 Rzeczowa realizacja celów oraz przedsięwzięć LSR na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku (stan na 31.05.2021).....	58
Tabela 17 Finansowa realizacja celów oraz przedsięwzięć LSR na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w latach 2016-2021 (stan na 31.05.2021).....	64
Tabela 18 Szkolenia pracowników LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie 01.01.2016-31.05.2021	71
Tabela 19 Plan działań komunikacyjnych LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie wdrażania LSR (stan na 31.05.2021)	76
Tabela 20 Sposoby transferu informacji docierających do mieszkańców o działaniach LGD – opinie mieszkańców obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku	78
Tabela 21 Sposoby transferu informacji o naborach wniosków aplikacyjnych docierających	79
Tabela 22 Liczba podmiotów, które skorzystały z doradztwa świadczonego przez biuro LGD.....	80
Tabela 23 Zakres korzystania z pomocy LGD Na Śliwkowym Szlaku na etapie składania wniosku aplikacyjnego – opinie beneficjentów.....	81
Tabela 24 Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD Na Śliwkowym Szlaku na różnych etapach prowadzenia operacji	81
Tabela 25 Ocena procedur wyboru i kryteriów oceny operacji przez beneficjentów działań LGD Na Śliwkowym Szlaku.....	83
Tabela 26 Wiek i płeć respondentów – mieszkańców LGD Na Śliwkowym Szlaku	85

Tabela 27 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat	87
Tabela 28 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat	88
Tabela 29 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat	90
Tabela 30 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat	91
Tabela 31 Kierunki zmian na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku, które w opinii mieszkańców wymagają w przyszłości wsparcia finansowego w gminie	92
Wykres 1 Liczba ludności ogółem w gminach wiejskich obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku,	22
Wykres 2 Dochody gmin obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku (wskaźnik G podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej).....	24
Wykres 3 Wydatki gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach obszaru.....	25
Wykres 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2020 (stan na 31.12.)	27
Wykres 5 Pracujący ogółem i według płci w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2019 (stan na 31.12)	28
Wykres 6 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015-2020	31
Wykres 7 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015-2020 (stan na 31.12.)	32
Wykres 8 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w gminach obszarów LGD Na Śliwkowym Szlaku, w latach 2015 i 2020 (stan na 31.12.)	34
Wykres 9 Migracja ludności – saldo migracji ogółem w gminach obszaru LGD	35
Wykres 10 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w gminach obszaru LGD	38
Wykres 11 Turystyczne obiekty noclegowe w gminach obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku, oraz w Małopolsce w latach 2016-2020 (stan na 31.07.)	41
Wykres 12 Sposoby transferu informacji docierających do mieszkańców o działaniach LGD – opinie mieszkańców obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku	78
Wykres 13 Sposoby transferu informacji o naborach wniosków aplikacyjnych docierających	79
Wykres 14 Ocena wsparcia udzielonego beneficjentowi przez LGD Na Śliwkowym Szlaku na różnych etapach prowadzenia operacji	82
Wykres 15 Ocena procedur wyboru i kryteriów oceny operacji przez beneficjentów działań LGD Na Śliwkowym Szlaku.....	84
Wykres 16 Wiek respondentów – mieszkańców LGD Na Śliwkowym Szlaku.....	86
Wykres 17 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat	87
Wykres 18 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat	89
Wykres 19 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat	90
Wykres 20 Zmiany na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku w okresie ostatnich pięciu lat	91
Wykres 21 Kierunki zmian na obszarze LGD Na Śliwkowym Szlaku, które w opinii mieszkańców wymagają w przyszłości wsparcia finansowego w gminie	93

9. Ankiety tworzone w toku realizacji badania.

Ankieta dla mieszkańców obszaru LGD Na Śliwkowym Szlaku

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej efektów funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Na Śliwkowym Szlaku. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety trwa 10 minut.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Na Śliwkowym Szlaku

1. Czy w gminie, w której Pan/i mieszka zaszły w ciągu ostatnich 5 lat wymienione poniżej zmiany?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Mieszkańcy mieli większy wpływ na to, co dzieje się w gminie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiła się sytuacja na rynku pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Powstały nowe firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Pojawiły się nowe formy wsparcia dla ludzi młodych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Podejmowano inicjatywy, których celem było wsparcie osób starszych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba inicjatyw służących kultywowaniu lokalnej tradycji	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawiły się relacje pomiędzy mieszkańcami	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększył się ruch turystyczny	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan zabytków	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

Pojawiły się nowe formy spędzania wolnego czasu	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Poprawił się stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Zwiększyła się liczba wydarzeń kulturalnych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Przestrzeń publiczna stała się bardziej estetyczna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

2. Proszę wyobrazić sobie, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale środków finansowych w gminie, w której Pan/i mieszka. Które z wymienionych obszarów wymagają dofinansowania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Promocja obszaru	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Oferta kulturalna	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura sportowa	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Drogi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Szkolenia i warsztaty dla mieszkańców	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Działalność organizacji pozarządowych	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Tworzenie nowych miejsc pracy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Opieka nad osobami starszymi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

Wsparcie dla istniejących firm	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Dofinansowanie dla osób planujących założyć firmy	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie

3. Czy słyszał Pan/i o Lokalnej Grupie Działania? Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Tak → Proszę przejść do pytania nr 4.
b) Nie → Proszę przejść do pytania nr 5.

4. W jaki sposób docierały do Pana/i informacje dotyczące Lokalnej Grupy Działania? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub materiałów promocyjnych	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Uczestniczyłem w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

5. Czy korzystał/a Pan/i z efektów działań podejmowanych w ciągu ostatnich 5 lat przez LGD działające na terenie gminy, w której Pan/i mieszka? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czy korzystał/a Pan/i z infrastruktury, której powstanie bądź modernizacja były dofinansowane ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektów dofinansowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy brał/a Pan/i udział w spotkaniach organizowanych przez LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czy uczestniczył/a Pan/i w imprezach lokalnych dofinansowanych ze środków LGD?	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

6. Proszę wskazać, w którym przedziale wiekowym się Pan/i mieści. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) 18-25 lat
- b) 26-35 lat
- c) 36-45 lat
- d) 46-55 lat
- e) 56-65 lat
- f) 66 lat lub więcej

7. Proszę podać swoją płeć. Proszę wybrać 1 odpowiedź.

- a) Kobieta
- b) Mężczyzna
- c) Wolę nie podawać.

Ankieta dla beneficjentów LGD Na Śliwkowym Szlaku

Prosimy o wypełnienie krótkiej ankiety dotyczącej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Na Śliwkowym Szlaku. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że nie gromadzimy żadnych danych, które mogą pozwolić na identyfikację osób ją wypełniających. Wypełnienie ankiety nie powinno zająć więcej niż 10 minut.

Ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która jest lub była realizatorem projektu wspartego przez Lokalną Grupę Działania (np. polegającego na założeniu działalności gospodarczej). W przypadku, gdy beneficjentami wsparcia był podmiot (Urząd Gminy, Ośrodek Kultury, Organizacja Pozarządowa, OSP, KGW), ankieta powinna zostać wypełniona przez osobę, która w ramach danego podmiotu była bezpośrednio zaangażowana w realizację dofinansowanego projektu.

Z góry dziękujemy za pomoc!

Lokalna Grupa Działania Na Śliwkowym Szlaku

W jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

- a) Zdecydowanie zgadzam się
- b) Raczej zgadzam się
- c) Trudno powiedzieć
- d) Raczej nie zgadzam się
- e) Zdecydowanie nie zgadzam się

W jaki sposób docierały do Pana/i informacje o naborze wniosków w Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Czytałem/am publikacje w prasie na temat działalności LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stronę internetową LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytałem/am informacje o LGD na stronie gminy	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am stoiska LGD podczas imprez lokalnych lub festynów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się o działalności LGD od znajomych i/lub rodziny	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z tablic informacyjnych, billboardów i plakatów	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Dowiedziałem/am się z wydawanych przez LGD publikacji i/lub	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

materiałów promocyjnych			
Uczestniczyłem/am w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Odwiedzałem/am profil LGD na Facebooku	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Dlaczego zdecydował/a się Pan/i (lub podmiot reprezentowany przez Pana/ią) na złożenie wniosku o przyznanie pomocy finansowej do LGD? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje główny powód złożenia wniosku do LGD.

- a) Było to jedyne dostępne źródło finansowania mojego projektu
- b) Nie otrzymałem/am dofinansowania z innych środków/innego programu
- c) Chciałem/am skorzystać z nadarzającej się okazji otrzymania środków
- d) Zostałem/am zachęcony/a do złożenia wniosku przez LGD
- e) Na moją decyzję wpłynęła możliwość skorzystania z doradztwa w biurze LGD

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie składania wniosku? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Proszę wskazać, w jakim zakresie korzystał/a Pan/i ze wsparcia ze strony LGD na etapie składania wniosku? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Wsparcie polegające na udzieleniu informacji o możliwości uzyskania	Tak	Nie
---	-----	-----

dofinansowania dla mojego projektu		
Wsparcie w zapoznaniu się z zasadami uzyskania dofinansowania	Tak	Nie
Wsparcie polegające na wskazaniu prawidłowych wzorów wniosków i instrukcji do nich	Tak	Nie
Wsparcie w zakresie ustalenia koncepcji projektu aby spełniał kryteria wynikające z LSR	Tak	Nie
Porady w zakresie wypełniania dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku	Tak	Nie
Wyjaśnienie szczegółowych zasad oceny wniosków	Tak	Nie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie realizacji projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Jak ocenia Pan/i wsparcie udzielane przez LGD na etapie rozliczenia projektu? Proszę ocenić w jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniami opisującymi wsparcie na tym etapie. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Zakres udzielonych porad spełnił moje oczekiwania	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
---	--------------------------	--------------------	-------------------	------------------------	------------------------------	--

Udzielone porady były przydatne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Przygotowanie merytoryczne doradcy/ców z LGD było odpowiednie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy obecnie pozostaje Pan/i w kontakcie z LGD? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Uczestniczę w spotkaniach organizowanych przez LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się telefonicznie z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Czytam komunikaty na stronie internetowej LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Mam osobisty kontakt z przedstawicielami LGD	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Kontaktuję się w inny sposób	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Nie mam z LGD żadnego kontaktu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie

Czy brał/a Pan/i lub organizacja którą Pan/i reprezentuje udział w tworzeniu LSR? Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź.

- a) Tak
- b) Trudno powiedzieć
- c) Nie

Kto był głównym odbiorcą efektów Pani/a projektu/ projektów? Proszę wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje Pana/i projekt.

- a) Ja i moja rodzina
- b) Moja organizacja
- c) Ogół mieszkańców gminy/ obszaru LGD

- d) Turyści
- e) Przedsiębiorstwa
- f) Inne

Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące składania i realizacji projektu przy wsparciu LGD.

Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.

Procedury wyboru wniosków o dofinansowanie w LGD były dla mnie czytelne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków były dla mnie jednoznaczne	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Kryteria wyboru wniosków pozwalały na wybór najlepszych projektów	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
LGD w wystarczającym stopniu informowała o możliwości pozyskania środków	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie
Jeśli będzie to możliwe, w przyszłości chciałbym/łabym ponownie skorzystać ze wsparcia LGD	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Trudno powiedzieć	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Nie korzystałem/am ze wsparcia na tym etapie

Czy na etapie przygotowania, realizacji lub rozliczania projektu pojawiły się jakieś problemy wpływające negatywnie na jego przebieg bądź rezultaty?

- a) Tak → *Proszę odpowiedzieć na następne pytanie.*
- b) Nie → ***Dziękujemy za wypełnienie ankiety!***

Jakie to były problemy? *Na pytanie odpowiadają tylko osoby, które w poprzednim pytaniu wybrały odpowiedź „Tak”. Proszę zaznaczyć 1 odpowiedź w każdym wierszu tabeli.*

Problemy bezpośrednio związane z przedmiotem projektu (np. problemy wynikające z branży w której działa przedsiębiorca, odbiorcami działań NGO lub uzgodnieniami dotyczącymi przebiegu tras rowerowych w projekcie gminnym)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy finansowe (np. z wypłatą dofinansowania, kredytem na realizację zadania, zmiennością cen w czasie realizacji zadania względem wpisanych we wniosku)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy formalno-prawne	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy personalne (np. z pracownikami, członkami/ partnerami itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy z terminową realizacją harmonogramu (opóźnienia itp.)	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Trudność w dostępie do informacji na temat składania, realizacji lub rozliczenia projektu	Tak	Trudno powiedzieć	Nie
Problemy wynikające z wprowadzenia w Polsce stanu pandemii	Tak	Trudno powiedzieć	Nie